

Kartlegging av kostnader og barrierer ved barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker

Rapport utarbeidet for Asker kommune

Om Oslo Economics

Oslo Economics utreder samfunnsfaglige problemstillinger og gir råd til bedrifter, myndigheter og organisasjoner. Våre analyser kan være et beslutningsgrunnlag for myndigheter, et informasjonsgrunnlag i rettslige prosesser, eller for interesseorganisasjoner. Vi forstår problemstillingene som oppstår i skjæringspunktet mellom marked og politikk.

Oslo Economics er et samfunnsfaglig rådgivningsmiljø med erfarne konsulenter med bakgrunn fra offentlig forvaltning og ulike forsknings- og analysemiljøer. Vi tilbyr innsikt basert på bransjeerfaring, fagkompetanse og et nettverk av samarbeidspartnere.

Kartlegging og analyse

Oslo Economics bistår offentlige virksomheter med utforming av ulike typer beslutningsgrunnlag. Vi har allmenn og bred økonomisk kartleggings- og analysekompetanse, og kompetanse på alt fra enkle dataanalyser til mer avansert økonometrisk metode, spørreundersøkelser og dybdeintervjuer. Vårt mål er at alle analyser skal være enkle å forstå.

Oslo Economics har bred kjennskap til idrettssektoren, og organisering av idrett og aktivitet i kommuner. Vi har blant annet kartlagt økonomi som barriere for idrettsdeltakelse og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten for Kulturdepartementet, og utformet behovsplan for idrett og friluftsliv for Oslo kommune.

Kartlegging av kostnader og barrierer ved barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker /2023-69

© Oslo Economics, 29. februar 2024

Kontaktperson:

Marit Svensgaard / Partner

msv@osloeconomics.no, Tel. +47 982 63 985

Foto/illustrasjon: iStock.com/FamWeld

Innhold

Sammendrag	4
1. Om oppdraget	8
1.1 Fokus på deltakelse i fritidsaktiviteter	8
1.2 Mandatet for oppdraget	10
1.3 Metode og informasjonsgrunnlag	10
1.4 Rapportstruktur	14
2. Hva koster det å delta i fritidsaktivitetene?	15
2.1 Det er store forskjeller i kostnadene ved deltakelse	15
2.2 Dugnader og frivillig innsats er også en kostnad for å delta	21
2.3 Hva er de viktigste kostnadsdriverne for å drive tilbudet?	24
2.4 Kostnader ved deltakelse i Asker sammenlignet med andre deler av landet	27
3. Hvilke barrierer er det for å delta i fritidsaktiviteter?	28
3.1 Økonomi er en reell barriere for deltakelse i fritidsaktiviteter	28
3.2 Det finnes også andre barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter	36
3.3 De som ikke deltar i aktiviteter, oppgir høye kostnader som den største barrieren	38
3.4 Det har blitt tøffere å rekruttere barn til å delta og få frivillige til å bidra	42
4. Hvilke tiltak kan gjøres for å inkludere flest mulig barn og unge i fritidsaktiviteter?	44
4.1 Hva gjør lag og foreninger for å senke økonomiske barrierer for å delta?	44
4.2 Foresatte kjenner i liten grad til hva som gjøres for å fremme inkludering	46
4.3 Mulige tiltak for å inkludere flere barn og unge i fritidsaktiviteter	47
5. Hvordan har ordningen med fritidskortet fungert?	55
5.1 Om fritidskortet AiA	55
5.2 Tidligere gjennomganger av Fritidskortet AiA	56
5.3 AiA er utbredt brukt, men flere hadde problemer med ordningen	56
5.4 AiA bidro til redusert økonomisk barriere mot å delta i fritidsaktiviteter	57
5.5 Det er potensial for å gjøre AiA mer målrettet og bedre	58
6. Referanser	60
Vedlegg A Spørreundersøkelse til foresatte	62
Vedlegg B Telefonundersøkelse til lag og foreninger	70

Sammendrag

Deltakelse i fritidsaktiviteter er viktig for barn og unges opplevelse av inkludering, mestring og vennskap og kan forebygge utenforskap. På oppdrag fra Asker kommune har Oslo Economics utarbeidet et kunnskapsgrunnlag om hva det koster for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune og hvilke barrierer som er til hinder for deltakelse. Kartleggingen er basert på en telefonundersøkelse blant lag og foreninger i Asker kommune, en spørreundersøkelse til foresatte for barn i alderen 9-15 år, samt tilgjengelig data og litteratur.

Våre undersøkelser viser store variasjoner i kostnadsnivåer for å delta i ulike aktiviteter. Mange foresatte oppgir at kostnaden ved deltakelse er høy. Blant foresatte med barn som ikke deltar i aktiviteter, svarer mer enn 1 av 3 at høye kostnader er en av de viktigste årsakene til at barnet ikke deltar. Mangel på aktivitetstilbud, lang avstand til aktiviteten, mangel på tilrettelegging for barn med spesielle behov og prestasjonspress trekkes frem som andre barrierer som kan hindre deltakelse. Lagene og foreningene og foresatte som har deltatt i undersøkelsene har kommet med innspill til mulige tiltak som kan vurderes nærmere, herunder behov for bedre og enklere tilgjengelig informasjon om aktivitetstilbudet og mer tilskudd for å redusere kostnadene

Viktige funn

9 450 kroner

er den gjennomsnittlige kostnaden for å delta i fritidsaktiviteter i Asker kommune per år for barn i alderen 9-15 år.

Kostnadene for å delta i fritidsaktiviteter er noe høyere i Asker kommune enn i andre deler av landet.

38 prosent

av foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter, oppgir at høye kostnader er en av grunnene.

Sentrale drivere bak kostnaden for å delta i fritidsaktiviteter

Det er store variasjoner i kostnadsnivå for deltakelse, både mellom og innad i de ulike aktivitetene. Tilleggs kostnader til bekledning, utstyr, arrangementer og ekstraaktiviteter står for en større del av variasjonen i de samlede kostnadene enn basiskostnadene for deltakelse. Kostnadene er jevnt over noe høyere i sentrale Asker enn i spredtbebygde områder i Røyken og Hurum. Kostnadsnivået øker også med barnets alder og ambisjonsnivå.

Lagene og foreningene er helt avhengige av frivillig innsats for å få tilbudet til å gå rundt. De største kostnadspostene blant lagene og foreningene som tilbyr fritidsaktiviteter er:

- Betalte trener- og instruktør oppgaver
- Drift eller leie av lokaler og anlegg

«Vi har aldri opplevd at det er vanskeligere å få tak i frivillige.»

– Representant fra lag og foreninger

Tiltak for å redusere barrierer for å delta i fritidsaktiviteter

De største barrierene som er til hinder for deltakelse er:

- Høye kostnader
- Mangel på aktivitetstilbud eller på informasjon om aktivitetstilbud
- Lang avstand til aktiviteten eller dårlige transportmuligheter
- Prestasjonspress
- Mangel på tilrettelegging for barn med spesielle behov

I tillegg er det en god del foresatte som oppgir at barnet ikke ønsker å delta i organisert aktivitet.

2 av 3 lag og foreninger oppgir at de tilbyr gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt. Viktige tiltak som foresatte trekker frem for å redusere barrierene for deltakelse er:

- Reduserte kostnader for å delta
- Tilgang på informasjon om tilbudet

«Vi er en familie med to solide inntekter. Likevel er utgifter knyttet til fritidsaktiviteter høye og noe som begynner å bli et problem å ha råd til.»

– Foresatt

Om oppdraget og informasjonsgrunnlaget

Asker kommune har igangsatt et arbeid for å komme frem til en ny modell for inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Oslo Economics har fått i oppdrag fra kommunen å kartlegge kostnader og andre forhold som har betydning for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune. Formålet med oppdraget er å frembringe et kunnskapsgrunnlag for kommunens videre arbeid med inkludering av barn og unge.

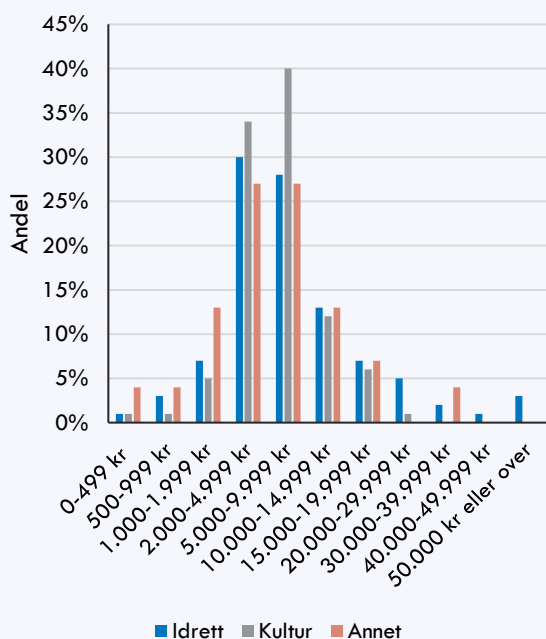
Kartleggingen er basert på telefonundersøkelse blant lag og foreninger i Asker kommune, spørreundersøkelse til foresatte som har barn i alderen 9-15 år, samt tilgjengelig data og litteratur. Fritidsaktiviteter er varierende av natur og både barn og foresatte har ulike prioriteringer og preferanser. Man må derfor være varsom ved å trekke generelle konklusjoner for alle barn og alle aktiviteter basert på gjennomsnittstørrelser. Våre funn gir imidlertid en indikasjon på kostnadsnivåer og variasjoner mellom aktiviteter innenfor idrett, kultur og andre aktiviteter (friluftsliv og ideelle organisasjoner), mellom områdene Asker (gamle Asker kommune) og Røyken og Hurum og blant barn i ulik alder og med ulikt ambisjonsnivå.

Hva koster det for barn og unge å delta i fritidsaktiviteter?

Kostnadene ved å delta i fritidsaktiviteter består av basiskostnader og tilleggskostnader. Basiskostnader inkluderer obligatoriske kostnader som betales til lagene og foreningene, slik som kontingenter og avgifter. Tilleggskostnader inkluderer alle øvrige kostnader utover basiskostnaden som deltakere må betale for å være med på aktiviteten, herunder bekledning, utstyr, arrangementer og ekstraaktiviteter.

Vår undersøkelse viser at den gjennomsnittlige kostnaden for et barns deltakelse i fritidsaktiviteter, er 9 450 kroner per år. Det er stor variasjon i kostnadene ved deltakelse i ulike aktiviteter. Idrettsaktivitetene koster i gjennomsnitt mer enn kulturaktiviteter og andre aktiviteter. Det er også stor variasjon i kostnadene ved deltakelse innad i de enkelte aktivitetene.

Anslag på kostnader ved deltakelse, fordelt på kategori av aktiviteter (siste 12 måneder)

Idrett: N=1056, Kultur: N=218, Annet: N=45. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Kartleggingen omfatter å innhente kunnskap om

- hva det koster for barn og unge å delta i fritidsaktiviteter
- hva som er sentrale drivere bak kostnadene for å drive tilbudet
- hvilke barrierer som finnes som hindrer barn og unges deltakelse
- hvilke tiltak som gjøres for å inkludere flest mulig
- hvordan ordningen med fritidskortet AiA har fungert.

Kostnadene ved å delta er jevnt over noe høyere i sentrale Asker enn i med spredtbebygde områdene i Røyken og Hurum. Vi finner også at kostnadsnivået ved deltakelse øker med barnets alder og ambisjonsnivå. Det er særlig tilleggskostnaden som bidrar til store variasjoner i kostnadsnivåer mellom ulike aktiviteter, men basiskostnadene varierer også stort.

I tillegg utgjør dugnader og frivillig innsats en kostnad, både i form av tidsbruk og kjøp av produkter ved innsamling av dugnadsinntekter. Selv om vi ikke inkluderer disse kostnadene i kostnadsestimatene ved deltakelse, er de aller fleste lag og foreninger helt avhengig av dugnader og frivillig innsats for å drive tilbudene. Særlig i idretten utgjør dugnader og frivillig arbeid en viktig finansieringskilde og innsatsfaktor for å dekke sentrale oppgaver.

Metodiske utfordringer gjør det vanskelig å direkte sammenligne kostnadene ved deltakelse i Asker kommune med andre kommuner. Gitt disse forbeholdene, kan vår litteraturgjennomgang likevel tyde på at kostnadene ved deltakelse er noe høyere i Asker kommune enn i andre deler av landet.

Hva er de sentrale kostnadsdriverne for å drive tilbudet?

I våre undersøkelser oppgir flest lag og foreninger at betalte trener- og instruktøroppgaver er en av de største

kostnadspostene for å drive tilbudet. Her er det også mange som kun benytter frivillig innsats for å dekke denne oppgaven, og dermed ikke har kostnader til dette. I tillegg utgjør kostnader til drift eller leie av lokaler og anlegg en stor kostnadspost for mange. Det er imidlertid stor variasjon i denne kostnadsposten ettersom tilgangen på gratis og sterkt rabatterte kommunale lokaler varierer og enkelte lag og foreninger må ta i bruk egne eller private lokaler. Mange av lagene og foreningene benytter gratis eller subsidierte kommunale lokaler som reduserer denne kostnadsposten en god del. Kulturorganisasjonene benytter seg av denne muligheten i større grad enn idrettslagene.

Det er generelt høyere kostnader ved å drive tilbud i Asker enn i Røyken og Hurum. Dette samsvarer med funn i annen forskning, som tilsier at det er dyrere å drive aktivitetstilbud i tettbebygde strøk enn i spredtbebygde strøk. Forskjeller i kjøpekraft blant foresatte, prisnivåer som påvirkes av grad av sentralisering og grad av profesjonalisering og deltakernes ambisjonsnivåer kan være med på å forklare disse kostnadsvariasjonene (Oslo Economics, 2020).

Hvilke barrierer hindrer barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter?

Foresatte opplever økonomi som en reell barriere mot barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter. 68 prosent av foresatte som har barn som deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23 mener at kostnaden ved deltakelse er noe høy eller høy. 38 prosent av foresatte som har barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter peker på høye kostnader som en av de viktigste årsakene til at barnet ikke deltar i en fritidsaktivitet. Sett opp mot kvalitet er imidlertid bildet noe mer nyansert og mer enn halvparten av de foresatte opplever at kostnaden er lav, noe lav eller passe i forhold til kvalitetsnivået.

De fleste foresatte er villige til å delta i frivillig arbeid og dugnader for å sikre et lavere kostnadsnivå, men mange opplever at det stilles høye forventninger og krav til å delta i dugnader og annen frivillig innsats.

Mange foresatte opplever også at det er flere barrierer mot deltakelse, som ikke handler om økonomi. Blant annet trekker de frem mye tidsbruk, stor avstand og lite tilgang på aktiviteter som sentrale barrierer som kan hindre deltakelse. Flere foresatte forteller om barn som har deltatt i aktiviteter tidligere, men som har sluttet på grunn av prestasjonspress i aktiviteten. Mangel på tilrettelegging for barn med spesielle behov er også en årsak flere foresatte fremhever. Det er også en del foresatte som oppgir at barnet ikke ønsker å delta i organiserte fritidsaktiviteter og foretrekker uorganiserte aktiviteter.

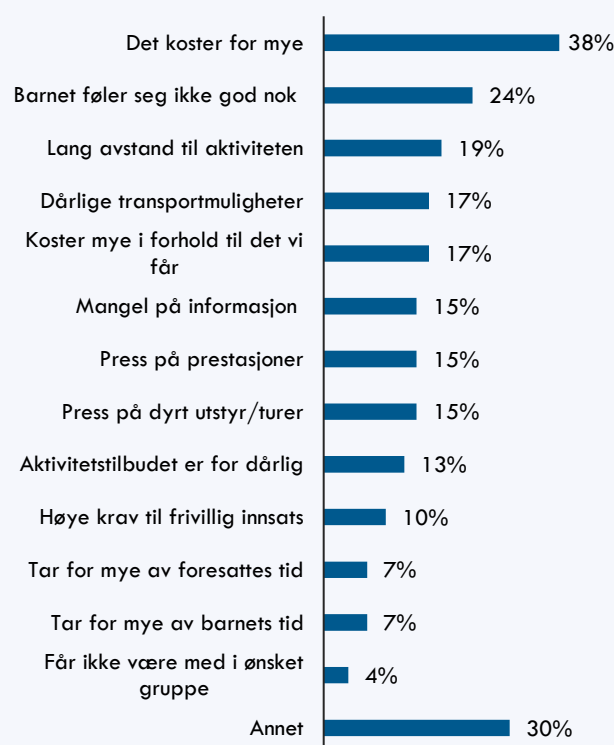
Hvilke tiltak kan gjøres for å inkludere flest mulig?

De fleste av lagene og foreningene benytter seg av ulike offentlige tilskuddsordninger for å redusere sine kostnader for generelt å kunne redusere deltakeravgifter. Mange opplever at det er mer krevende å sikre finansiering gjennom andre kilder, slik som sponsorinntekter fra næringslivet.

2 av 3 lag og foreninger oppgir at de tilbyr gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt. Dette kan blant annet materialisere seg ved at de ikke krever inn deltakeravgifter for deltakere som ikke har betalt.

1 av 3 foresatte med barn som deltar i aktiviteter kjenner ikke til konkrete tiltak organisasjonen gjør for å inkludere flest mulig. Blant foresatte som har barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter, svarer flest at bedre informasjon om fritidsaktivitetstilbudet generelt er et tiltak som kan bidra til at barnet deltar mer.

Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? Andel av foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23.

N=254. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer. Ingen av respondentene har svart at hovedårsaken til at barnet ikke deltar er religiøse årsaker, kulturelle årsaker eller at de foresatte ikke ønsker at barnet skal delta.

Lagene og foreningene ønsker høyere tilskuddsbeløp og mindre administrative tilskuddsordninger for å kunne redusere deltakeravgiftene. De påpeker at det bør være god tilgang på gratis eller sterkt rabatterte leiepriser på lokaler og anlegg i hele Asker kommune.

Foreldrene trekker frem reduserte kostnader og mer tilgjengelig informasjon om hvilke fritidstilbud som finnes, og de tilhørende støtteordningene, som viktige tiltak for å redusere barrierene for deltakelse.

Hvordan har ordningen med fritidskortet AiA fungert?

I 2017 ble Aktivitetskortet for barn og unge lansert i Asker kommune. Det ble utviklet en app (AiA) som skulle gi oversikt over aktiviteter og rabatter på en rekke enkeltaktiviteter. Gjennom dette kunne man delta i aktiviteter, enten gratis eller til rabatterte priser. AiA ble etablert som ledd i ordningen med fritidskortet i Asker kommune. AiA ble brukt av mange og brukerne var godt fornøyde med tilbudet om refusjon av kostnader ved deltakelse i fritidsaktiviteter per barn, samt rabatter som de mottok gjennom AiA-løsningen. Vår undersøkelse peker imidlertid på at den digitale AiA-løsningen var vanskelig å bruke og at mange foresatte aldri mottok refusjonen de hadde søkt om. Det er stort potensial for å lage en mer målrettet ordning og brukervennlig løsning. 4 av 5 foresatte som har hørt om AiA, ville ha brukt løsningen dersom den ble gjeninnført.

1. Om oppdraget

Asker kommune har igangsatt et arbeid for å komme frem til en ny modell for inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Oslo Economics har fått i oppdrag fra kommunen å kartlegge og analysere pris og andre forhold som har betydning for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune. Dette inkluderer hva det koster å delta i fritidsaktiviteter, sentrale kostnadsdrivere, barrierer for deltakelse, tiltak for inkludering, samt hvordan ordningen med fritidskortet AiA har fungert. Kartleggingen er basert på telefonundersøkelse blant lag og foreninger, spørreundersøkelse til foresatte og tilgjengelig data og litteratur.

1.1 Fokus på deltakelse i fritidsaktiviteter

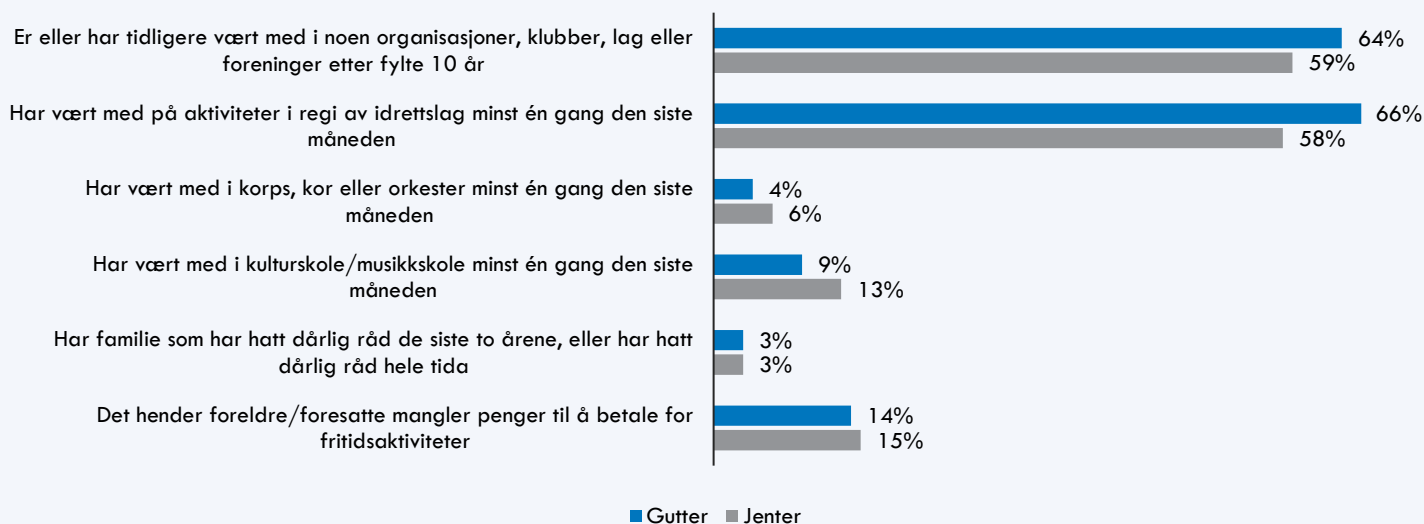
Ferie- og fritidsaktiviteter er viktige for barn og unges opplevelse av inkludering, mestring og vennskap, og kan ha betydning for samfunnsdeltakelse på mer formelle arenaer senere i livet (Bufdir, 2015). Deltakelse i fritidsaktiviteter kan forebygge utenforskap og marginalisering, og således forebygge langsiktige samfunnsøkonomiske kostnader som kan oppstå som følge av langvarig utenforskap og marginalisering (Oslo Economics, 2021).

I dag er det mange barn og unge som ikke deltar i ferie- og fritidsaktiviteter i særlig grad. Manglende deltakelse knyttes ofte til kostnadsnivået for deltakelse i aktivitetene, særlig for barn og unge som vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. En økende andel barn i Norge vokser i dag opp i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Barn med innvandrerbakgrunn er i flertall, men stadig flere med norskfødte foreldre tilhører denne gruppen (Epland & Normann, 2019). Det finnes også kjente barrierer utover de økonomiske, som familieressurser/foreldrenes utdanning, innvandringsbakgrunn, nedsatt funksjonsevne og geografisk bosted (Jacobsen, et al., 2021).

Ifølge Asker kommunes oversikt over lag og foreninger, er det omtrent 40 barne- og ungdomsorganisasjoner, som også inkluderer kulturaktiviteter og 94 idrettslag per 31.12.22 i kommunen (Asker kommune, u.d.). Oversikten er ikke uttømmende, men gir et overordnet bilde av omfanget av aktivitetstilbudet.

Data fra ungdatabasen 2022 viser at 64 prosent av gutter og 59 prosent av jenter i Asker kommune oppgir å være med i eller tidligere ha vært med i en organisasjon, klubb, lag eller forening. 66 prosent gutter og 58 prosent jenter har minst én gang den siste måneden vært med på aktivitet i regi av idrettslag (NOVA, 2022), som illustrert i Figur 1-1. 4 prosent blant gutter og 6 prosent blant jenter oppgir å ha vært med i korps, kor eller orkester, og 9 prosent blant gutter og 13 prosent blant jenter oppgir å ha vært med i kulturskole/musikkskole.

Figur 1-1: Deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune

Det er dermed ikke alle gutter og jenter i Asker kommune som deltar i fritidsaktiviteter (rundt 15 prosent har aldri deltatt). 3 prosent blant gutter og 4 prosent blant jenter i Asker kommune oppgir at familien har hatt dårlig råd i løpet av de siste to årene. 14 prosent blant gutter og 17 prosent blant jenter oppgir at det hender at de foresatte har manglet penger til å betale for fritidsaktiviteter som de ønsker å delta i.

Den generelle prisveksten i samfunnet steg kraftig gjennom 2022. Fra spørreundersøkelsen forteller mange foreldre i Asker kommune at de opplever økte utgifter knyttet til deltakelse og store krav til dugnadsarbeid. Dette stemmer overens med funnene fra frivillige lag og foreninger, som på sin side opplever utfordringer med økte kostnader, i tillegg til svekket frivillighet.

I idretten, er for eksempel medlemskontingent, treningsavgifter, utstyrskostnader, samt kostnader til idrettsarrangement og idrettsanlegg kostnadsdrivere. Kostnadene syntes gjennomgående å være noe høyere i idrettslag som tilhørte by- eller bynære kommuner (Oslo Economics, 2020).

Kommunen har en viktig rolle for å stimulere til barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter

Fritidserklæringen er en avtale der kommunene, frivilligheten og staten gir et felles løfte om å sikre barn og unge muligheten til å drive med fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi (Regjeringen, 2022). Asker kommune har en satsning på inkludering i fritidsaktiviteter, og har gjennom kommuneplan 2020-2034 vedtatt å aktivt motvirke utenforskap og konsekvenser av sosiale ulikheter. I dag er det erklært i Temaplan medborgerskap, Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og i Temaplan kultur at det skal jobbes målrettet for å sikre inkludering, livskvalitet og likeverdige muligheter, samt forebygge sosial ulikhet. Alle temaplanene trekker frem viktigheten av samarbeid på tvers av tjenesteområder i kommunen, frivilligheten, organisasjons- og næringslivet, grunneiere, private aktører og innbyggere for å bygge opp under disse målene.

I tråd med målene, forvalter kommunen i dag en rekke tilskuddsordninger til kultur, idrett og frivillighet, som samlet har formålet å bidra til økt deltakelse, likeverdighet, inkludering, mangfold og bærekraftig samfunnsutvikling (Asker kommune, u.d.). For kommunen er det viktig at tilskuddsordningene bidrar til reduserte deltakeravgifter for barn og unge i fritidsaktiviteter i Asker.

Blant tilskuddsordninger er tilskudd per medlem, tilskuddsordninger til drift og leie og gratis treningstid i kommunale anlegg for barn og unge (Asker

kommune, 2023). Kommunen har opprettet en ny tilskuddsordning som skal dekke lag og foreningers kostnader til drift av privateide lokaler og anlegg som brukes til aktivitet for innbyggere, lag og foreninger.

I tillegg har kommunen tilskuddet Fritidskassa, som skal dekke kostnader til medlemsavgift, utstyr og arrangementer for barn og unge i alderen 0-24 år som har behov for økonomisk støtte for å kunne delta i fritidsaktiviteter. Tilskuddsordningene er utviklet i samarbeid med frivilligheten.

Asker kommune koordinerer og drifter BUA-ordningen i kommunen, som er en utstyrsordning for idrett og friluftsliv. Formålet til BUA er å bidra til inkludering og økt deltakelse i helsefremmende aktiviteter for barn og unge, uavhengig av sosioøkonomisk status, gjennom å styrke og synliggjøre nye og eksisterende utstyrsordninger for sport- og friluftsliv (BUA, u.d.). BUA Heggedal og BUA Vardåsen bemannes av unge arbeidstakere gjennom kommunen, mens BUA Hurum og sommeråpne Vollen, bemannes og driftes av lokale krefter. Asker kommune forteller at de stiller med utstyr, vedlikehold og er positive til å dekke systemavgiften til BUA-ordningene som ikke driftes fullt ut av kommunen. En av tilbakemeldingene fra skolene er at BUAs tilstedeværelse er med på å redusere fravær på aktivitetsdagene. De senere årene har det vært 25 prosent økning på utlån av utstyr.

Videre forvalter kommunen aktivitetskalenderen Hva skjer i Asker med oversikt over enkelt aktiviteter og arrangementer i hele Asker, hvor mange aktiviteter er gratis (Asker kommune, 2023).

Aktiv i Asker (AiA) var en del av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) sitt nasjonale pilotprosjekt «Fritidskortet». Det ble lansert i 2017, og var en digital løsning som ga oversikt over aktiviteter og rabatter på aktiviteter (Asker kommune, u.d.). Formålet med AiA var å stimulere til fysisk aktivitet, og bidra til at barn og unge kan oppleve tilhørighet, mestring og trivsel gjennom deltakelse i fritidsaktiviteter, uten å stigmatisere noen. AiA tilbød 1 000 kroner per barn per semester. I tillegg ble det tilbudt rabattordninger på billetter til aktiviteter og arrangementer. I 2019 fant vi at løsningen imidlertid kun innebar sporadiske kultur- og idrettsarrangementer, ikke regelmessige og organiserte fritidsaktiviteter (Oslo Economics, 2019). AiA ble avvirket 1. juli 2022. Implementeringen av aktivitetskortet ble påvirket av korona og utfordringer knyttet til den tekniske løsningen var noe av det som ble trukket frem i et vedtak fra 2021 om avviklingen av «Fritidskortet».

Kommunen fikk også midler i 2020 og 2021 til å drive forsterket sommerskole som del av de nasjonale

tilskuddsordningene, men tilskuddsordningen som bidro med midler har også blitt avvirket. Til tross for avviking av AiA og den nasjonale tilskuddsordningen for sommerskoler, er det i dag en uttalt ambisjon at intensjonen i AiA skal videreføres, og det er ønskelig å fortsette med tilbudet om sommeraktiviteter (Asker kommune, u.d.).

1.2 Mandatet for oppdraget

Med utfordringer knyttet til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn og unge, og som ledd i arbeidet for inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter i Asker kommune, ønsker kommunen å finne ut hvordan man kan bidra til økt inkludering og frivillighet i fritidsaktiviteter. Oslo Economics har fått i oppdrag fra Asker kommune å kartlegge og analysere pris og andre forhold som har betydning for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i kommunen. Formålet med oppdraget er å frembringe et godt fakta-grunnlag for arbeidet som er igangsatt av kommunen.

Oppdraget er todelt:

- Den første delen består av å kartlegge kostnader for deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker og faktorer som påvirker prising. Det skal også innhentes informasjon om priser og ordninger for aktiviteter og kommunale tilbud til barn og unge fra lavinntektsfamilier fra sammenlignbare kommuner.
- Den andre delen består av faktagrunnlag til en sluttevaluering av AiA. Med utgangspunkt i nullpunktsanalysen fra 2019, skal det innhentes informasjon om prosjektets effekt og erfaringer med bruk av AiA-ordningen. Det skal også kartlegges utfordringer og problemstillinger foresatte møter i forbindelse med barnas deltakelse i fritidsaktiviteter.

Det er to primære målgrupper i prosjektet, frivillige lag og foreninger og foresatte.

Avgrensninger

I våre undersøkelser har vi sett på kostnader og barrierer ved deltakelse i *organiserte* fritidsaktiviteter. Kategorier av aktiviteter vi har undersøkt inkluderer idrett, kultur og friluftsliv og ideelle organisasjoner. Vi har ikke sett på rene kommersielle virksomheter eller politiske og religiøse organisasjoner.

Når det gjelder tiltak for å redusere barrierene for å delta og øke deltakelse i fritidsaktiviteter, gjengir vi tiltakene som er løftet frem i undersøkelsen og har ikke gjort egne, selvstendige vurderinger av kostnader og nytte ved disse tiltakene.

1.3 Metode og informasjonsgrunnlag

Kartleggingen er basert på et bredt informasjonsgrunnlag:

- Telefonundersøkelse blant lag og foreninger
- Spørreundersøkelse til foresatte
- Gjennomgang av data og litteratur

Informasjonsinnsamling er gjort i perioden juni til september 2023. Informasjonskildene er beskrevet i det videre.

1.3.1 Telefonundersøkelse blant lag og foreninger

For å kartlegge informasjon og synspunkter fra frivillige lag og foreninger i Asker kommune, har vi basert oss på en undersøkelse med gjennomføring av telefonintervjuer av representanter for frivillige lag og foreninger. Undersøkelsen inneholdt spørsmål knyttet til organisering, kostnader, barrierer for deltakelse, samt tiltak for inkludering. Både oppdragsgiver, Asker kulturråd og Asker idrettsråd var involvert i utformingen av undersøkelsene i forkant av gjennomføringen.

Undersøkelsen er basert på et utvalg av lag og foreninger som dekker både idrett, kultur og friluftsliv. Vi har tilstrebet et utvalg bestående av foreninger og lag som dekker flere ulike idretter, kultur- og friluftaktiviteter, med geografisk spredning. Utvalget består av ulike foreninger fra alle de tre tidligere kommunene, Asker, Røyken og Hurum. Videre består utvalget av både små og store foreninger. For utvalgte aktiviteter har vi gjennomført telefonundersøkelser med flere for å undersøke samsvar og variasjon innad i aktiviteten.

Gjennomføring og oppslutning

Vi brukte et strukturert skjema for å gjennomføre undersøkelser med lagene og foreningene per telefon og dokumentere svarene i det digitale verktøyet Questback. Dette la til rette for at informasjonen har kunnet kvantifiseres og for forenkling av analyser. Videre utformet vi en detaljert intervjuguide som ga nærmere forklaringer knyttet til definisjoner og veiledning for gjennomføringen av samtalen.

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden 7. til 25. august. Både Asker idrettsråd og Asker kulturråd bidro med å oppfordre lag og foreninger til å delta i undersøkelsen.

Basert på en bruttoliste over aktuelle lag og foreninger, gikk vi bredt ut og kontaktet så mange som mulig ut fra hensynet om å sikre en god spredning blant informantene. Underveis i gjennomføringen ble utvalget av kontaktede lag og foreninger gjennomgått med oppdragsgiver og Asker idrettsråd og Asker

kulturråd, før vi ferdigstilte undersøkelsen. Dette med sikte på å oppfylle oppdragsgivers ønske om bredde og variasjon i utvalget.

Vi har til sammen gjennomført 34 telefonintervjuer, fordelt på ulike kategorier av type aktivitet og geografi som vist i Tabell 1-1 og Tabell 1-2.

Tabell 1-1: Antall telefonundersøkelser med lag og foreninger, fordelt på kategori av type aktivitet

Kategori av type aktivitet	Antall
Idrett	22
Kultur	9
Friluftsliv	2
Ideelle organisasjoner	1

Kilde: Telefonundersøkelse til lag og foreninger i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Tabell 1-2: Antall telefonintervjuer med lag og foreninger, fordelt på geografisk område

Geografisk område (tidligere kommunegrensler)	Antall
Asker	23
Røyken	7
Hurum	4

Kilde: Telefonundersøkelse til lag og foreninger i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Tabell 1-3: Antall svar på spørreundersøkelse til foresatte fordelt på kategorier av fritidsaktiviteter og årsklasser

Fritidsaktivitet	9-åringer	10-åringer	11-åringer	12-åringer	13-åringer	14-åringer	15-åringer	Totalt
Kultur	39	35	36	29	38	27	14	218
Idrett	187	190	146	148	177	115	94	1057
Annet	8	4	5	8	11	7	3	46
Totalt	234	229	187	185	226	149	111	1 321

Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Som forventet er foresatte med barn som deltar i idrettsaktiviteter høyest representert, da idretten dominerer hvilke aktiviteter barn og unge deltar i nasjonalt (Jacobsen, et al., 2021). I alle fremstillingene benyttes data fra samtlige kategorier av fritidsaktiviteter. Kategorien «Annet» er sammenslått av respondenter med barn som deltar i friluftsliv eller

1.3.2 Spørreundersøkelse til foresatte

For å kartlegge informasjon og synspunkter fra foresatte til barn i Asker kommune, har vi basert oss på en spørreundersøkelse til foresatte. Undersøkelsen inneholdt spørsmål knyttet til organisering, kostnader, barrierer for deltakelse, tiltak for inkludering, samt erfaringer med fritidskortet. Både oppdragsgiver, Asker kulturråd og Asker idrettsråd ble invitert til å komme med innspill i forkant av gjennomføringen.

For å unngå vektingsproblematikk ble det besluttet at vi skulle be de foresatte svare på vegne av ett barn og én fritidsaktivitet.

Distribusjon og oppslutning

Undersøkelsen ble designet i verktøyet Questback, og ble sendt ut i perioden 14. til 27. august. I forkant av utsendingen ble det gitt informasjon fra Asker kommune til rektorer om å oppfordre foresatte til å svare på undersøkelsen. Undersøkelsen ble distribuert til foresatte med barn i alderen 9 til 15 år i Vigilo, som er et oppvekstadministrativt system som brukes for administrasjon av kommunale barnehager, skoler og SFO. Den var tilgjengelig for både PC, nettbrett og mobil, og var frivillig å svare på. Asker kommune bidro med en purring til rektorer om å få ut undersøkelsen i Vigilo én uke før fristen.

Samlet mottok vi svar fra 1 702 foresatte. Enkelte av svarskjemaene var ufullstendige og noen foresatte hadde barn i en annen alder enn 9-15 år. Etter en rensing av datasettet stod vi igjen med svar fra 1 583 foresatte. 256 av disse hadde ikke barn som deltok i en organisert fritidsaktivitet i Asker kommune i skoleåret 2022/2023, og 6 respondenter oppga at de ikke visste om barnet deltok eller ikke. 1 321 respondenter har barn som deltok i fritidsaktiviteter i skoleåret 2022/2023. Fordelingen av svarene er fremstilt i Tabell 1-3 under.

ideelle organisasjoner på grunn av et lavt antall respondenter i hver kategori. Resultatene for kategorien «Annet» må likevel tolkes med varsomhet i lys av antall svar.

1.3.3 Gjennomgang av data og litteratur

Vi har supplert egne undersøkelser med eksisterende data og litteratur der det er hensiktsmessig. En slik litteraturgjennomgang innebærer innsamling, behandling og tolkning av sekundærdata.

Aktuelle data i denne sammenheng er statistikk fra Ungdata-undersøkelser og befolknings- og kommunestatistikk fra SSB.

Sentral litteratur som er benyttet i rapporten er:

- Sintef, 2019. AiA – en aktiv fritid for barn og unge
- Jacobsen, S. E. et al., 2021. Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter
- NOVA, 2022. Ungdata-undersøkelsen 2022 i Asker kommune
- Oslo Economics, 2020. Nullpunktsmåling av fritidsaktivitet i ti forsøkskommuner
- Oslo Economics, 2020. Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse – kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten

1.3.4 Svakheter ved informasjonsgrunnet

Vi har identifisert enkelte svakheter ved informasjonsgrunnet som vi presenterer nærmere i det følgende.

Kostnadsbegrepet og fremstilling av kostnader

Fremstillingen av kostnader ved deltakelse i fritidsaktiviteter er basert på den informasjonen som er gitt av lag og foreninger i telefonundersøkelsen og foresatte som har svart på spørreundersøkelsen. Det er komplekst å innhente denne typen informasjon på bred basis, av flere grunner. Det er variasjoner i blant annet måten kostnader håndteres og grupperes i ulike aktiviteter og organisasjoner (f.eks. hva som inkluderes i en deltakeravgift) og innretningen av betalingsmodeller for ulike opplegg innad i en årsklasse, aktivitet eller lag/forening.

Respondentene kan også oppfatte spørsmålene som er stilt ulikt. Det er krevende å eliminere skjønnettersom begreper er vanskelig å definere så presist at man unngår ulike tolkninger. Eksempelvis er det rom for å inkludere ulike kostnadselementer i kostnadsbegrepet:

- Enkelte lag og foreninger som mottar rabattert leie for lokaler av kommunen. Hvorvidt kostnaden likevel er inkludert i en bruttobetraktning kan ikke utelukkes.
- Foresatte er bedt om å gi sitt beste anslag på kostnader ved deltakelse. Her er det også variasjoner i hva som inngår i det samlede anslaget. For eksempel kan det ikke utelukkes at noen har inkludert transportkostnader, mens andre ikke, at respondentene har ulike perspektiver på

varigheten av utstyr, hvorvidt lånt eller arvet utstyr inngår i en bruttokostnadsbetraktning osv.

- Hva foresatte legger i begrepet kvalitet, vil til dels være subjektivt ut fra den enkeltes preferanser og betydning i den aktuelle aktiviteten.

Det kan også være slik at det er et systematisk mønster i hvem som har svart på spørreundersøkelsene, for eksempel ved at foresatte som opplever at kostnadene er akseptable kan ha unnlatt å svare.

Det vil derfor være usikkerhet ved kostnadsdataene som fremstilles i denne rapporten, og resultatene må benyttes med dette som bakteppe. Det er likevel slik at kostnadene og informasjonen som er oppgitt av lag og foreninger og foresatte, er et uttrykk for det kostnadsnivået disse aktørene står overfor. Fremstillingene gir derfor et faktabasert grunnlag basert på det beste vi har av kunnskap.

Det finnes også flere måter å fremstille og analysere kostnader ved deltakelse på. I våre fremstillinger benytter vi gjennomsnittlige kostnader som statistisk mål for å illustrere kostnadsnivåer. **Gjennomsnittlig kostnad** summerer kostnadene oppgitt av respondentene og deler på antall respondenter.

Vi viser også til **mediankostnad** som er den midterste kostnaden når alle kostnadene er sortert etter størrelse. Det vil si at 50 prosent av respondentene oppgir kostnader lavere enn denne verdien, og 50 prosent av respondentene oppgir høyere kostnader enn denne verdien.

I våre undersøkelser har vi bedt respondentene om å oppgi sitt beste anslag for kostnadsnivåer innenfor et intervall. Begrunnelsen for dette var todelt:

- Å gjøre det lettere for respondentene å svare innenfor gitte intervaller som i seg selv medvirker til å utjevne nyanser og ulike tolkninger.
- Å gjøre undersøkelsen minst mulig byrdefull å svare på for å rekruttere flest mulig respondenter. Bruk av anslag innenfor intervaller krever ikke omfattende dokumentasjon og reduserer belastningen for respondentene.

En slik tilnærming gjør at gjennomsnittskostnaden blir beregnet ut fra gjennomsnittet i hvert intervall, for eksempel vil en observasjon innenfor kostnadsintervallet 0-499 kroner beregnes med utgangspunkt i en gjennomsnittskostnad på 250 kroner. Gjennomsnittskostnaden kan videre bli påvirket av ekstreme verdier som ligger svært lavt eller høyt på en skala. I dette tilfellet er det en del respondenter som har oppgitt veldig mye høyere kostnader som trekker gjennomsnittskostnaden høyere enn det som kanskje representerer folk flest. For eksempel vil et utvalg på

ti personer der ni betaler 2 000 kroner og én betaler 30 000 kroner, gi et gjennomsnitt på 4 800 kroner, noe som er mer enn dobbelt så mye av det fleste-parten betaler.

Bruk av kostnadsintervaller gjør det også lite hensiktsmessig å benytte medianverdier, ettersom medianen i dette tilfellet vil være et intervall. Vi har likevel vist til mediankostnaden for å tydeliggjøre hva som er den midterste kostnaden ettersom gjennomsnittskostnaden i større grad blir påvirket av ekstreme verdier.

Telefonundersøkelse blant lag og foreninger

Det er en relativt liten populasjon av lag og foreninger som har svart på telefonundersøkelsen sammenlignet med tilgjengelige lag og foreninger. Antallet lag og foreninger som er inkludert har sammenheng med tidsperioden som var avsatt til oppdraget. Dette innebærer at svarene har måttet tolkes kvalitativt. Vi har likevel valgt å fremstille svarene på et aggregert nivå i figurer som en indikasjon på tendensene blant lagene og foreningene. I lys av antall svar må disse resultatene tolkes med varsomhet.

Resultatene som omhandler pris for deltakelse, kostnadsdrivere og finansieringskilder må tolkes i lys av at svarene er basert på anslag og ikke regnskapsdata eller faktiske utgifter.

Spørreundersøkelse til foresatte

For å unngå en uforholdsmessig vektning av svarene på undersøkelsen, samt for å begrense lengden på undersøkelsen, ble det besluttet at hver foresatt skulle bes om å svare på undersøkelsen én gang på vegne av kun ett barn og én fritidsaktivitet. Vi har sett av resultatene at enkelte respondenter likevel har svart på vegne av flere fritidsaktiviteter eller flere av sine barn. Resultatene må derfor tolkes i lys av mulige feiltolkninger enkelte steder.

I utarbeidelsen av spørreundersøkelsen gjorde vi en avveining mellom dybden i informasjon vi ville fremskaffe gjennom hvert spørsmål og enkelhet i spørsmålsutformingen. Dette kan ha medført at enkelte ikke har svart eller har hatt utfordringer med å svare der spørsmålene har opplevdes som for lange eller kompliserte.

Vi har også identifisert enkelte seleksjonsutfordringer som kan ha ført til en skjevhet i utvalget som har svart på spørreundersøkelsen.

Seleksjonsutfordringer

Vi har identifisert seleksjonsutfordringer knyttet til språk, digital kompetanse, bruk av Vigilo og hvem som er mest tilbøyelige til å svare på undersøkelsen.

22 prosent av Askers befolkning er innvandrere eller norskfødte med innvandrerbakgrunn (SSB, 2023; SSB, 2023). Det finnes ingen nasjonal språkstatistikk som gir en oversikt over hvor mange av disse som har et annet morsmål enn norsk, eller som har begrensede norskkunnskaper. Det er likevel nærliggende å forvente at en andel av disse hadde foretrukket å få undersøkelsen på et annet språk enn norsk for å kunne svare på en god måte. For å favne denne gruppen, skulle undersøkelsen derfor ideelt sett vært oversatt til andre språk enn norsk. Dette ville både sikret at svarene på undersøkelsen hadde vært så representative som mulig, samt gitt en hensiktsmessig signaleffekt. Oversettelser av undersøkelsen var ikke opprinnelig en del av oppdraget. I samråd med Asker kommune undersøkte vi mulighetene og kostnadene ved å gjennomføre én eller flere undersøkelser underveis i prosjektet. I lys av merkostnadene og mer tidsbruk innenfor en begrenset tidshorisont for oppdraget, ble vi enig med oppdragsgiver om å kun sende ut spørreundersøkelsen på bokmål. I tillegg er Vigilo kun mulig å bruke på bokmål, nynorsk og engelsk. Informasjon i forbindelse med distribusjonen av undersøkelsen på andre språk enn engelsk ville dermed vært begrenset av språket i portalen.

Basert på en samlet analyse, vurderte kommunen at nytten ikke veide opp for kostnadene, og undersøkelsen ble dermed kun distribuert på norsk.

Å kunne svare på undersøkelsen fordrer kompetanse på digital kommunikasjon. Personer som av ulike årsaker mangler slik kompetanse, kan ha vært nødt til å få bistand fra familiemedlemmer eller venner til å svare på undersøkelsen. Å svare på undersøkelsen vil dermed kunne oppleves å legge beslag på uforholdsmessig mye tid, som kan ha ført til at denne gruppen ikke har svart på undersøkelsen.

Det er nærliggende å anta at ikke alle foresatte er like aktive brukere av Vigilo. Eventuelle språkutfordringer, samt begrenset tid og engasjement kan være barrierer for å bruke portalen. Dette kan ha medført at det kun er foresatte som benytter seg av Vigilo aktivt har svart på undersøkelsen.

I tillegg kan det være en potensiell skjevhet i hvem som har valgt å besvare spørreundersøkelse. Respondenter med sterke meninger kan ha en tendens til å delta oftere på spørreundersøkelser, noe som kan medføre større grad av polariserte synspunkter eller at man går glipp av omfanget av nøytrale synspunkter. De som er særlig misfornøyde eller synes at det er dyrt, har potensielt større insentiv til å svare for å bidra til tiltak på området.

Med bakgrunn i disse utfordringene, må resultatene fra undersøkelsen tolkes i lys av muligheten for at vi ikke har fått svar fra enkelte deler av befolkningen i

Asker kommune. Vi tror likevel det høye antallet respondenter har bidratt til at eventuelle skjevheter i utvalget har blitt utjevnet i så stor grad som mulig.

Gjennomgang av data og litteratur

For å sammenligne kostnadsnivået i Asker kommune med andre kommuner, har vi sett hen til annen litteratur og data. Andre kilder kan benytte ulike metoder, begreper og definisjoner for å undersøke kostnadsnivåer. Det er også risiko for forekomst av feil i respondentenes svar som følge av tolkninger og misforståelser, eller at det er skjevheter som følge av ulike preferanser og utgangspunkt knyttet til egne ambisjoner, betalingsevne og -vilje og sosiale situasjon. Geografiske, demografiske og sosio-økonomiske forskjeller mellom de ulike områdene gjør det også krevende å sammenligne kostnadsnivåene direkte. Vi viser derfor til andre funn for å sette

kostnadsnivåene fra våre undersøkelser i en sammenheng, men gjør oppmerksom på at nevnte svakheter gjør at kostnadsnivåene antakeligvis ikke er direkte sammenlignbare.

1.4 Rapportstruktur

I kapittel 2 redegjør vi for kostnadene ved å delta i fritidsaktiviteter i Asker kommune, samt sentrale kostnadsdrivere for å drive tilbudet. I kapittel 3 presenterer vi hvilke barrierer som kan være til hinder for deltakelse og i kapittel 4 presenterer vi hvilke tiltak som gjøres for inkludering i dag og mulige tiltak som lag, foreninger og foresatte har foreslått i vår undersøkelse. Til slutt presenterer vi i kapittel 5 hvordan foresatte opplever at ordningen med fritidskortet AiA har fungert.

2. Hva koster det å delta i fritidsaktivitetene?

Viktige funn

Det er stor variasjon i både kostnadsnivå, største kostnadsposter og kostnadsdrivere for å tilby ulike fritidsaktiviteter og i hvor stor andel som må betales av deltakerne. I gjennomsnitt koster det 9 450 kroner per år for å delta i en fritidsaktivitet i Asker Kommune. Kostnadene stiger fra 6 330 kroner i året for 9-åringene, til om lag 14 010 kroner i året for 15-åringene. Det er oppgitt noe lavere gjennomsnittskostnader for kulturaktiviteter enn for idrettsaktiviteter. Tilleggskostnadene utgjør det viktigste bidraget til variasjonen i de samlede kostnadene sammenlignet med basiskostnadene.

4 av 5 lag og foreninger oppgir at de i stor grad er avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet. Dette er særlig viktig innenfor idretten der hele 9 av 10 lag og foreninger oppgir at de i stor grad er avhengig av frivillig innsats.

De største kostnadspostene for organisasjonene er knyttet til betalte trenere og instruktører, materiell/felles utstyr og lokaler og anlegg. Når det gjelder kostnader til lokaler og anlegg varierer kostnadene stort avhengig av om lagene og foreningene må betale kommersielle leiepriser, eie lokaler selv, leie til rabatterte priser eller ha gratis tilgang til lokaler. I tillegg er oppsetninger, turer, samlinger og turneringer en stor kostnadspost.

2.1 Det er store forskjeller i kostnadene ved deltakelse

Kostnader ved å delta i fritidsaktiviteter består av en rekke ulike kostnadselementer. I våre undersøkelser har vi delt deltakerbetalingene i to hovedkategorier:

- **Basiskostnad:** Med basiskostnaden menes obligatoriske kostnader som betales til laget/foreningen. Basiskostnaden består gjerne av medlemsavgift i tillegg til eventuell treningsavgift og obligatoriske lisenser og forsikringer.
- **Tilleggskostnad:** Med tilleggskostnaden menes alle øvrige kostnader utover basiskostnaden som deltakere må betale for å kunne være med på aktiviteten. Tilleggskostnaden består gjerne av kostnader til utstyr, bekledning, arrangementer, forestillinger, billetter, samlinger, turer og lignende. Noen av disse kostnadene vil være nødvendige i den forstand at de vil være en forutsetning for å delta (f.eks. trenger man ski for å delta på skitrening), men det er valgmuligheter som påvirker kostnaden (for eksempel om man kjøper ski brukt, eller kjøper nyeste versjon av toppmodellen). Andre av disse kostnadene vil ha noe større grad av fleksibilitet, for eksempel

knyttet til omfanget av deltakelse i ulike arrangement.

I tillegg til kostnader i form av deltakerbetaling, kommer kostnader i form av tidsbruk og kjøp av produkter i forbindelse med dugnader og frivillig innsats. Hvor stor andel av organisasjonenes kostnader som dekkes gjennom deltakerbetaling, beror også på hvilke andre finansieringsordninger som organisasjonen har tilgang til og benytter seg av, for eksempel offentlige støtteordninger eller sponsorbidrag fra næringslivet.

Begrepet fritidsaktiviteter omfatter en bred sammensetning av ulike aktiviteter innenfor ulike kategorier av aktiviteter. I våre undersøkelser har vi sett på variasjoner i kostnader langs flere ulike akser.

Tabell 2-1: Ulike dimensjoner som vi har undersøkt

Dimensjon	Differensiering
Alder	9-15 år
Geografi ¹	Asker og Røyken/Hurum
Kategori av aktiviteter	Idrett, kultur, friluftsliv og ideelle organisasjoner ²
Ambisjonsnivå	Omfang på deltakelse i aktiviteten

¹ Asker består av poststeder innenfor gamle Asker kommunes grenser og representerer tettbebyggelse, mens Røyken/Hurum består av poststeder innenfor gamle Røyken og Hurum kommuner og representerer spredtbebyggelse.

² Friluftaktiviteter og ideelle organisasjoner er slått sammen til «annet» på grunn av betydelig mindre populasjon enn idrett og kultur.

2.1.1 Det koster 9 450 kroner i gjennomsnitt per barn per år for å delta i en fritidsaktivitet i Asker kommune

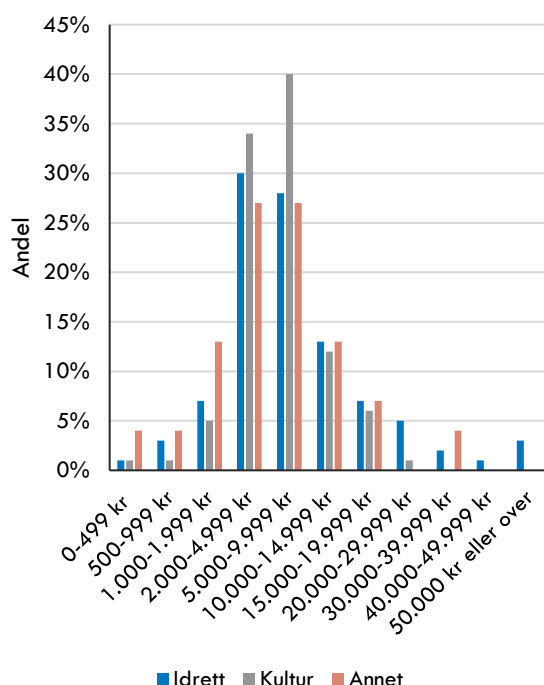
Vi har bedt foresatte for barn og unge i aldersgruppen 9-15 år om å oppgi sitt beste anslag på den samlede kostnaden for å delta i en utvalgt fritidsaktivitet for ett barn i Asker kommune. Kostnadene representerer basiskostnadene og tilleggskostnadene ved deltakelse de siste 12 månedene.

Snittet av de foresattes anslag på kostnader knyttet til den av barnas de valgte er på 9 450 kroner per år. Som nevnt i metodekapitlet må man være varsom ved bruk av gjennomsnittstørrelser ettersom ekstreme verdier kan gi et skjevt bilde av hva folk flest faktisk bruker på fritidsaktiviteter. Mediankostnaden, som viser kostnaden som er i midten når alle oppgitte kostnader er sortert etter størrelse, vil i dette tilfellet være noe lavere enn gjennomsnittskostnaden.

2.1.2 Det er stor variasjon i kostnadsnivået mellom ulike kategorier av type fritidsaktiviteter og innad i den enkelte aktivitet

Den gjennomsnittlige kostnaden for deltakelse i idrettsaktiviteter er høyere enn på kulturaktiviteter, henholdsvis 10 000 kroner mot 7 000 kroner per år, se Figur 2-1. Medianen er imidlertid noe høyere for deltakelse i kulturaktiviteter enn på idrettsaktiviteter.

Figur 2-1: Anslag på kostnader ved deltakelse, fordelt på kategori av aktiviteter (siste 12 måneder)

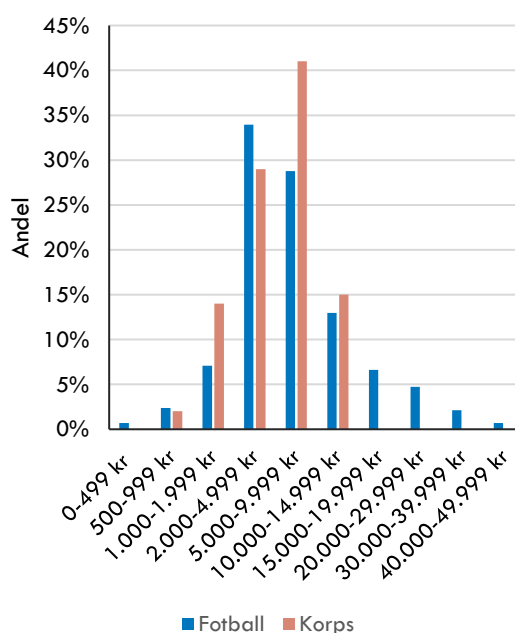
Idrett: N=1056, Kultur: N=218, Annet: N=45. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Når vi studerer kostnadene på aktivitetsnivå, finner vi at det er stor variasjon i kostnadene ved deltakelse på tvers av ulike aktiviteter. I

Figur 2-3 har vi illustrert hva de foresatte oppgir er kostnadsnivået per fritidsaktivitet. For de aktiviteter der det kun er én respondent har vi kategorisert disse under en egnet hovedgruppe for å redusere usikkerhet knyttet til representativitet for disse aktivitetene på generelt grunnlag. Det oppgis særlig høye kostnader til rytmisk sportsgymnastikk med et snitt på ca. 41 700 kroner per år (3 respondenter). Andre utstyrstunge idretter, som alpint, har også generelt høye kostnader ved deltakelse. Utenom idrettsaktivitetene, er det andre friluftslivsaktiviteter som oppgis som dyrest blant andre typer fritidsaktiviteter.

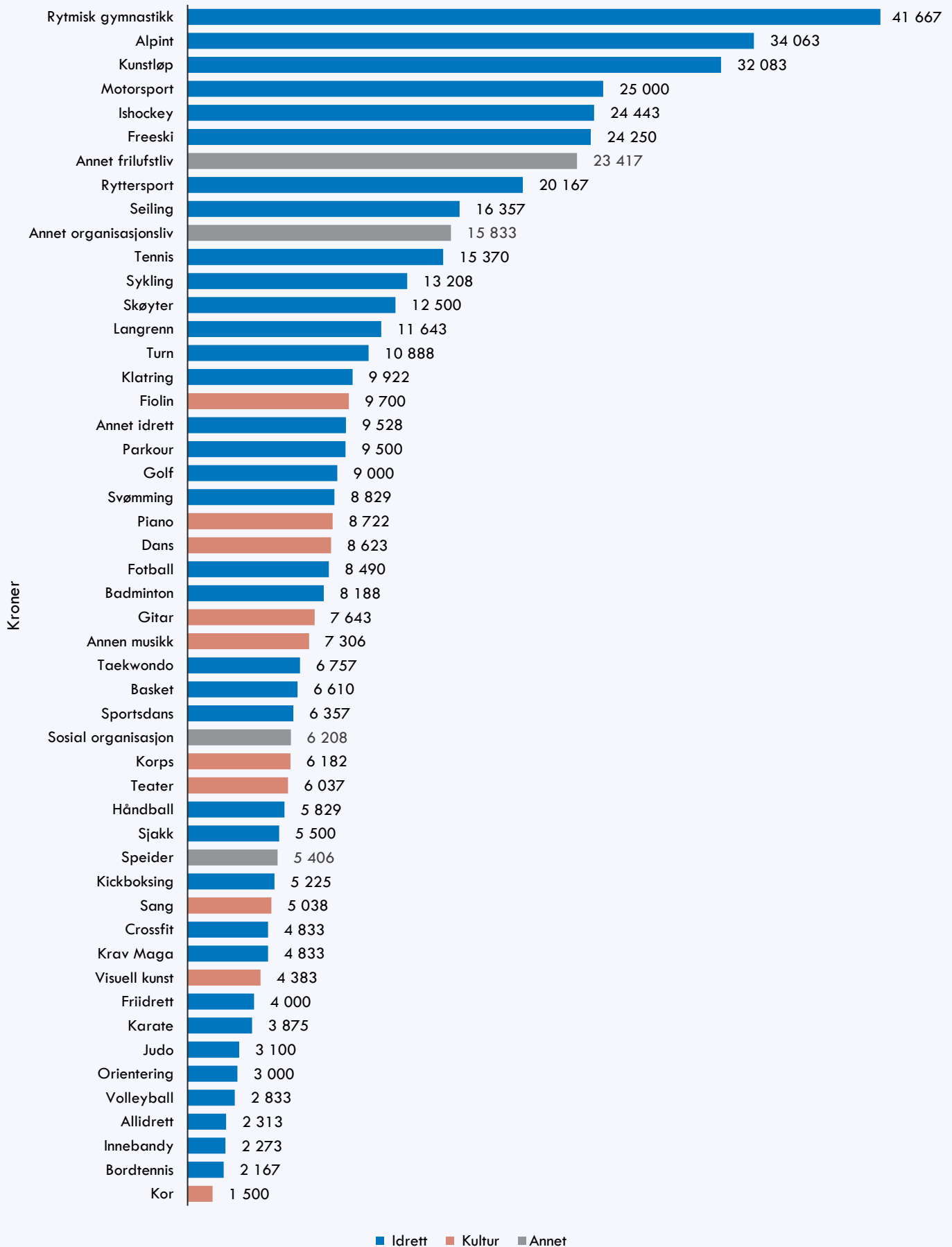
Det er også stor variasjon i kostnadene ved deltakelse innenfor én og samme aktivitet i de aller fleste aktivitetene. Fotball er den fritidsaktiviteten flest av barna til foresatte som har svart på undersøkelsen deltar på. Sammenlignet med for idretten generelt, ligger gjennomsnittlig kostnad for deltakelse i fotball lavere, på 8 490 kroner i året, som vist i Figur 2-2. Av figuren ser vi at det er spredning i fordelingen, og at enkelte oppgir kostnader over 30 000 kroner i året. Blant de foresatte som har barn som deltar i korps, er det også spredning i hvor stor årlig kostnad for deltakelse er. Sammenlignet med fotball, er det litt større andel som oppgir 5 000-9 999, men ingen som oppgir mer enn 14 999 kroner årlig.

Figur 2-2: Anslag på kostnader ved deltakelse i fotball (siste 12 måneder)

Fotball: N=424. Korps: N=59. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Figur 2-3: Gjennomsnittlig kostnad per aktivitet (siste 12 måneder)

N=1-424 (Idrett: N = 1 056, Kultur: N = 248, Annet: N = 44). Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: For de aktiviteter der det kun er én respondent har vi kategorisert disse under en egnet hovedgruppe for å redusere usikkerhet knyttet til representativitet for disse aktivitetene på generelt grunnlag

2.1.3 Kostnaden for å delta er høyere i tettbygde områder enn i spredtbygde områder

Vi har også sett på hvordan kostnader ved deltakelse varierer innenfor ulike geografiske områder. I Figur 2-4 ser vi et tydelig skille på kostnadsnivåer ved deltakelse mellom tettbygde og spredtbygde strøk. Poststeder i Asker, som vi har definert som tettbygde strøk er plassert nederst i figuren. Poststeder i Røyken/Hurum, som vi har definert som spredtbygde strøk, er plassert øverst i figuren. Vi ser at det er variasjoner innad i både Asker og Røyken/Hurum, men at gjennomsnittet generelt ligger litt høyere i tettbygde enn i spredtbygde strøk. Høyest er den gjennomsnittlige kostnaden for deltakelse i Vetre og Nesøya i Asker, som ligger på henholdsvis om lag 11 650 kroner og 11 330 kroner.

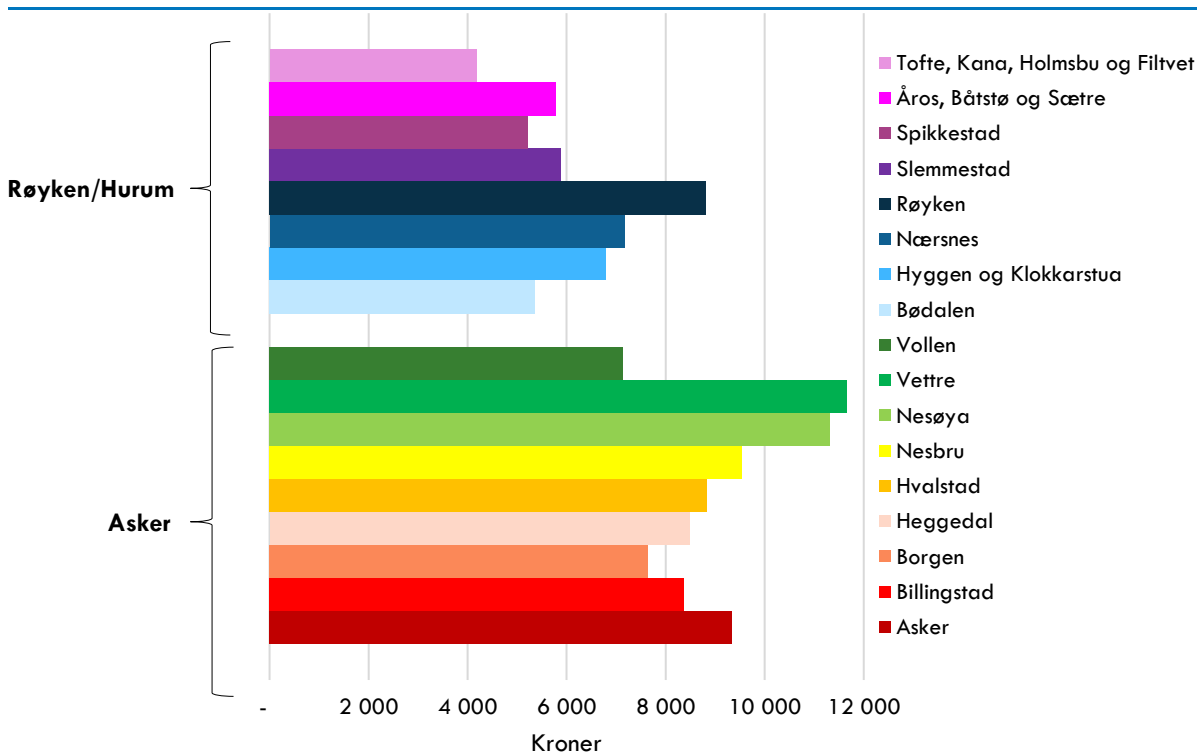
Når vi ser på fritidsaktivitetene fordelt på kategori av type aktivitet, ser vi også høyere kostnader i de tettbygde områdene. Særlig i idretten er det store

kostnadsforskjeller der gjennomsnittskostnaden i Asker er på ca. 11 570 kroner mot 6990 kroner i Røyken/Hurum. I kulturaktivitetene er forskjellen mindre med 7 370 kroner i gjennomsnitt i Asker og 6 280 kroner i gjennomsnitt i Røyken/Hurum.

Innad i de enkelte aktivitetene er det også variasjon i de gjennomsnittlige kostnadene når vi ser på tettbygde og spredtbygde strøk. Gjennomsnittskostnaden for å delta på eksempelvis fotball i tettbygde strøk er på 9 730 kroner, mens den er på 6 020 kroner i spredtbygde strøk. Dette innebærer at kostnaden er 62 prosent høyere i tettbygde enn i spredtbygde strøk.

I kapittel 2.3.3 beskriver vi at det også er mer kostnadsdrivende å tilby aktiviteter i tettbygde områder enn i spredtbygde områder, noe som kan bidra til at kostnaden for å delta også er høyere i tettbygde strøk.

Figur 2-4: Gjennomsnittlige kostnader ved deltakelse, fordelt på poststed (siste 12 måneder)

Totalt: N=1319, Asker: N=381, Billingsstad: N=63, Borgen: N=45, Bøddalen: N=29, Heggedal: N=55, Hvalstad: N=73, Nesbru: N=67, Nesøya: N=20, Vetre: N=56, Vollen: N=41, Bøddalen: N=29, Hyggen og Klokkarstua: N=32, Nærnesnes: N=27, Røyken: N=63, Slemmestad: N=48, Spikkestad: N=35, Åros, Båttstø og Sætre: N=63, Tofte, Kana, Holmsbu og Filtvet: N=29. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Vi har utelatt svarene fra dem som ikke har oppgitt postnummer eller dem som har oppgitt andre postnumre enn dem som inngår i Asker kommune. Gjennomsnittlig kostnad for deltakelse oppgitt av disse er på 7 780 kroner (N=192).

2.1.4 Jo høyere ambisjonsnivå, dess høyere kostnader er det for å delta i fritidsaktiviteter

Ambisjonsnivå i denne sammenheng reflekterer grad av forventning og forpliktelse til å delta og prestere i aktiviteten. Ambisjonsnivå kan dermed også ha

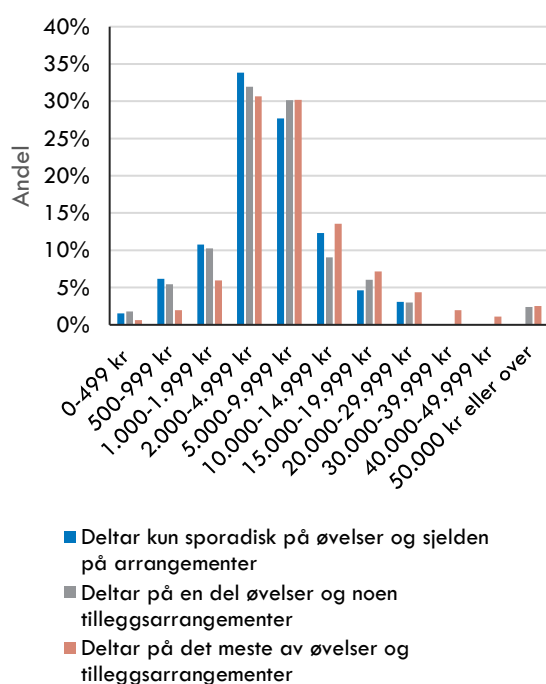
sammenheng med opplevd prestasjonspress, men er ikke nødvendigvis et uttrykk for barnets indre motivasjon for å delta i aktiviteten.

Vi har benyttet omfang på deltakelse i aktiviteten som en indikator på ambisjonsnivå ved deltakelse. De

foresatte i vår spørreundersøkelse fikk mulighet til å svare om barnet deltar kun sporadisk på øvelser og sjelden på arrangementer (lavt ambisjonsnivå), på en del øvelser og noen tilleggsarrangementer (middels ambisjonsnivå) eller på det meste av øvelser og tilleggsarrangementer (høyt ambisjonsnivå). Det antas dermed at deltakere som deltar på det meste av øvelser og tilleggsarrangementer har et høyere ambisjonsnivå knyttet til prestasjoner og større grad av spesialisering/topping innenfor aktiviteten.

Etter å ha sortert på hvor mye barnet deltar, ser vi fra Figur 2-5 at anslåtte kostnader har en økende trend sammen med økt ambisjonsnivå. Gjennomsnittet er på 6 590 kroner for dem som deltar sporadisk, på 7 720 kroner for dem som deltar på en del, og på 9 920 kroner for dem som deltar på det meste. Også i denne forbindelse er mediankostnaden noe lavere enn gjennomsnittskostnaden.

Figur 2-5: Anslag på kostnader ved deltakelse, fordelt på ambisjonsnivå (siste 12 måneder)

Deltar kun sporadisk: N=65, Deltar på en del: N=166, Deltar på det meste: N=1077. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics.

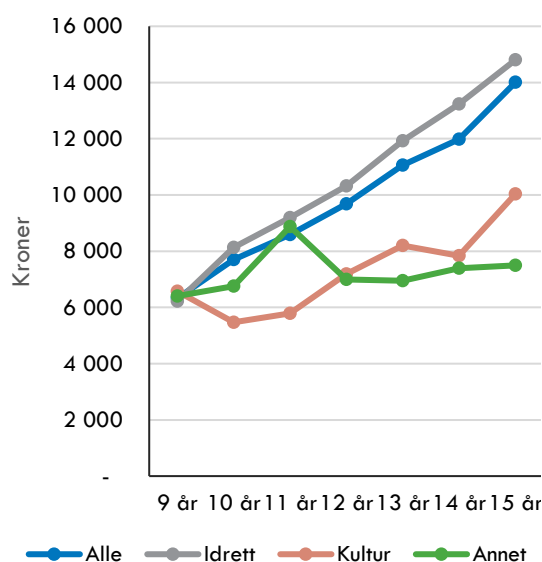
Omfang av deltakelse i fritidsaktiviteten trenger ikke nødvendigvis å reflektere ambisjonsnivået. Det kan være andre faktorer som samlet sett påvirker kostnadsnivået. I våre data ser det ikke ut til å være noen store geografiske forskjeller i omfang av deltakelse mellom ulike geografiske steder i Asker. Dette kan indikere at det ikke er ambisjonsnivået som spesielt drar opp kostnadene i tettbebygde strøk.

En annen parameter som kan ha en sammenheng med ambisjonsnivå er alder. Økende alder kan være et

uttrykk for økende ambisjonsnivå, fordi de minst ambisiøse faller av underveis, og antallet treninger og slik typisk øker med alder. Av Figur 2-6 ser vi at de gjennomsnittlige årlige kostnadene stiger i takt med at barn blir eldre, fra om lag 6 330 kroner i året for 9-åringer til om lag 14 010 kroner i året for 15-åringer.

Vi ser samme tendens til økte kostnader med alder for både idrettsaktiviteter og kulturaktiviteter. Spesielt innenfor idrettsaktivitetene er kostnadsøkningen betydelig, der gjennomsnittlige kostnader ved deltakelse på barneskolen (9-12 år) er på 8 320 kroner mot 13 020 kroner på ungdomsskolen (13-15 år). Økningen er noe lavere i kulturaktivitetene der gjennomsnittlige kostnader på barneskolen er 6 220 kroner mot 8 400 kroner på ungdomsskolen. Kostnaden øker med økt alder, i likhet med økt deltakelse i øvelser og aktiviteter. Dette kan tyde på større grad av spissing med økt alder og indikerer at kostnadene øker med ambisjonsnivå.

Figur 2-6: Gjennomsnittlig kostnad ved deltakelse, fordelt på alder (siste 12 måneder)

9 år: N = 233, 10 år: N = 229, 11 år: N = 186, 12 år: N = 185, 13 år: N = 226, 14 år: N = 149, 15 år: N = 111. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics.

Vår datainnsamling gir ikke grunnlag for å konkludere hvor mye mer det koster å delta i fritidsaktiviteter som følge av økt spesialisering og et høyere satsingsnivå sammenlignet med et rent breddetilbud. I rapporten «Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse» fant vi imidlertid at både kostnadene for å delta på arrangementer og til utstyr økte med antall organiserte timer. I Tabell 2-2 gjengir vi i den forbindelse kostnadseffektene som ble beregnet ut fra en nasjonal spørreundersøkelse.

Tabell 2-2: Estimert effekt på kostnader per medlem og per sesong innenfor idrettsaktiviteter (nasjonalt)

	9 år	15 år
Høyere ambisjonsnivå målt i flere organiserte treningstimer gir høyere arrangementskostnader	+ 545 kroner for hver ekstra treningstime i uken	+ 1 455 kroner for hver ekstra treningstime i uken
Høyere ambisjonsnivå målt i flere organiserte treningstimer gir høyere utstyrskostnader	+ 290 kroner for hver ekstra treningstime i uken	+ 455 kroner for hver ekstra treningstime i uken

Kilde: Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse (Oslo Economics, 2020). Note: På basis av gjennomførte regresjonsanalyser fant Oslo Economics statistisk signifikante effekter på samtlige effekter i denne tabellen.

2.1.5 Det er en del variasjon i basiskostnadene for deltakelse, men størst variasjon i tilleggskostnadene

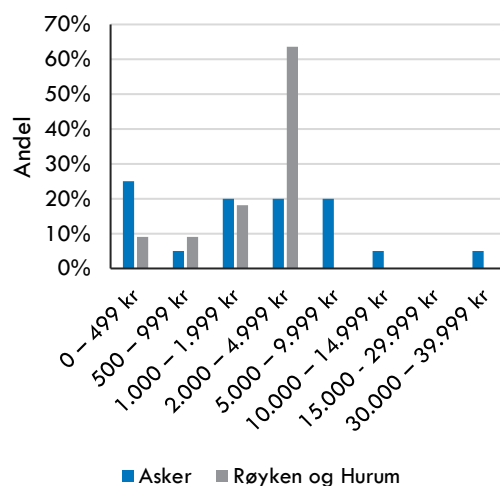
I våre intervjuer med lag og foreninger i Asker kommune ble de bedt om å anslå basiskostnaden ved deltakelse, det vil si minimumskostnaden for å være med på aktivitetene. Det ble avdekket store variasjoner i basiskostnadene blant de ulike aktivitetene. Enkelte fritidsaktiviteter har ikke deltakerbetaling, men i de fleste organisasjonene består basiskostnadene av faste medlemsavgifter. For en del aktiviteter, særlig innenfor idrett, er det også tilleggskostnader i form av treningsavgifter og eventuelle lisenser og forsikringer. Av de organisasjonene som har deltakeravgifter, oppgir de at basiskostnaden er lik for alle eller er lavere for de yngste deltakerne.

Figur 2-7 viser at det er flest lag og foreninger som har basiskostnader mellom 2 000 og 4 999 kroner per år for barn og unge i alderen 9-15 år. Det er også flere som svarer at det er under 500 kroner i basiskostnader ved deltakelse per år. Ingen av våre informanter har svart at det koster mer enn 5 000 kroner i basiskostnader i Røyken og Hurum, mens det er flere som har svart dette i Asker. Det er likevel ikke vesentlige forskjeller i gjennomsnittet for basiskostnadene ved deltakelse i de ulike områdene.

Organisasjonene i utvalget anslår at den gjennomsnittlige basiskostnaden for deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune er på ca. 4 340 kroner per år. Det er større spredning blant idrettslagene i utvalget, der den gjennomsnittlige basiskostnaden ved deltakelse er på ca. 4 300 kroner per år. Kulturorganisasjonene anslår at den gjennomsnittlige kostnaden for deltakelse er på omtrent 5 720 kroner per år. Friluftslivforeninger og ideelle organisasjoner anslår at den gjennomsnittlige kostnaden for deltakelse er på 670 kroner per år.

Utvalget er begrenset, og det er ett lag som skiller seg ut som særlig kostbart fordi basiskostnaden inkluderer fotballakademi. Dersom vi ikke inkluderer fotballakademiet, utgjør gjennomsnittlige basiskostnader om lag 3 310 kroner.

Figur 2-7: Anslag på basiskostnader for å delta i fritidsaktivitetene (siste 12 måneder)

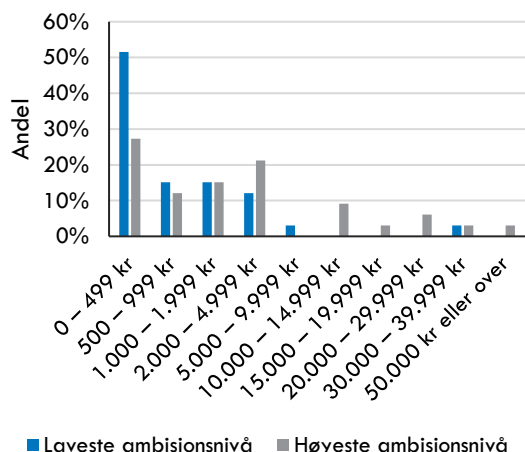
Asker: N=23, Røyken og Hurum: N=11. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics.

I tillegg til basiskostnaden, innebærer de fleste fritidsaktivitetene en tilleggskostnad for å delta. Dette er alle kostnader utover basiskostnadene som deltakere selv må betale for å delta i fritidsaktiviteten. Tilleggskostnaden består gjerne av kostnader til utstyr, bekledning, arrangementer, forestillinger, billetter, samlinger, turer osv.

Svar fra både telefonundersøkelsen med organisasjonene og enkelte fritekstsvar på spørreundersøkelsen til foresatte viser at det er variasjon når det gjelder størrelsen på tilleggskostnadene. Dette beror blant annet på hvilken aktivitet man deltar på, omfang av tilleggsaktiviteter, om man har billig eller dyrt utstyr og hvilket ambisjonsnivå deltakeren har. Av Figur 2-8 ser vi at organisasjonene anslår at gjennomsnittlige tilleggskostnader er på ca. 2 180 kroner per år på laveste ambisjonsnivå og ca. 6 890 kroner per år på høyeste ambisjonsnivå. Estimater er noe lavere enn det kostnadsanslaget til de foresatte.

Lagene og foreningene oppgir en større spredning i tilleggskostnadene enn for basiskostnadene. Tilleggskostnadene utgjør derfor til den viktigste kostnadskomponenten for variasjonen i de samlede kostnadene sammenlignet med basiskostnadene.

Figur 2-8: Anslag på tilleggs kostnader for å delta i fritidsaktivitetene per år

N = 33 og 33. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

Ut fra svarene fra organisasjonene kan det synes som at det er noe høyere tilleggs kostnader i idretten, sammenlignet med øvrige typer aktiviteter. Tilleggs kostnader for barn og unge som deltar i idrettslagene er ofte kostnader knyttet til cuper eller turer. I enkelte idrettsaktiviteter, som for eksempel alpint, ryttersport og ishockey, er det også særlig høye krav til utstyr.

Innenfor idretten ser vi også at de samlede tilleggs kostnadene varierer stort blant ulike idrettsaktiviteter og for ulike ambisjonsnivåer. Idrettslagene anslår at gjennomsnittlige tilleggs kostnader på laveste ambisjonsnivå er på 2 850 kroner per år, mens på høyeste ambisjonsnivå er anslaget på 8 740 kroner per år. I mange av idrettslagene dekkes tilleggs kostnader for deltakelse knyttet til turer eller cuper av dugnader og frivillig innsats i stedet for en betaling fra deltakerne.

De foresatte oppgir som nevnt noe høyere kostnads anslag for total kostnadene enn det organisasjonene har oppgitt for alle kategorier av typer aktiviteter. Særlig i kategorien av aktiviteter «annet» ser vi at foresatte har oppgitt høyere kostnads anslag. Dette skyldes først og fremst at foresatte har oppgitt tall for andre typer aktiviteter enn organisasjonene vi har snakket med. Dette illustrerer også stor variasjon i kostnadsnivå på aktiviteter som ikke sorteres under idrett og kultur.

2.2 Dugnader og frivillig innsats er også en kostnad for å delta

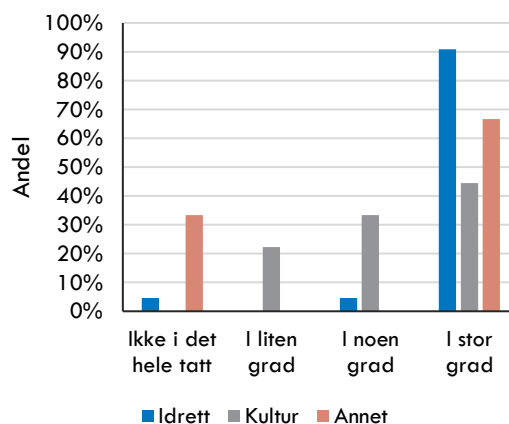
I tillegg til basis- og tilleggs kostnadene som foresatte betaler, er det også ofte krav eller forventninger om at foresatte stiller på dugnader og annen frivillig innsats. Dugnad og frivillig innsats blir dermed en

kostnad i form av tidsbruk i stedet for en betaling. I noen tilfeller består dugnadsarbeidet av både en betaling og tidsbruk, slik som ved salgsbaserte aktiviteter og bakst eller andre gaver i forbindelse med lotterier eller arrangementer. Foresattes innsats kan enten redusere kostnadene til organisasjonen ved at foresatte utfører oppgaver som man ellers måtte ha betalt for, eller ved å øke inntektene til organisasjonen.

2.2.1 Lag og foreninger er avhengige av frivillig innsats for å drive tilbudet

Representanter for lagene og foreningene vi har snakket med ble bedt om å oppgi i hvor stor grad de er avhengige av frivillig innsats for å drive tilbudet. Flesteparten benytter frivillig innsats i en viss grad for å drive tilbudet. 4 av 5 lag og foreninger oppgir at de i stor grad er avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet. Særlig innenfor idretten er dette viktig, der 9 av 10 svarer at de i stor grad er avhengig av frivillig innsats. Til sammenlikning oppgir 4 av 10 av kulturtilbudene at de i stor grad er avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet. Innenfor et lite utvalg organisasjoner som driver med friluftsliv eller annen ideell virksomhet, er det større variasjon i behovet for dugnadsarbeid, noe som også har sammenheng med kostnadsnivået for å tilby aktiviteten.

Figur 2-9: I hvor stor grad er organisasjonen avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet?

Idrett: N=22, Kultur: N=9, Annet: N=3. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

2.2.2 Organisasjonene har ulike behov og oppfatninger om hvilke oppgaver som kan løses gjennom dugnad og frivillig innsats

Representantene for lagene og foreningene i telefonundersøkelsen ble bedt om å oppgi hvilke oppgaver som utføres eller kunne ha vært utført av frivillige.

Halvparten av lagene og foreningene i utvalget oppgir at trener- og instruktøroppgaver ikke kan utføres av frivillige, mens 1 av 4 oppgir at trener- og instruktøroppgaver i dag kun utføres av frivillige. Det er store forskjeller mellom idretten, kulturen og andre aktiviteter i bruk av frivillig innsats til å utføre trener- og instruktøroppgaver. 89 prosent av kulturorganisasjonene svarer at de ikke kan bruke frivillige til instruktøroppgaver, mens 33 prosent svarer dette blant idrettslagene. Lagene og foreningene som kun bruker frivillig innsats til å utføre trener- og instruktøroppgaver er i hovedsak idrettstilbud, samt et par tilbud innenfor friluftsliv og ideelle organisasjoner.

Ingen kulturtilbud oppgir at trener- og instruktøroppgaver kun utføres av frivillige. Asker kulturskole representerer imidlertid tre av kulturtilbudene og kan dermed bidra til at denne oppfatningen blir noe skjev blant kulturtilbudene. Bare 16 prosent av de foresatte svarer at de utfører trener- eller instruktøroppgaver ukentlig og 71 prosent svarer at det ikke er aktuelt eller at de har gjort det sjeldnere enn årlig. De foresatte rapporterer dermed noe lavere andel av bidrag til trener- og instruktøroppgaver enn organisasjonene selv. En mulig forklaring på dette er at lag og foreninger også bruker ungdommer og andre frivillige til å dekke opp behovet for frivillig innsats i ulike oppgaver.

Administrative oppgaver inkludert styreverv, tilleggsoppgaver knyttet til arrangementer etc. og salgsbaserte aktiviteter kan i større grad utføres av frivillige sammenliknet med trener- og instruktøroppgaver. Her finner vi også mindre forskjeller mellom de ulike kategoriene av fritidsaktiviteter.

Samlet sett er det idrettslagene som i størst grad oppgir at de bruker frivillig innsats til å utføre samtlige typer oppgaver. Vi har ikke funnet vesentlige forskjeller på bruk av frivillig innsats i de ulike geografiske områdene i Asker kommune.

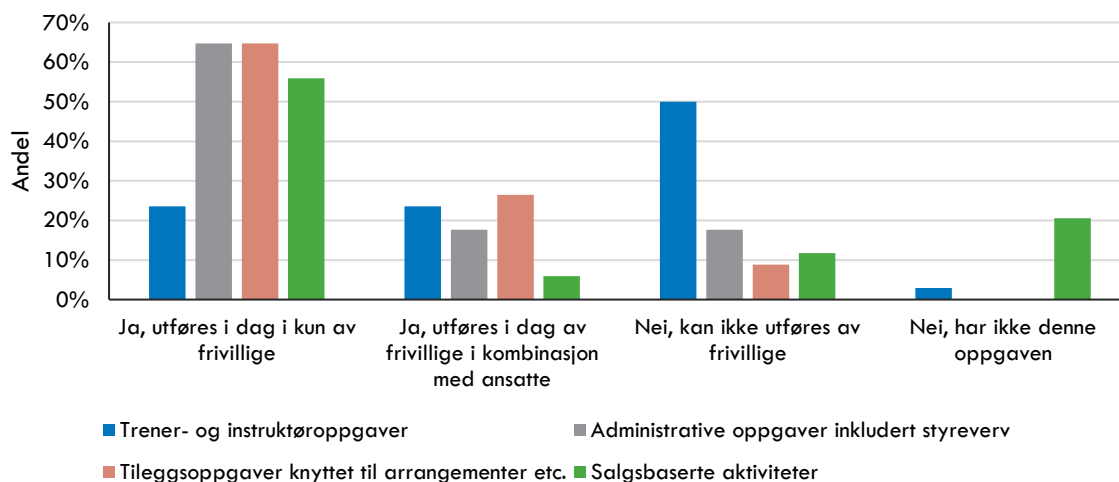
Blant de foresatte som har svart på vår spørreundersøkelse, synes det ikke å være konsensus om organisasjonen primært bør drives av frivillig innsats eller lønnede ansatte. På den ene siden stiller mange spørsmålsteget ved om det er behov for utdannede instruktører, sportslig ledere og andre lønnede ansatte som driver opp kostnadene. På den andre siden er det foresatte som gjerne ønsker mer pedagogiske og kompetente instruktører for at barna skal få bedre læringsutbytte.

Vi opplever at de foresattes forventninger til kvalitet på trenere og instruktører øker etter hvert som barna blir eldre. Det er flere foresatte som har bidratt som trenere på et lavere nivå når det ikke har vært stilt krav til ferdighetsnivå. Enkelte respondenter har også påpekt at det er differensiering innad i gruppen, der det er dyre betalte instruktører for de deltakerne det satses på.

Trengs mere kompetanse i pedagogikk for trenere, ikke bare at barnet mitt må svømme eller slå ball. Trivsel kommer først og fremst, derfor må trenere ha kunnskap for å finne balansen.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Figur 2-10: Utføres følgende oppgaver av frivillige? Andel lag og foreninger som har svart per type oppgave.

Trener- og instruktøroppgaver: N=34, Administrative oppgaver: N=34, Tilleggsoppgaver: N=34, Salgsbaserte aktiviteter: N=32. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

2.2.3 Organisasjonene opplever større utfordringer med å få tak i frivillige nå enn før

Representantene for organisasjonene som benytter frivillig innsats til å utføre ulike oppgaver, ble også spurt i hvor stor grad det er enkelt å rekruttere frivillig innsats til å utføre disse oppgavene. Organisasjonene har ulike oppfatninger om dette og rekruttering avhenger også av typen frivillige oppgaver.

Organisasjonene oppgir at det i stor grad er enkelt å rekruttere frivillige til å utføre salgsbaserte aktiviteter. En forklaring kan være at for mange av fritidsaktivitetene oppleves det nærmest som et krav at foresatte stiller opp på salgsbaserte aktiviteter. For eksempel oppgir flere idrettslag at de har en kiosk som drives av frivillige foreldre, hvor det settes opp vaktlister. I andre tilfeller faktureres kjøp av dugnadsvarer som den enkelte må selge sammen med deltakeravgiftene.

Begrepet dugnad og frivillig arbeid blir litt feil når man blir tvunget til å selge produkter (evt. betale seg ut om man ikke får solgt).

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Når det gjelder andre typer oppgaver, opplever de fleste organisasjonene at det ikke er forskjell på å rekruttere frivillige til de ulike type oppgavene. Over halvparten av organisasjonene oppgir at rekruttering av frivillige i noen eller stor grad er enkelt. Her er det imidlertid flere som svarer at det i noen tilfeller er de samme foresatte som stiller år etter år, i flere aktiviteter, for flere kull eller i flere verv.

Vi finner visse geografiske forskjeller mellom Asker og Røyken og Hurum når det gjelder rekruttering av

frivillige. Flertallet av organisasjonene i Asker opplever at det i liten grad er enkelt å rekruttere frivillige til å utføre administrative oppgaver, mens et flertall i Røyken og Hurum opplever at dette er enkelt i noen grad.

Det er ingen kø av frivillige og det er ikke så mange som bor her ute. Jeg får som regel ikke ja når jeg spør, men jeg forstår hvem jeg skal henvende meg til for å få ja.

– Representant for en organisasjon i Hurum

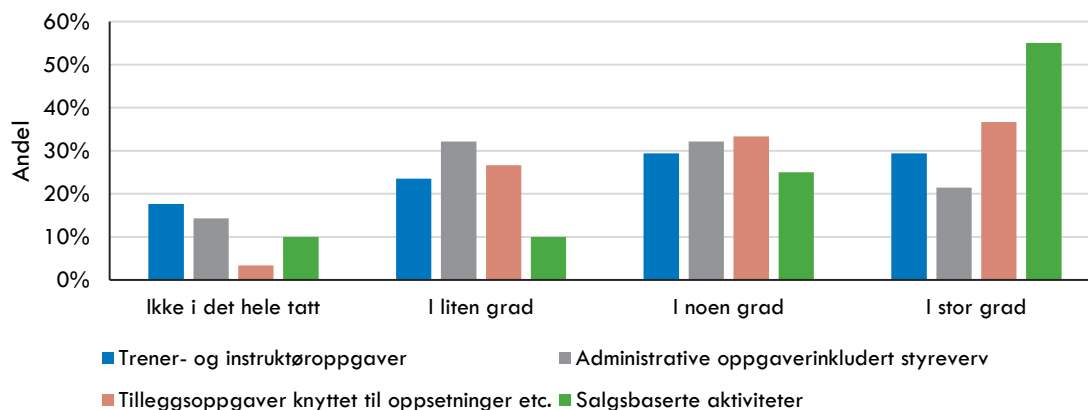
Vi finner også at idrettslagene i mindre grad enn organisasjonene innen kultur og andre tilbud opplever at det er enkelt å rekruttere frivillig innsats til å bidra på tilleggsaktiviteter. Omtrent halvparten av representantene for organisasjonene svarer at mangel på dugnad og frivillig innsats er en av de største utfordringene for å drive tilbudet. Flere forteller at de opplever at er mer utfordrende å få tak i frivillige nå sammenlignet med tidligere.

Klubben bruker dugnad for å holde nede kostnadene, men nå begynner frivillighet å bli et knapphetsgode.

– Representant fra et idrettslag

Våre funn støttes av Ungfritid.no sin brukerundersøkelse for 2023. På spørsmål om hva som må til for å kunne inkludere nye deltakere, oppgir 64 prosent at organisasjonen deres trenger flere frivillige (Ungfritid.no, 2023).

Figur 2-11: I hvor stor grad opplever dere at det er enkelt å rekruttere frivillige til å utføre følgende oppgaver?

Trener- og instruktøroppgaver: N=17, Administrative oppgaver: N=28, Tilleggsoppgaver: N=30, Salgsbaserte aktiviteter: N=20. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

2.3 Hva er de viktigste kostnadsdriverne for å drive tilbudet?

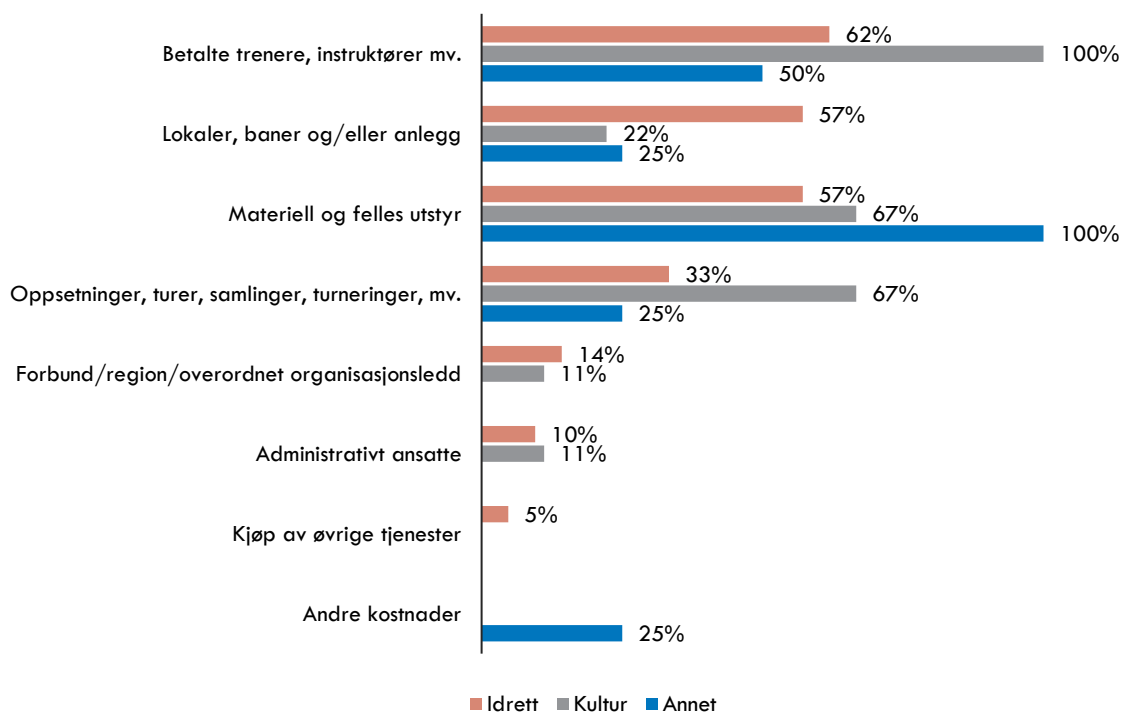
Det har vært økt søkelys på stadig høyere kostnader for at barn og unge kan delta på fritidsaktiviteter, særlig når det gjelder idrett. I vår spørreundersøkelse til foresatte svarer 90 prosent at det koster mer enn 2 000 kroner per år å delta på fritidsaktiviteten og at kostnadene varierer fra 0 til over 50 000 kroner per år. Dette inkluderer imidlertid til dels selvalgte tilleggskostnader der preferanser på aktivitetsomfang og kvalitet på bekledning og utstyr er ulike for ulike deltakere og foresatte.

I dette kapitlet vil vi konsentrere oss om hva som utgjør de mest sentrale kostnadsdriverne for å drive tilbudet av ulike fritidsaktiviteter. Dette vil også naturlig nok variere og avhenge av aktivitetens natur, blant annet av om det er behov for særskilte lokaler, instruktører eller utstyr. Hvordan tilbudet er organisert, herunder grad av profesjonalisering eller bruk av dugnader, påvirker også kostnadsnivået. Til sist kan ulike støtteordninger og annen veldedighet bidra til reduserte kostnader.

Vi spurte lag og foreninger om hva de anslår er de tre største kostnadspostene ved å drive tilbudet. Samlet sett oppgir organisasjonene at den største kostnadsposten er knyttet til betalte trenere og instruktører, tett etterfulgt av materiell/felles utstyr og lokaler/anlegg. Oppsetninger, turer, samlinger og turneringer utgjør også en relativt stor kostnadspost.

Idrettslagene er noe mer samstemte i hva som er de store kostnadspostene. Kulturorganisasjonene skiller seg fra idretten ved at samtlige vurderer kostnader knyttet til instruktører som en stor post. Kostnader til å gjennomføre oppsetninger og samlinger oppgis også å være en av de største kostnadspostene for å tilby kulturaktiviteter. 67 prosent av kulturorganisasjonene i vår undersøkelse mottar gratis eller subsidierte lokaler fra kommunen, noe som kan forklare hvorfor kostnader til lokaler ikke er en stor kostnadspost for disse organisasjonene. Med et lite utvalg organisasjoner som er svært ulike innenfor friluftsliv og ideelle formål, kan man ikke legge for mye systematisk vekt på hva som er de store kostnadspostene. Noen av disse tilbudene har dessuten en svært lav samlet kostnad. Selv om kostnader til materiell og utstyr er oppgitt som en stor kostnadspost for samtlige organisasjoner innenfor kategorien annet, betyr det ikke nødvendigvis at kostnaden er spesielt høy.

Figur 2-12: Hvilke kostnadsposter utgjør de tre største kostnadene? Andel av lag og foreninger som har svart per kategori av fritidsaktivitet

Idrett: N=22, Kultur: N=9, Annet: N=3. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune. Note: Respondentene kunne velge inntil tre alternativer.

2.3.1 Mer betalte trener- og instruktøroppgaver og økt profesjonalisering gir høyere kostnader

2 av 3 organisasjoner oppgir at kostnader knyttet til betalte trenere og instruktører er en av de største kostnadspostene. Her er det naturlig nok forskjeller blant organisasjonene, ettersom flere aktiviteter drives med trenere og instruktører på frivillig basis. Samtlige av lagene og foreningene som oppgir at trener- og instruktøroppgaver ikke kan utføres av frivillige, anser kostnader knyttet til betalte trenere og instruktører som en av de største kostnadspostene. Av lagene og foreningene som oppgir at trener- og instruktøroppgaver utføres av betalte trenere i kombinasjon med frivillige, anser 3 av 4 at betalte trenere og instruktører er en av de største kostnadspostene.

Det kan virke som at bredden er med og sponser «eliten». Med gratis trenere og tilnærmet gratis baneleie burde det ikke være i nærheten så dyrt som det er nå.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

I rapporten «Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse» peker Oslo Economics på at det er flere som benytter betalte trenere jo eldre barna blir og at idrettslagene i større grad benytter betalt arbeidskraft nå enn tidligere. Dette er knyttet opp mot blant annet et ønske om økt profesjonalisering. Økt profesjonalisering kan i sin tur bidra til at deltakerne og foresatte har høyere forventninger og krav til kvalitet i idretten, som videre forsterker presset på å ha kostbart utstyr og høyt aktivitetsomfang. Dermed øker ikke bare basiskostnadene ved deltakelse for å dekke lønnede ansatte, men også kostnadene for utstyr, treningsfasiliteter og økt aktivitetsomfang (Oslo Economics, 2020). I vår undersøkelse ser vi også en klar sammenheng der kostnader ved deltakelse øker med alder og aktivitetsomfang, som vist i Figur 2-5 og Figur 2-6.

Foresatte påpeker at det ofte er både kjente og skjulte tilleggskostnader utover basiskostnadene. Summen av tilleggskostnadene kan være betydelig. Omtrent 1 av 3 foresatte oppgir at de opplever press på å delta på dyre ekstraaktiviteter og at det er press blant barna om å ha dyrt utstyr.

Om idrett skal være for alle må kostnader og press på alt for mange treninger, deltakelse på akademier osv. ned.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Her oppfatter vi at det er særlig to forhold som bidrar til økte tilleggskostnader. Det første er forventninger fra organisasjonene og andre deltakere eller deres foresatte om å delta på tilleggsaktiviteter og turer. Dette gjør at mange ikke reelt opplever kostnaden som en tilleggskostnad, men en obligatorisk kostnad for å delta, og unngå å falle utenfor. Det andre forholdet som bidrar til økte tilleggskostnader kommer fra foresatte, som trekker frem kjøp av samme bekledning/utstyr og dugnadsvarer. Dette er kostnader som oppleves obligatorisk og ikke som en frivillig tilleggskostnad. Særlig i lagidrettene oppleves et større press på å kjøpe klubbteøy og delta på det meste av tilleggsaktiviteter.

Det forventes at alle deltar på cuper og samlinger i ferier, selger dugnadsvarer (som blir automatisk lagt på kontingenten) hvilket koster, som igjen fører til at mange barn ikke har mulighet til å delta grunnet høye kostnader.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Det er også mange deltakere eller foresatte som selv har høye forventninger. Særlig når det gjelder de som har høyere ambisjoner og satser, kan det være krav til avansert og nytt utstyr og økt deltakelse i tilleggsaktiviteter.

Det er utstyrspress i den forstand at resultatene avhenger en god del av utstyret.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

2.3.2 Støtteordninger for å dekke lokaler og anlegg har stor betydning for nivået på driftskostnadene

Organisasjonenes tilgang på lokaler og anlegg påvirker også kostnaden for å delta. Det er stor forskjell på å måtte betale kommersielle leiepriser, eie lokaler selv, leie til rabatterte priser eller ha gratis tilgang til lokaler. Rett under halvparten av lagene og foreningene i vår undersøkelse oppgir at kostnader knyttet til lokaler, baner eller anlegg utgjør en av de tre største kostnadspostene.

Som nærmere forklart i boksen øverst på neste side, har Asker kommune flere tilskuddsordninger for å støtte organisasjonenes kostnader til lokaler. Av lagene og foreningene vi har snakket, med benytter flest kommunens lokaler eller anlegg gratis. En del benytter også kommunens lokaler mot vederlag, private lokaler mot vederlag eller egne lokaler

(driftskostnadene utgjør kostnaden til lokaler). Av de som svarer «annet» oppgis det at de kan benytte egnede områder utendørs i natur.

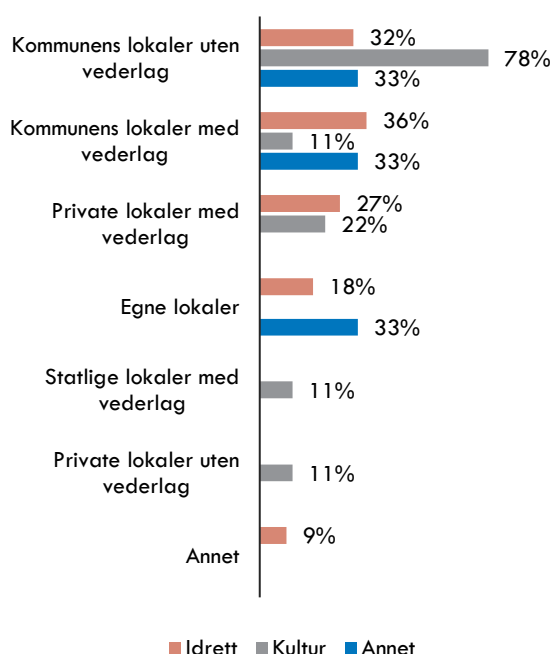
Det er noe forskjeller på tilgangen på lokaler mellom de ulike kategoriene av aktiviteter. Nesten alle kulturaktivitetene har tilgang til gratis lokaler til hele eller deler av tilbudet. Færre idrettslag har dette, men en god del benytter kommunale lokaler og anlegg mot et rabattert vederlag. Organisasjonene påpeker at det også kan være kostnader til lokaler forbundet med tilleggsaktiviteter.

Betaler mye for å bruke kommunens lokaler under oppsetninger. Når vi har forestilling i kulturhuset er dette dyrt. Ønsker mer symbolsk regning.

– Representant fra en kulturorganisasjon

Et fåtall representanter for lag og foreninger opplever at tilbudet på kommunale lokaler er dårligere i Røyken og Hurum enn i Asker. Dette kan være en medvirkende årsak til at en større andel av lagene og foreningene i Røyken og Hurum benytter egne lokaler, sammenlignet med i Asker.

Figur 2-13: Hvordan får lag og foreninger tilgang på lokaler eller anlegg? Andel av lag og foreninger innenfor hver kategori av fritidsaktivitet

Idrett: N=22, Kultur: N=9, Annet: N=3. Kilde: Telefonundersøkelse til lag og foreninger i Asker kommune. Note: Respondentene kunne velge inntil tre alternativer.

Asker kommunes tilskuddsordninger til lokaler og anlegg

Lag og foreninger kan søke om å låne kommunale lokaler og anlegg uten kostnad eller leie til rabatterte priser. Med Askermodellen ble ordninger og retningslinjer for utlån og leie av lokaler harmonisert i Asker, Røyken og Hurum. Modellen benyttes til fordeling av fast ukentlig treningstid kommunens idrettshaller for å sikre optimal utnyttelse av de kommunale lokalene og anleggene. Samtidig skal modellen gi rettferdige og transparente rammebetingelser.

I tillegg tilbyr kommunen tilskudd til å dekke lag og foreningers kostnader til drift av privateide lokaler, leie av lokaler til barn- og ungdomsaktivitet, samt mindre investeringer, anlegg og utstyr.

Kilde: (Asker kommune, 2023)

2.3.3 Det er mer kostnadsdrivende å tilby aktiviteter i tettbebygde områder enn i spredtbebygde områder

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at gjennomsnittskostnaden i Asker er 10 800 kroner mot 6 820 kroner i Røyken/Hurum. Dette er sammenfallende med våre funn i «Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse» der kostnadene ved deltakelse i gjennomsnitt var høyere i by- og bynære kommuner enn i distriktkommuner. I gjennomsnitt er både samlet medlemskontingent og treningsavgift, utstyrs-kostnader og arrangementskostnader høyere i by- og bynære kommuner (Oslo Economics, 2020).

Forskjeller i kjøpekraft, prisnivå og ambisjonsnivå kan være med på å forklare dette. Det er også slik at familiene i Asker har et høyere inntektsnivå enn i Røyken og Hurum, som vist i Tabell 2-3. Høyere inntektsnivå gir familier økt betalingssevne og potensielt høyere betalingsvilje for å delta i fritidsaktiviteter.

Tabell 2-3: Median inntekter i husholdninger med barn i alderen 0-17 år i 2019 (kroner)

Område	Par	Enslige
Asker	1 504 000	636 000
Røyken	1 210 000	582 000
Hurum	1 104 000	550 000

Kilde: SSB, tabell 06944. Note: Område er kommuneinndelingen i 2019 før sammenslåingen av nye Asker kommune.

Når det gjelder prisnivået kan høyere lønnsnivå og eiendomspriser bidra til økte kostnader for lønnede ansatte og lokaler, som er oppgitt som to av de største kostnadspostene.

I tillegg kan høyere innbyggertall gi et høyere etterspørselsgrunnlag for å tilby mer nisjeaktiviteter og spesialisering enn i områder med få innbyggere. Mer profesjonalisering og satsing forekommer derfor mer i Asker enn i Røyken/Hurum. Dette kan videre bidra til at de mer kostnadskrevene idrettene er mer utbredt i tettbebygde områder enn i spredtbygde områder.

Samtidig er det enkelte informanter fra telefonundersøkelsen for lag og foreninger som trekker frem at organisasjoner i de mer sentrale områdene ofte også får mer støtte fra kommunen, for eksempel gjennom større subsidier ved leie av lokaler. Dette kan tyde på at forskjellen skulle ha vært enda større uten en differensiert støtte fra kommunen.

2.4 Kostnader ved deltakelse i Asker sammenlignet med andre deler av landet

Vi har gjennomgått et utvalg kilder om kostnader ved barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter for å sette kostnadsnivået i denne undersøkelsen i en videre kontekst. Metodebruk og ulike definisjoner, mulige feilkilder i respondentenes svar og geografiske, demografiske og sosioøkonomiske forskjeller gjør det krevende å sammenligne kostnadsnivåene direkte. Gitt disse forbeholdene, kan det likevel tyde på at kostnadene ved deltakelse er noe høyere i Asker kommune enn i andre deler av landet.

I studien «Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse» (2020) finner Oslo Economics at det er betydelige forskjeller i kostnad mellom idrettene med lavest og

høyest kostnad. De finner at kostnad for deltakelse i idrettsaktiviteter i gjennomsnitt ligger på 3 600 kroner per år for 9-åringer og på 9 600 kroner per år for 15-åringer. I studien fremkommer en viss variasjon i kostnadsnivåer mellom ulike idretter. For både 9-åringene og 15-åringene fremstår alpint og ishockey som idrettene med høyest gjennomsnittskostnad. Dette skyldes i hovedsak kostnader knyttet til tilleggsaktiviteter utover trening samt kostnader knyttet til utstyr og bekledning. De finner også at kostnadene ved deltakelse er noe høyere i idrettslag som tilhører by- eller bynære kommuner.

I en annen undersøkelse utført av Norstat for DNB, svarte respondentene at de i gjennomsnitt bruker ca. 9 000 kroner i året på barnas fritidsaktiviteter. *Utgiftene øker med barnas alder, og i alderen 12–15 år er gjennomsnittsbeløpet 12 500 kroner. I tillegg kommer gjerne utgifter knyttet til utstyr og reiser* (Dahl, 2023).

I forbindelse med regjeringens forsøksordning med fritidskort i tolv utvalgte kommuner, utførte Oslo Economics (2020) også nullpunktsmålinger av organisert fritidsaktivitet i de utvalgte kommunene. Gjennom spørreundersøkelser ble respondenter i de ulike kommuner stilt spørsmål om hvilke typer kostnader som er forbundet med deltakelse, samt gjennomsnittlige kostnader eksklusive utstyr og kostnader til utstyr. I denne undersøkelsen kom Asker kommune noe høyere ut på kostnader eksklusive utstyr, mens det var betydelig spredning i hvor mye respondentene oppga i kostnader til utstyr. I tabellen nedenfor har vi trukket ut kommunene i nullpunktsmålingen som har sammenlignbare befolkningstall som Asker kommune.

Tabell 2-4: Kostnader ved deltakelse i fritidsaktiviteter i utvalgte kommuner i 2020

Kommune	Kostnader ved deltakelse	Kostnader ekskl. utstyr (kroner)			Kostnader til utstyr (kroner)
		Minimum	Gjennomsnitt	Maksimum	Min – maks
Stor kommune (50 000-200 000 innbyggere)	Årlig kostnad i kr, idrett	1 000	4 500	43 000	100 – 15 000
	Årlig kostnad i kr, annet	1 500	3 600	5 000	0 – 50 000
Stor kommune (50 000-200 000 innbyggere)	Årlig kostnad i kr, idrett	500	1 600	5 400	200 – 2 250
	Årlig kostnad i kr, korps	4 000	5 000	6 000	0
	Årlig kostnad i kr, speider	1 000	1 500	2 000	500 – 3 000
Stor kommune (50 000-200 000 innbyggere)	Årlig kostnad i kr, idrett		2 300	6 250	0 – 30 000

Kilde: Nullpunktsmåling av fritidsaktivitet i ti forsøkskommuner (Oslo Economics, 2020)

3. Hvilke barrierer er det for å delta i fritidsaktiviteter?

Viktige funn

Høye kostnader er en reell barriere for deltakelse i fritidsaktiviteter. 68 prosent av de foresatte mener at kostnaden ved deltakelse er noe høy eller høy og 38 prosent peker på høye kostnader som en årsak til at barnet ikke deltar i en fritidsaktivitet. Nesten 90 prosent av foresatte er helt eller litt enig i at det er behov for å redusere kostnadene, og flere ønsker heller å redusere kostnadene enn å heve kvaliteten på tilbudet for at kostnaden skal stå i samsvar med ønsket kvalitetsnivå.

Lag og foreninger opplever vanskeligheter med å rekruttere barn til aktiviteten og mangel på frivillige og dugnadsinnsats. Kulturaktiviteter opplever også utfordringer knyttet til å få tilgang til egnede lokaler. De fleste foresatte er imidlertid villige til å delta i frivillig arbeid og dugnader for å sikre et lavere kostnadsnivå, men mange opplever at et stort omfang kan bli en for stor byrde. Villigheten til dugnadsarbeid er noe større blant foresatte med barn som deltar i idrettsaktiviteter enn i kulturaktiviteter.

Foresatte opplever også at det er flere barrierer som ikke handler om økonomi. I Røyken og Hurum er det særlig mangel på tilbud, store avstander og mangel på transport som bidrar til at færre barn deltar i fritidsaktiviteter. I Asker er det heller barrierer knyttet til kostnader og press på utstyr/turer som er de dominerende svarene.

Det er få foresatte som oppgir at talentutvikling og gode resultater i konkurranser er blant de viktigste målene for sitt barn. Samtidig viser våre funn at det er tendenser til profesjonalisering i fritidsaktiviteter, og særlig i idrettsaktiviteter, som går på bekostning av inkludering og bred deltakelse på tvers av nivåer.

3.1 Økonomi er en reell barriere for deltakelse i fritidsaktiviteter

Manglende deltakelse i fritidsaktiviteter knyttes ofte til kostnadsnivået for aktivitetene, særlig for barn og unge som vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. En økende andel barn i Norge vokser i dag opp i husholdninger med vedvarende lav inntekt. Barn med innvandrerbakgrunn er i flertall, men stadig flere med norskfødte foreldre tilhører denne gruppen (Epland & Normann, 2019).

Angående meg selv er jeg en uføretrygdet trebarnsmamma og skilt. Jeg har ikke krav på noen støtte selv om jeg sliter økonomisk. Det er vondt at dette skal gå utover barnas muligheter til å delta på fritidsaktiviteter som de ønsker og vennene går på.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Høy prisstigning den siste tiden oppleves som en generell økonomisk belastning. Dette gjelder også for familier som ellers ikke inngår i definisjonen av familier med vedvarende lav inntekt. *Den økonomiske tryggheten er mye lavere enn før dyrtiden, særlig for de som stilte svakest i utgangspunktet og som fortsetter å falle på trygghetsbarometeret. Over halvparten av husholdene strammer inn på forbruket (Oslo Met, 2023).*

Vi er en familie med to solide inntekter. Likevel er utgifter knyttet til fritidsaktiviteter høye og noe som begynner å bli et problem å ha råd til.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

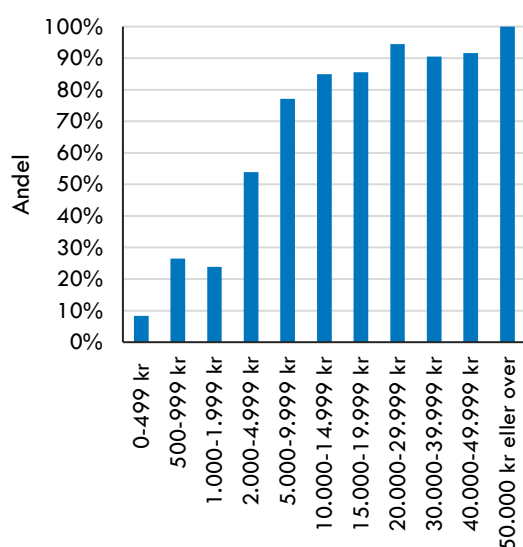
3.1.1 Foresatte opplever at kostnadsnivået for fritidsaktiviteter generelt er høyt

Hva som oppleves som en høy kostnad varierer fra familie til familie, og avhenger av hvilken økonomisk situasjon familien befinner seg i. Blant de foresatte som har svart på vår spørreundersøkelse, mener 68

prosent at kostnaden for deltakelse er noe høy eller høy. I kapittel 2.1.1 (Figur 2-1) ser vi at det er om lag like stor andel av foresatte til barn som deltar i idrettsaktiviteter og til barn som deltar i kulturaktiviteter som oppgir at kostnaden er noe høy eller høy.

Som vist i kapittel 2.1.2 (Figur 2-3) er det stor variasjon i kostnadsnivået mellom ulike aktiviteter. Det er naturlig nok flere som har svart at kostnaden for å delta er noe høy eller høy blant dem som deltar i de mest kostbare aktivitetene, se Figur 3-1.

Figur 3-1: Andel som har svart at kostnaden er noe høy eller høy, fordelt på kostnadsnivå (siste 12 måneder)

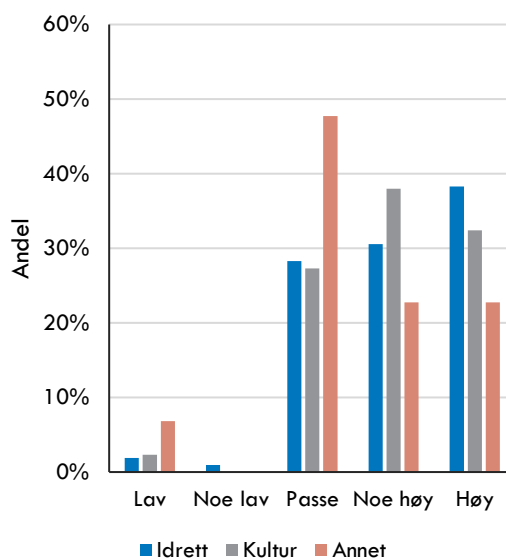

N=12-408. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics.

I Figur 3-2 ser vi en klar sammenheng mellom kostnadsnivå og oppfatning av kostnaden ved deltakelse. Det er et markant skille mellom de som betaler mer eller mindre enn 2 000 kroner. Under 2 000 kroner er det svært få som svarer at kostnaden er høy og en mindre andel som svarer at den er noe høy. Mens over halvparten av de som betaler 2 000 til 4 999 kroner synes at kostnaden er noe høy eller høy. Blant de som betaler mer enn 5 000 kroner opplever hovedparten av kostnaden er noe høy eller høy.

Vi ser at det er flere som svarer at kostnaden er passe i aktiviteter med mange respondenter. Fotball er aktiviteten med høyest representasjon i spørreundersøkelsen med 32 prosent av svarene. Blant de som har barn som deltar i fotball oppgir en større andel enn gjennomsnittet i idretten generelt at kostnaden er passe, og en lavere andel enn gjennomsnittet at kostnaden er høy. Dette indikerer at det er de mindre utbredte idrettene som drar opp og ned snittet på spørsmålet om oppfatning av kostnadsnivå.

Figur 3-2: Hva foresatte mener om kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten på en skala fra høy til lav

Idrett: N=1047, Kultur: N=216, Annet: N=44. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

Når vi sorterer på geografiske områder, ser vi ikke store forskjeller på tvers av Asker sett opp mot Røyken og Hurum, og det er heller ikke store forskjeller i opplevelsen på tvers av hvor ofte barna deltar på øvelser og tilleggsarrangementer. Når vi sorterer på alder, er det noen mindre forskjeller. Foresatte til 13-åringer er den gruppen der flest (77 prosent) oppgir at kostnaden er noe høy eller høy. Det er ikke oppgitt begrunnelser som gir noen tydelig forklaring på dette, men det kan sammenheng med at enkelte kostnader inntreffer i overgangen fra barn til ungdom, for eksempel inntreffer en del krav om lisensavgifter og nye forsikringsordninger for barn over 13 år i en del aktiviteter.

Foresatte som oppga at de mener at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten generelt er noe høy eller høy, fikk tilleggsspørsmål om hvor enige de er i ulike forhold som kan forklare nærmere hvorfor de mener at kostnadene er høye. 76 prosent er litt eller helt enige i at medlemskontingent og minimumskostnader for å delta er for høye. 62 prosent er litt eller helt enige i at tilleggskostnader til utstyr og ekstraaktiviteter er for høye, se Figur 3-3. Det er om lag like mange av de som bor i gamle Asker kommune som i Røyken og Hurum som oppgir dette.

Det at flere mener at basiskostnaden er høy, kan tyde på en økonomisk barriere mot å delta på et lavere aktivitetsnivå ettersom inngangsbilletten fremstår høy.

[Klubben] har altfor høye kostnader i forhold til antall medlemmer. De legger hele byrden på høye trenerlønninger og en fast ansatt sportslig leder på alle spillere/ foreldre, også de som har foreldretrener. Svært negativ til hvordan klubben prioriterer noen få spillere/ lag økonomisk. Dette går kraftig ut over rekruttering og deltakelse blant de yngre gruppene.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Det er tydelige forskjeller mellom ulike type fritidsaktiviteter. Det er en større andel innenfor idrettsaktivitetene som er helt enige i at medlemskontingent og minimumskostnader er for høye enn de innenfor kulturaktivitetene. I idretten er det også over dobbelt så stor andel som oppgir at de er helt enige i at tilleggskostnader til utstyr og ekstraaktiviteter er for høye.

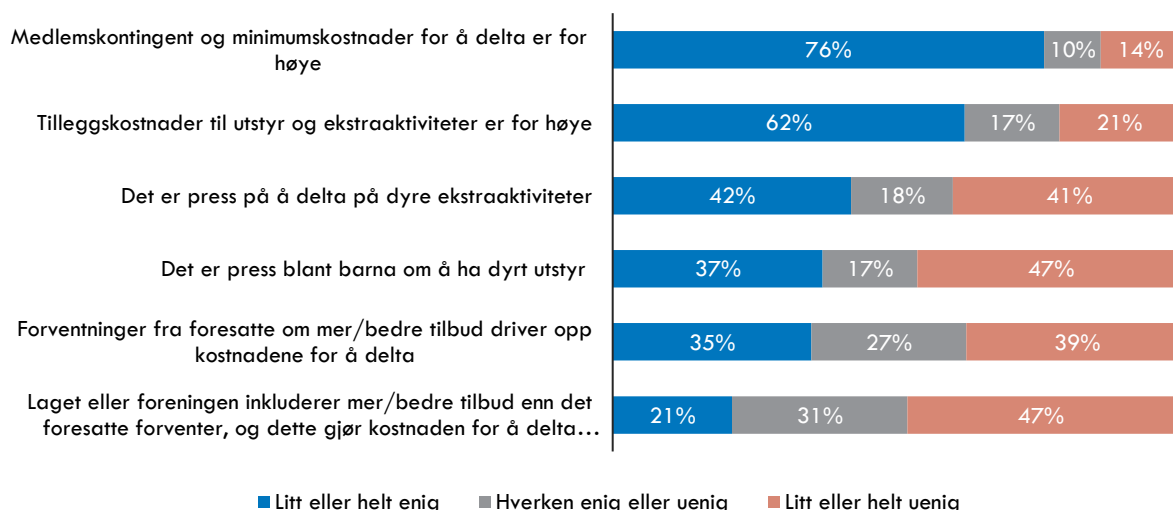
I kapittel 2.1.2 viser vi at deltakelse i enkelte særskilt dyre fritidsaktiviteter kan koste opp mot 42 000 kroner i gjennomsnitt per år. En kostnad på et slikt nivå kan utgjøre en betydelig del av familienes disponible

inntekt, og særlig i dyrtiden vi befinner oss i. I enkelte fritidsaktiviteter synes det derfor klart at økonomi kan være en vesentlig barriere mot deltakelse. Andre fritidsaktiviteter derimot har en relativt lav kostnad og 3,5 prosent av foresatte anslår at de bruker mindre enn 1 000 kroner på barnets deltakelse i fritidsaktiviteten. Gjennomsnittskostnadene er imidlertid en god del høyere som følge av stor variasjon blant deltakerne. Det er kun kor som har en lavere gjennomsnittskostnad enn 2 000 kroner i vår undersøkelse.³ Likevel vil det være slik at ikke alle aktiviteter tilbys overalt i kommunen. Dersom de fleste av barnets venner driver med en fritidsaktivitet hvor kostnadene for deltakelse er høye, vil økonomi fortsatt kunne oppleves som en barriere selv om barnet har råd til å drive med idrett med lavere kostnad.

Vi opplever at akademi skaper utenforskap. Hadde han deltatt på alt ville kostnaden blitt mangedoblet det vi betaler. Mange av hans venner er all in og det skaper splittelser mellom barna som forplanter seg til andre sammenheng[er].

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Figur 3-3: Hvor enig er du i følgende forhold om fritidsaktiviteten barnet deltok på? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer.

N=711-882 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til de som har oppgitt at kostnaden for delta i fritidsaktiviteten er «Høy» eller «Noe høy». Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

³ Det er også et fåtall aktiviteter med kun én respondent som har oppgitt lavere kostnad enn 2 000 kroner per år.

Det er også en del foresatte som er enig i påstandene som handler om at det er press på å delta på dyre ekstraaktiviteter, press blant barna om å ha dyrt utstyr eller forventninger fra foresatte om mer/bedre tilbud driver opp kostnadene for å delta. Her er det imidlertid noe mer spredning i svarene. Vi observerer at nesten dobbelt så mange foresatte innenfor idretts-tilbudene opplever at disse forholdene driver opp kostnadene enn foresatte innenfor kulturtilbudene.

Det er færre som mener at laget eller foreningen inkluderer mer/bedre tilbud enn det foresatte forventer. Her finner vi lite forskjeller blant ulike geografiske områder, alder eller type aktivitet.

Enkelte foreldre, med høye ambisjoner på barnas vegne, som gjerne også deltar i styrer og frivillige ressurser, bidrar til å øke presset på deltakelse i cuper etc. som bidrar til høyere kostnader for alle.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

3.1.2 Sett opp mot kvalitet oppleves kostnadsnivået som mer passe

Det overordnede inntrykket er at de foresatte er omforente om at totalkostnadene for å delta i fritidsaktiviteter generelt er for høye. Det er derfor relevant å få informasjon om foresatte opplever at kostnadene for å delta fritidsaktiviteter står i et «rimelig forhold» til kvaliteten. Dette er metodisk krevende å måle av flere årsaker.

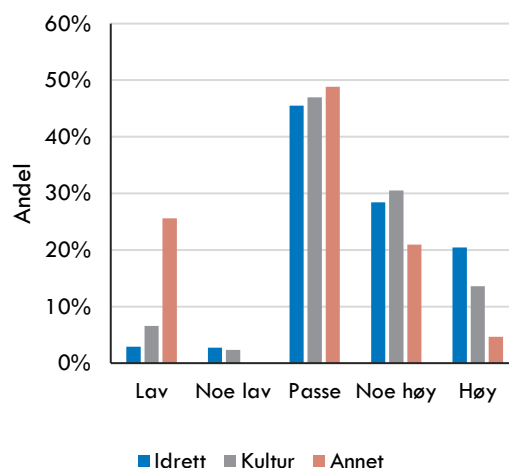
Kostnadsnivået kan til dels påvirkes av foresatte ettersom vi ser på totalkostnadene for å delta i aktiviteten. Organisasjonen har ofte krav og føringer knyttet til salgsaktiviteter, klubbtoy, turer eller andre tilleggsaktiviteter som gjør at tilleggs-kostnaden i realiteten oppleves som en obligatorisk kostnad for deltakelse. Samtidig bestemmes en del av tilleggs-kostnadene ut fra faktisk deltakelse i tilleggs-aktiviteter og prisnivå på bekledning og utstyr. Hvorvidt dette er selvalgte nivåer eller basert på opplevd press medfører enda en dimensjon som viser at bildet ikke er svart/hvitt.

Hva som ligger i **kvalitetsbegrepet**, vil også til dels være subjektivt. Hvilke forhold som bidrar til kvalitet og hvilket forventningsnivå som foresatte har til kvalitet, varierer mellom foresatte. Det er dermed krevende å finne objektive mål for som dekker variasjonen av det de foresatte vektlegger innenfor kvalitet. For eksempel kan betalte trenere eller instruktører som har gjennomført kurs tenkes å ha

høyere kompetanse enn de som er ubetalt. Dette kan nok stemme i gjennomsnitt, men svært mange dyktige trenere og instruktører gjør denne jobben på frivillig basis eller uten formell kursing.

Vi ba de foresatte oppgi deres opplevelse av nivået på kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten sett opp mot kvaliteten på tilbudet uten noen nærmere angivelse av hva som ligger i kvalitetsbegrepet. Av Figur 3-4 ser vi at nær halvparten av de foresatte oppgir at kostnaden er passe sett opp mot kvaliteten på tilbudet samlet sett. Når vi studerer hvem som har oppgitt at kostnaden er «noe høy» eller «høy» ser vi at andelen er ganske lik blant foresatte til barn som deltar i idrettsaktiviteter (48 prosent) og kultur-aktiviteter (45 prosent). I kategorien «annet» finner vi friluftsliv og ideelle organisasjoner. Både generelt og sett opp mot kvalitet oppgir foresatte at kostnaden er mer passe eller lav enn i de andre kategoriene av aktiviteter.

Figur 3-4: På en skala fra høy til lav, hva mener du at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er sett opp mot kvaliteten på tilbudet?

Idrett: N=1027, Kultur: N=213, Annet: N=43. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

Når vi sorterer på geografiske områder, ser vi at 48 prosent av foresatte i gamle Asker kommune oppgir at kostnaden er høy eller noe høy sett opp mot kvaliteten, mens 45 prosent av foresatte i Røyken og Hurum oppgir det samme. Som motsvar til dette, oppgir 49 prosent av foresatte i Røyken og Hurum at kostnadsnivået er passe sett opp mot kvaliteten, mens 44 prosent av foresatte i gamle Asker kommune oppgir det samme.

Andelen foresatte som oppgir at kostnaden er noe høy eller høy sett opp mot kvaliteten på tilbudet, har en svak økning dess sjeldnere barna deltar på øvelser og tilleggsarrangementer.

Når vi sorterer på alder, skiller igjen foresatte til 13-åringer seg ut. Andelen blant disse som oppgir at kostnaden er høy eller noe høy sett opp mot kvaliteten på tilbudet er på 57 prosent. Til sammenligning oppgir 39 prosent av foresatte til 12-åringer det samme. Dette kan ha sammenheng med hoppet i kostnadsnivået som oppleves i overgangen fra barn til ungdom, som for mange aktiviteter skjer i 13-årsalderen, som omtalt i kapittel 3.1.1.

Det overordnede inntrykket er at svært mange foresatte er godt fornøyde med kvaliteten på aktivitetstilbudet. Over halvparten av de spurte opplever at kostnaden for deltakelse i fritidsaktiviteten er lav eller passe sammenlignet med kvaliteten på innholdet i tilbudet.

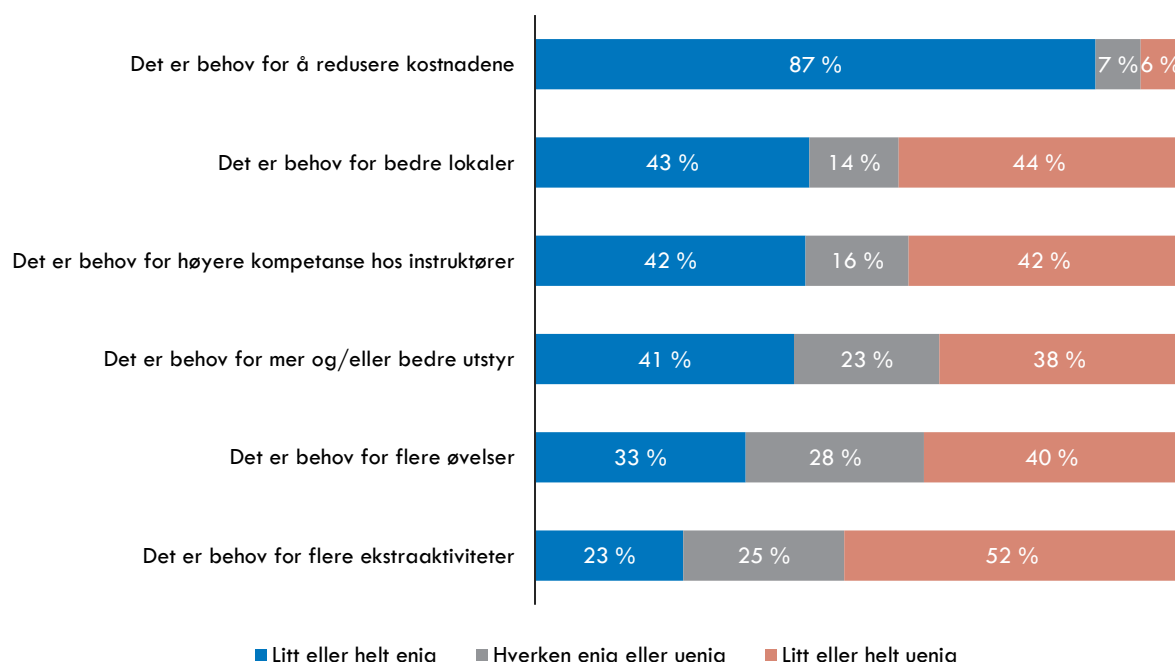
Det er for mye fokus på at deltakeravgiften er så høy overalt. Den er ikke det. Anslagsvis 2500 kr i året for å spille fotball tilsvarer 50 kr i uka. Det er veldig lite i et barns liv som koster mindre enn det.

Vi har også sett nærmere på underliggende forhold som kan medvirke til at foresatte mener at kostnaden er høy sett opp mot kvaliteten. Vi har i denne sammenheng undersøkt hva foresatte mener skal til for at kvaliteten skal svare til kostnaden. Vi har konsentrert oss om dette enten skyldes at kostnaden faktisk er for høy i forhold til ønsket kvalitetsnivå, eller om de foresatte ønsker høyere kvalitet på henholdsvis lokaler, instruktører, utstyr, øvelser eller ekstraaktiviteter.

Nesten 90 prosent av foresatte er helt eller litt enige i at det er behov for å redusere kostnadene, se Figur 3-5. Det er altså flest foresatte som er opptatte av at det er behov for å redusere kostnadene isolert sett. Når vi sorterer på geografiske områder, ser vi at det er omtrent like mange i gamle Asker kommune og i Røyken og Hurum som oppgir at de er litt eller helt enige i dette. Det er marginalt flere foresatte til barn i ungdomsskolealder enn i barneskolealder som oppgir det samme.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Figur 3-5: Hvor enig er du i følgende forhold om fritidsaktiviteten barnet deltok på? Andel foresatte som har svart per svaralternativ.

N = 526-583 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til de som har oppgitt at kostnaden for delta i fritidsaktiviteten sett opp mot kvaliteten er «Høy» eller «Noe høy». Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

Når vi studerer nærmere hvem som har svart, er det ikke entydig om foresatte som oppgir at kostnaden er noe høy eller høy sett opp mot kvaliteten ønsker mer for pengene, altså høyere kvalitet for dagens kostnader, eller om de er villige til å redusere kvaliteten for å få ned kostnadene. Mange av de som har oppgitt at de er litt eller helt enige i at det er behov for å redusere kostnadene har også svart at de er litt eller helt enige i at det behøves forbedringer på ett eller flere kvalitetsområder. Samlet sett indikerer resultatene fra spørreundersøkelsen at det er flere som ønsker å redusere kostnadene enn å heve kvaliteten på tilbudet for at kostnaden skal stå i samsvar med ønsket kvalitetsnivå.

I fritekstsvar beskriver flere foresatte at de opplever at kvaliteten er unødvendig høy. De foresatte har flere hypoteser på årsaker til dette:

- Ønsket om høy kvalitet kommer fra en liten del av deltakerne.
- Det satses og spisses for tidlig, noe som bidrar til at kvaliteten på tilbudet blir uforholdsmessig høy.
- Kostnader til utstyr og kjøring kan holdes lavere dersom foresatte blir enige om dette.
- Strengt krav om deltakelse i alle ekstraaktiviteter og øvelser for å få lov til å være del av aktiviteten.

Det virker som at klubben bruker [innbetalinger] til å drive andre ekstratilbud for å få klubben til å fremstå som en kvalitetsklubb.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

På den annen side er det også foresatte som mener at kompetanse blant instruktører er avgjørende for å få ønsket læringsutbytte av aktiviteten. Her trekker foresatte frem at kompetansen til en del trenere, og kanskje særlig ufaglærte foresatte, er lav og at lokaler og fasiliteter er slitte.

3.1.3 Foresatte opplever høye forventninger til å bidra i dugnader og frivillig innsats

Som vist i kapittel 2.2.1 er de fleste lagene og foreningene helt avhengig av frivillig innsats for å drive aktivitetstilbudet. I enkelte typer fritidsaktiviteter er det av ulike årsaker mindre relevant eller hensiktsmessig å benytte frivillige for å drive tilbudet.

Av Figur 3-6 ser vi at de fleste foresatte opplever en forventning fra organisasjonen om at de bidrar i dugnader og annet frivillig arbeid i noen og i stor grad. Vi har tidligere funnet at det syntes å være en sammenheng mellom idretters evne til å generere andre inntekter, som dugnadsinntekter, og hvor høy

andel av kostnaden for barne- og ungdomsidrett som dekkes av innbetalinger fra foreldre (Oslo Economics, 2020). Med bakgrunn i dette, kan man tenke seg at det er mulig å sørge for lave deltakerkostnader gjennom større bidrag i dugnader og frivillig innsats fra foresatte.

Denne hypotesen underbygges imidlertid ikke når vi studerer de foresattes svar fordelt på kategorier av fritidsaktiviteter. Forventningene til at foresatte skal bidra i dugnader og annet frivillig arbeid oppleves som størst blant foresatte til barn som deltar i idrettsaktiviteter. En større andel av disse enn foresatte til barn som deltar i kulturaktiviteter opplever også kostnadene som høye i forhold til kvaliteten, som vist i Figur 3-4. Det kan dermed virke som at foresatte til barn i idretten både må betale høye deltakeravgifter og forventes å bidra i dugnader og annet frivillig arbeid.

Når vi sorterer på geografiske områder, underbygges imidlertid vår hypotese. Vi ser da at forventningene til deltakelse oppleves som større i Røyken og Hurum enn i gamle Asker kommune. Dette samsvarer med informasjonen om at andelen som opplever kostnadene som høye i forhold til kvaliteten er marginalt større blant foresatte bosatt i strøk som i hovedsak er tettbygde enn i spredtbygde strøk. Det kan dermed virke som at lave kostnader må kompenseres for med større bidrag fra foresatte til frivillig innsats og dugnader i Røyken og Hurum enn i gamle Asker kommune.

Det er flere foresatte som er villige til å bidra i dugnader og annet frivillig arbeid enn hvor mange som opplever forventningene om deltakelse som store i noen og stor grad. I Figur 3-7 ser vi at villigheten til dugnad og frivillig arbeid er noe større blant foresatte med barn som deltar i idrettsaktiviteter enn i kulturaktiviteter.

Når vi sammenligner Figur 3-6 og Figur 3-7 ser vi at det er større grad av samsvar mellom svarene som foresatte til barn i idrettsaktiviteter oppgir enn mellom svarene fra foresatte til barn i kulturaktiviteter. Svarene kan tolkes dithen at foresatte til barn i kulturaktiviteter er villige til å bidra mer i dugnader og annet frivillig arbeid enn det som forventes av dem. Villigheten til å delta er noe større i Røyken og Hurum enn i gamle Asker kommune, og minker i takt med lavere ambisjonsnivå.

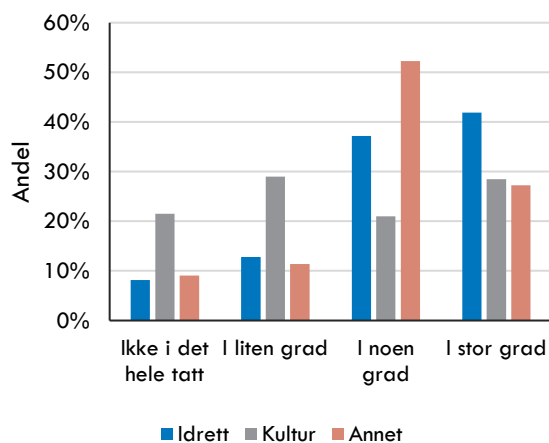
Av fritekstsvar kommer det frem at mange foresatte opplever at forventningene til at de bidrar i dugnader og annet frivillig arbeid er for høye. En betydelig del av respondentene forteller at det er utfordrende å skulle stille opp på dugnad i en ellers travel hverdag i det omfanget som forventes og noen ganger kreves for å sikre så lave deltakerbetalinger som mulig.

[Jeg] tror foreldre ville inspirert barna til å bli i idretten sin litt lenger hvis ikke kostnadsnivået og dugnadsmengden hadde vært så stor, nå er mange lettet når de slutter for det er for krevende.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Videre er det foresatte som påpeker at de mener at salgsbaserte aktiviteter er lite formålstjenlig. Flere av respondentene på undersøkelsen påpeker at det ikke er etterspørsel etter produktene som selges. Andre trekker frem at å lykkes med å drive salgsbaserte

Figur 3-6: I hvilken grad forventer organisasjonen at du bidrar i dugnader og annet frivillig arbeid?

Idrett: N=1031, Kultur: N=200, Annet: N=44. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

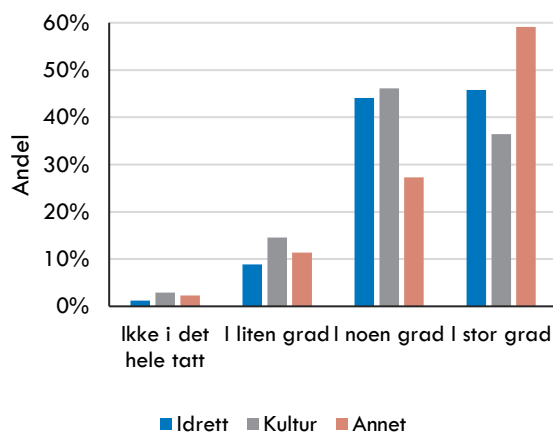
Det er trener- og instruktøroppgaver og administrative oppgaver som oftest gjennomføres av foresatte i aktivitetene der det er relevant at foresatte bidrar frivillig i slike typer oppgaver, se Figur 3-8. Andelen foresatte som oppgir at de aldri gjør slike oppgaver er imidlertid langt større enn andelen som oppgir at de gjør oppgavene, daglig, ukentlig og månedlig. Det er nærliggende å anta at dette har sin forklaring i at antallet oppgaver lag og foreninger har behov for å besette innenfor disse to kategoriene har sin naturlige begrensning.

aktiviteter fordrer at man har et stort sosialt nettverk å selge ulike produkter til, og at tiltaket dermed treffer skjevt.

Klubbene møter presset om lavere avgift ved å sette i gang salgsdugnader som egentlig bare handler om å presse overprisede sokker og dopapir på venner og familie. Det eneste det fører til, er mer stress og at deltakeravgiften fordeles på et allerede ressurssterkt nettverk.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Figur 3-7: I hvilken grad er du villig til å bidra i dugnader og annet frivillig arbeid?

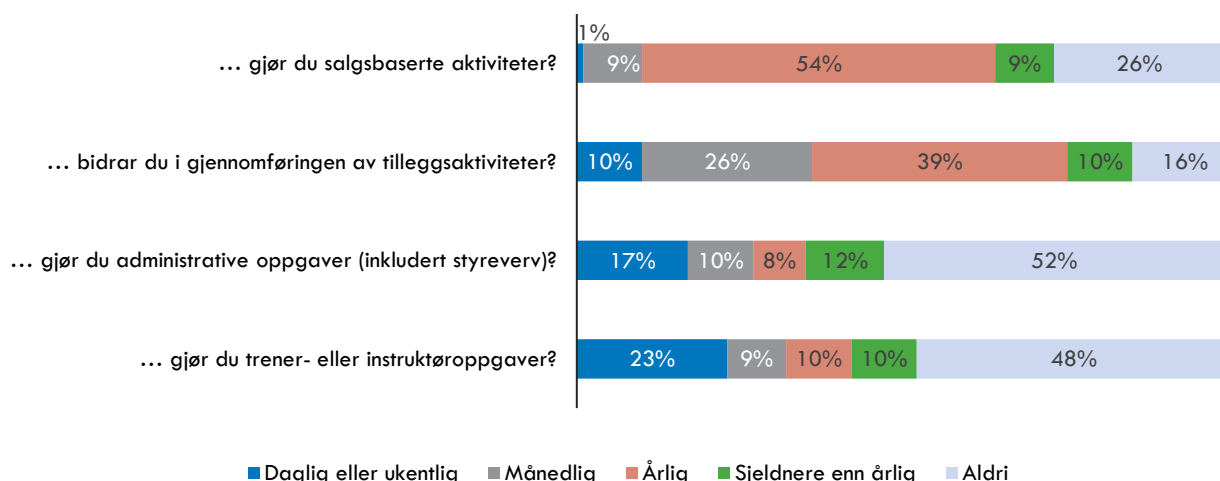

Idrett: N=1046, Kultur: N=206, Annet: N=44. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

Trener- og instruktøroppgaver gjennomføres oftest av foresatte i Røyken og Hurum og av foresatte til barn som deltar i idrettsaktiviteter. Hyppigheten på bidrag fra foresatte til denne oppgaven synker med ambisjonsnivået.

Vi ser også at en betydelig andel foresatte bidrar månedlig og årlig i gjennomføringen av tilleggsaktiviteter, henholdsvis 26 og 39 prosent. Over halvparten av de foresatte gjør salgsbaserte aktiviteter årlig.

Figur 3-8: I forbindelse med fritidsaktiviteten, hvor ofte ...? Andel foresatte som har svart per oppgave.

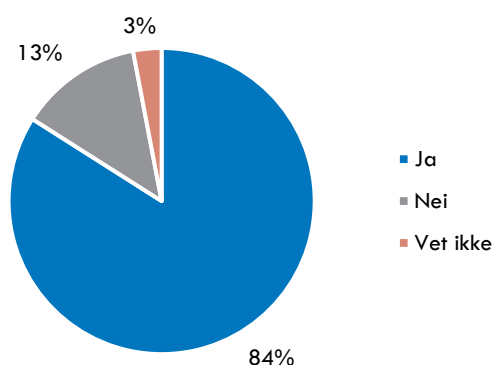

N=899-1086 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Tilleggsaktiviteter er definert som oppsetninger, cuper, forestillinger, serier, turer, ekskursjoner, leirer, samlinger, turneringer mv. Respondentene ble bedt om å oppgi «Ikke relevant» dersom oppgaven ikke er nødvendig for å drive fritidsaktiviteten. «Ikke relevant» er tatt ut for å finne fordelingen blant dem som har barn som deltar i aktiviteter der det er relevant.

3.1.4 Økonomi oppleves som en barriere mot å kunne delta i ønsket omfang og i flere aktiviteter

I spørreundersøkelsen ble de foresatte spurt om deres barn deltar i fritidsaktiviteten i det omfanget barnet ønsker. Omfang i denne sammenheng inkluderer forhold som antall øvelser, antall tilleggsaktiviteter og kompetansenivå. Av Figur 3-9 ser vi at de aller fleste har barn som deltar i ønsket omfang, men 13 prosent har barn som ikke gjør det.

Figur 3-9: Deltar barnet ditt i fritidsaktiviteten i det omfanget barnet ønsker? Andel foresatte.

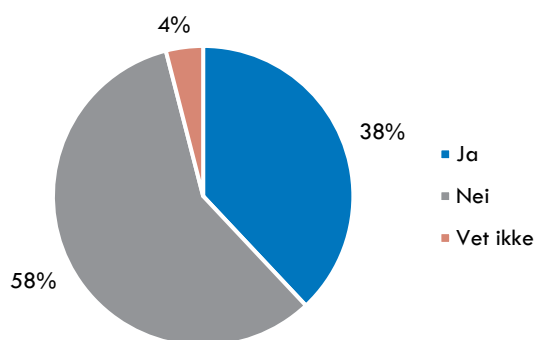

N = 1312 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

Det er en større andel blant foresatte i Røyken og Hurum enn i gamle Asker kommune, som oppgir dette (19 mot 10 prosent). Det er også større andel blant foresatte med barn som deltar i kulturaktiviteter enn i idrettsaktiviteter som oppgir dette (16 mot 12 prosent). Videre ble samtlige respondenter også spurt om barnet har ønske om å delta i flere

fritidsaktiviteter som barnet av ulike årsaker ikke deltar på. Av Figur 3-10 ser vi at de aller fleste har barn som ikke har ønske om å delta i flere aktiviteter, men det er også en betydelig andel, på 38 prosent, som har barn som ønsker dette.

Figur 3-10: Ønsker barnet å delta i flere aktiviteter som barnet ikke deltar på? Andel foresatte

N = 1315 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics

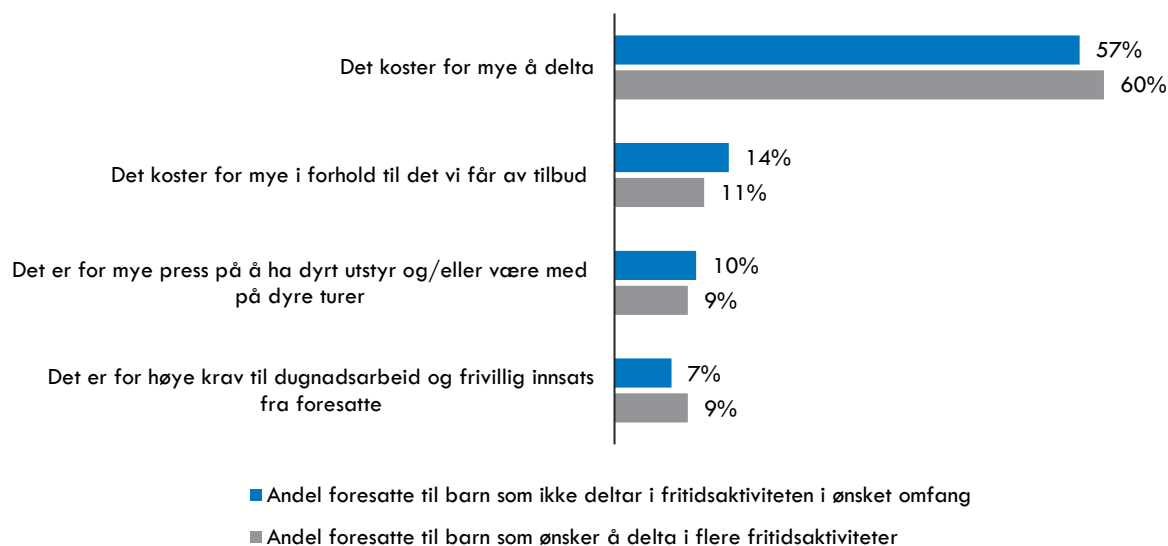
Det er en større andel blant foresatte i Røyken og Hurum enn i gamle Asker kommune som har barn som ønsker å delta i flere fritidsaktiviteter, 46 mot 35 prosent. Det er også en noe større andel blant foresatte som har barn som deltar i kulturaktiviteter enn i idrettsaktiviteter, 44 mot 37 prosent, som oppgir dette.

Både de foresatte til barn som ikke deltar i ønsket omfang og de foresatte til barn som har ønske om å delta i flere fritidsaktiviteter som barnet av ulike

årsaker ikke deltar på, ble spurt om hva som er de fire hovedgrunnene til dette. Av Figur 3-11 ser vi at de aller fleste av disse, henholdsvis 57 og 60 prosent, oppgir det at det koster for mye å delta som én av fire hovedgrunner. Det er også enkelte som oppgir at

det koster for mye i forhold til det de får av tilbud, at det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer og at det er for høye krav til dugnadsarbeid og frivillig innsats fra foresatte som hovedgrunner.

Figur 3-11: Hovedgrunnene til at barn ikke deltar i fritidsaktiviteten i ønsket omfang og til at barn ikke deltar i flere fritidsaktiviteter som de ønsker å delta på. Andel foresatte som har svart per begrunnelse.

N=171 og 500. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Respondentene kunne sette kryss på inntil fire alternativer blant de fire alternativene i diagrammet og 13 flere alternativer.

3.2 Det finnes også andre barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter

Det finnes også kjente barrierer utover de økonomiske. Forskning peker blant annet på at familiens kapasitet til å følge opp barnet, nivået på foresattes utdanning, annen kulturell bakgrunn, nedsatt funksjonsevne og geografisk bosted har betydning for deltakelse i fritidsaktiviteter (Jacobsen, et al., 2021).

De foresatte oppgir også andre barrierer for at barnet skal kunne delta i ønsket omfang eller i flere aktiviteter. I tillegg til kostnadsnivået, som presentert i 3.1.4, ser vi av Figur 3-12 at både barnets tid, de foresattes tid, og avstand til aktiviteten oppgis som barrierer. 19 prosent av foresatte til barn som ikke deltar i ønsket omfang oppgir at det tar for mye tid av barnets tid, og 45 prosent av foresatte til barn som ønsker å delta i flere fritidsaktiviteter som barnet av ulike årsaker ikke deltar på oppgir det samme. Henholdsvis 16 og 35 prosent oppgir at det tar for mye tid av de foresattes tid, og henholdsvis 19 og 21 prosent oppgir at det er for lang avstand til aktiviteten, som hovedgrunner. Også en del foresatte

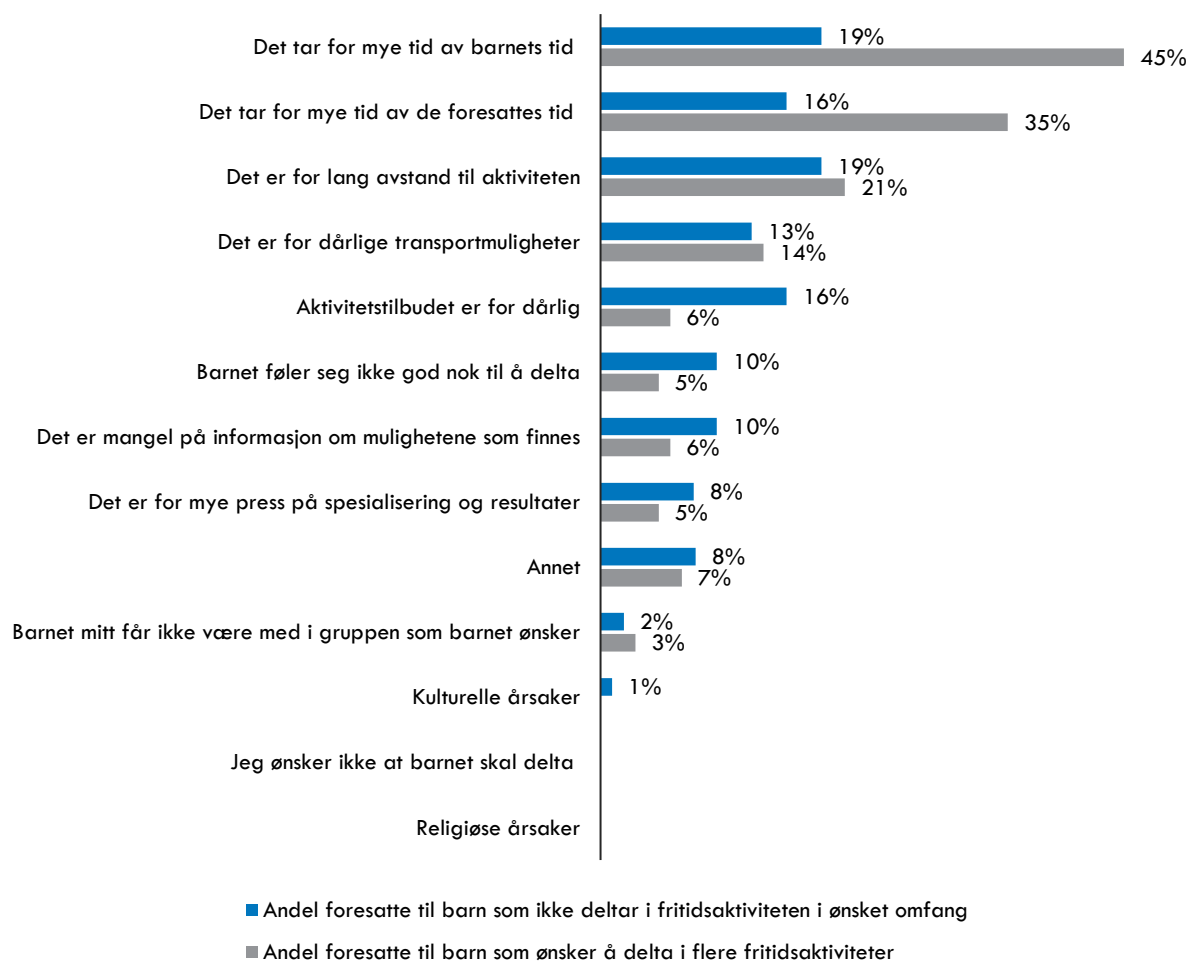
oppgir for dårlige transportmuligheter og for dårlig aktivitetstilbud som hovedgrunner.

Utover kostnadsnivået, virker dermed barnets og foresattes tid, avstand, men også transportmuligheter, å være barrierer for deltakelse blant dem som ønsker å delta i større omfang, og blant dem som ønsker å delta i flere fritidsaktiviteter, enn de gjør i dag.

I tillegg, for mye fokus på alt som er Asker, mens nye Asker får for liten plass. Å transportere seg fra Hurumlandet til Asker er alt for tungvint med kollektiv. Da faller mulighetene bort! Hva med direkte buss snart - inkludere det som er i nye Asker? Hadde gjort livet mye enklere, og mer miljøvennlig! [Dette er en] stor mangel i dag.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Figur 3-12: Hovedgrunnene til at barn ikke deltar i fritidsaktiviteten i ønsket omfang og til at barn ikke deltar i flere fritidsaktiviteter som de ønsker å delta på. Andel foresatte som har svart per begrunnelse.

N=171 og 500. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Note: Respondentene kunne sette kryss på inntil fire alternativer blant de 13 alternativene i diagrammet og fire flere alternativer.

Av fritekstsvar fra foresatte til barn som ikke deltar i fritidsaktiviteten i ønsket omfang kommer det frem at mangel på tilrettelegging for barn med spesielle behov, som barn med nedsatt funksjonsevne eller ulike diagnoser, er en barriere mot økt deltakelse.

[Det er få] aktiviteter som har fokus på integrering og tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne som ønsker å delta sammen med venner og ikke i tilbud kun rettet mot personer med funksjonsnedsettelse.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Andre foresatte påpeker også at det er mangel på kunnskap hos ledere og instruktører om hvordan et

tilbud kan tilrettelegges for barn med ulike typer diagnoser og funksjonsnedsettelser.

Ikke alltid like lett å finne tilbud for barn med spesielle behov og diagnoser, som ADHD og autisme. Ikke alltid ledere har nok kunnskap og forståelse om utfordringene og behov for tilrettelegging.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Blant foresatte til barn som ønsker å delta i flere fritidsaktiviteter enn de gjør i dag, fremkommer det i fritekstsvar at barnets totale belastning blir for stor med flere aktiviteter. Noen oppgir lange ventelister på enkelte aktiviteter, at barnets venner ikke ønsker å bli med, samt kolliderende trenings- og øvingstider som hindre for deltakelse i flere fritidsaktiviteter.

3.2.1 Tendenser til økt profesjonalisering går på bekostning av inkludering og bred deltakelse

Som vi så over, er det noen foresatte, om enn ikke så mange, som oppgir at barnet ikke føler seg god nok til å delta eller at det er for mye press på spesialisering og resultater som hovedgrunner til at barn enten ikke deltar i ønsket omfang i fritidsaktiviteten, eller at barn ikke deltar i flere fritidsaktiviteter som de har et ønske om å delta på.

Av fritekstsvar kommer det frem at en del foresatte opplever at det er større oppmerksomhet på talentutvikling og gode resultater i konkurranser blant lag og foreninger enn det de selv ønsker for sine barn. De er av oppfatningen at det er et for stort press på prestasjon og resultater, og det er særlig foresatte med barn som deltar i idrettsaktiviteter som påpeker dette. Enkelte trekker frem at fokuset på resultater starter i altfor tidlig alder i idretten, og at det er unødvendig å ha lønnede trenere på tvers av alle grupper av barn og ungdommer.

Det er for mye fokus på prestasjon i barnefotballen. Klubber bryter bevisst med barnefotballens regler for inkludering og likeverd. Dette er umulig for enkelt foreldre å ta tak i grunnet frykt for represalier mot eget barn.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

40 prosent av foresatte oppgir sosialt fellesskap som det viktigste målet for deres barns deltakelse i fritidsaktiviteter. Til sammenligning er det knapt 30 prosent av foresatte som opplever at lagene og foreningene har sosialt fellesskap som viktigste mål.

Noen av de foresatte opplever at lagene og foreningenes viktigste mål virker å være talentutvikling og gode resultater i konkurranser. Talentutvikling og gode resultater i konkurranser er det imidlertid få eller ingen foresatte som oppgir at er de viktigste målene for sitt barn. Disse mønstrene er i all hovedsak de samme uavhengig av om de foresatte har barn som deltar i kulturaktiviteter eller i idrettsaktiviteter. Unntaket er at foresatte til barn som deltar i idrettsaktiviteter i noe større grad enn de til barn som deltar i kulturaktiviteter opplever at laget eller foreningen har gode resultater i konkurranser som sitt viktigste mål for aktiviteten.

Samlet sett tegner disse resultatene et bilde av at det er tendenser til profesjonalisering i fritidsaktiviteter, og særlig i idrettsaktiviteter, som går på bekostning av inkludering og bred deltakelse på tvers av nivåer.

3.3 De som ikke deltar i aktiviteter, oppgir høye kostnader som den største barrieren

Vi har kartlagt hovedårsakene til at barn ikke deltok i organisert fritidsaktivitet, se Figur 3-13. 16 prosent av respondentene som har besvart spørreundersøkelsen oppgir at barnet de svarer på vegne av ikke deltok i en organisert fritidsaktivitet i Asker kommune i skoleåret 2022/2023. Det er en litt større andel i Røyken og Hurum som oppgir at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet (21 prosent) enn i Asker (14 prosent). Videre er det en større andel som oppgir at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet blant de foresatte som svarer på vegne av barn i ungdomsskolealder (13-15 år). Her er andelen i gjennomsnitt 23 prosent, mens blant barn i barneskolealder (9-12 år) oppgir 12 prosent av barnet ikke deltar i fritidsaktivitet.

83 prosent av de som har svart at barnet ikke deltar, oppgir at barnet tidligere har deltatt i organisert fritidsaktivitet. Her er det ikke vesentlige forskjeller mellom Asker og Røyken/Hurum i denne andelen.

3.3.1 Årsaksbildet bak hvorfor mange barn ikke deltar i fritidsaktiviteter er sammensatt

Vår spørreundersøkelse viser at flest foresatte (38 prosent) oppgir at det koster for mye å delta. Kostnaden kan således sies å utgjøre en klar barriere mot deltakelse i fritidsaktiviteter. Det er imidlertid også 24 prosent som oppgir at barnet ikke føler seg god nok til å delta og 19 prosent at det er for lang avstand til aktiviteten. 30 prosent oppgir «annet» som hovedårsak. Her nevnes det særlig at barnet har mangel på interesse for fritidsaktiviteter og selv ikke ønsker å delta. Mange ønsker heller å drive med uorganisert aktivitet.

Asker har et utrolig bredt organisert fritidstilbud, men for de som er opptatt av fritidsaktiviteter som ikke har tradisjon for å være organisert er derimot tilbudet svært dårlig. I kommuner som det er naturlig å sammenligne seg med (Oslo, Bærum, Drammen) er tilbudet tilsynelatende langt bedre. Vår gutt er svært aktiv med skating, men sentralt i Asker (Risenga/Føyka) er tilbudet alt for dårlig til at det lar seg etablere et godt skatemiljø.

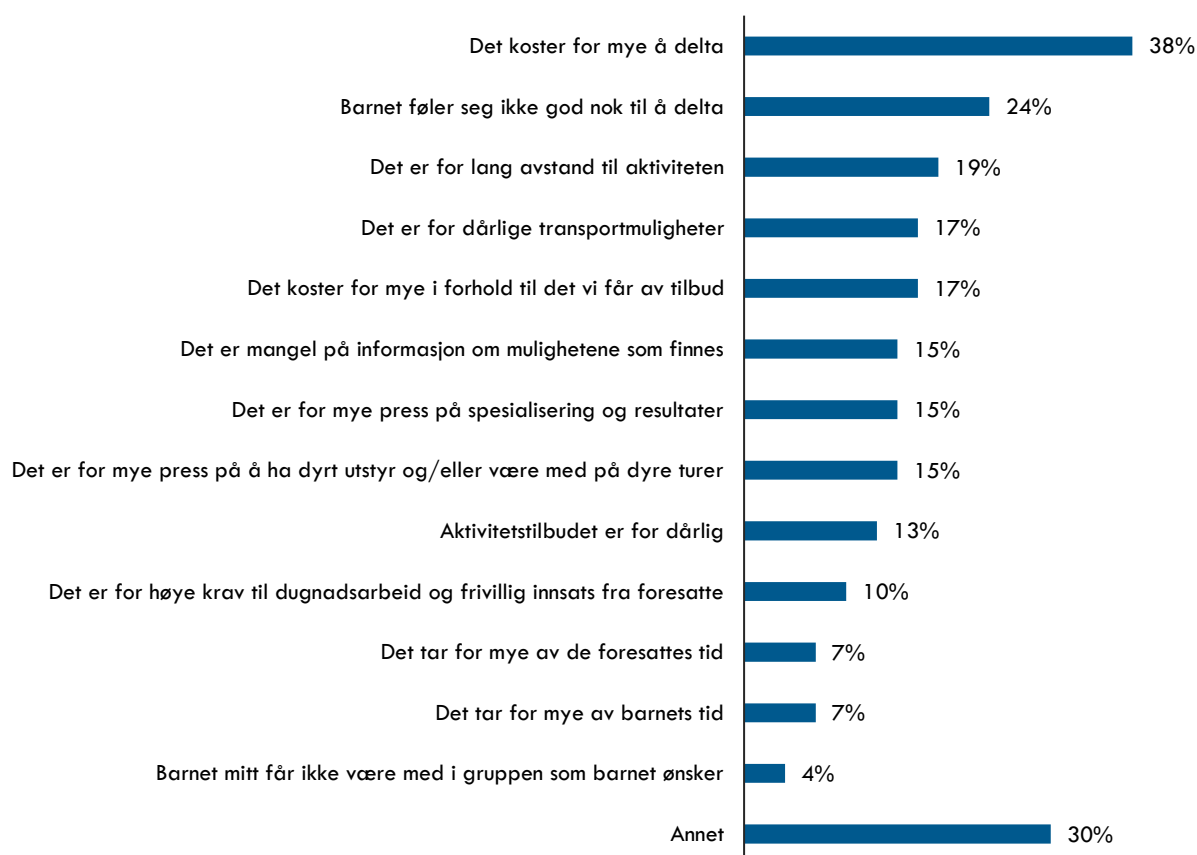
– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Andre opplyser også om at barnet deltar i organisert fritidsaktivitet i andre kommuner enn i Asker kommune, fordi barnet ikke har fått plass på aktiviteten i Asker kommune eller fordi tilbudet ikke finnes i Asker. Flere oppgir at barnet står på venteliste for å få plass i den fritidsaktiviteten barnet ønsker å delta i.

Må ut av kommunen for en rekke aktiviteter. Mange bruker aktiviteter i Frogn/Follo

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Figur 3-13: Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? Andel av foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23.

N=254. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer. Ingen av respondentene har svart at hovedårsaken til at barnet ikke deltar er religiøse årsaker, kulturelle årsaker eller at de foresatte ikke ønsker at barnet skal delta.

3.3.2 Mangel på tilbud, store avstander og mangel på transport bidrar til at færre barn deltar i Røyken og Hurum

Det er enkelte geografiske forskjeller i årsaker til hvorfor barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet. I Røyken og Hurum er det særlig barrierer knyttet til lange avstander, transportmuligheter og mangel på tilbud som trekkes frem som årsaker til at barnet ikke deltar. Dette er i tråd med funn fra tidligere forskning (Solbraa, et al., 2020). I Asker er det heller barrierer knyttet til kostnader og press på utstyr/turer som er de dominerende svarene.

I Figur 3-14 har vi trukket ut årsakene som oppgis til at barnet ikke deltar i fritidsaktiviteter, der det er en vesentlig differanse mellom respondenter i Asker og Røyken og Hurum. Figuren viser at det er særlig stor forskjell i andelen som oppgir at aktivitetstilbudet er for dårlig, hvorav 20 prosent i Røyken og Hurum oppgir dette, mens kun 8 prosent i Asker oppgir dette. Det er også flere i Røyken og Hurum enn Asker som oppgir at det er for høye krav til dugnadsarbeid og frivillig innsats fra foresatte (13 mot 6 prosent), det er for dårlige transportmuligheter (20 mot 14 prosent), og at det er for lang avstand til aktiviteten (19 mot 11 prosent).

Dårlig busstilbud på Tofte og langt å dra hvis du ikke skal holde på med fotball eller håndball.

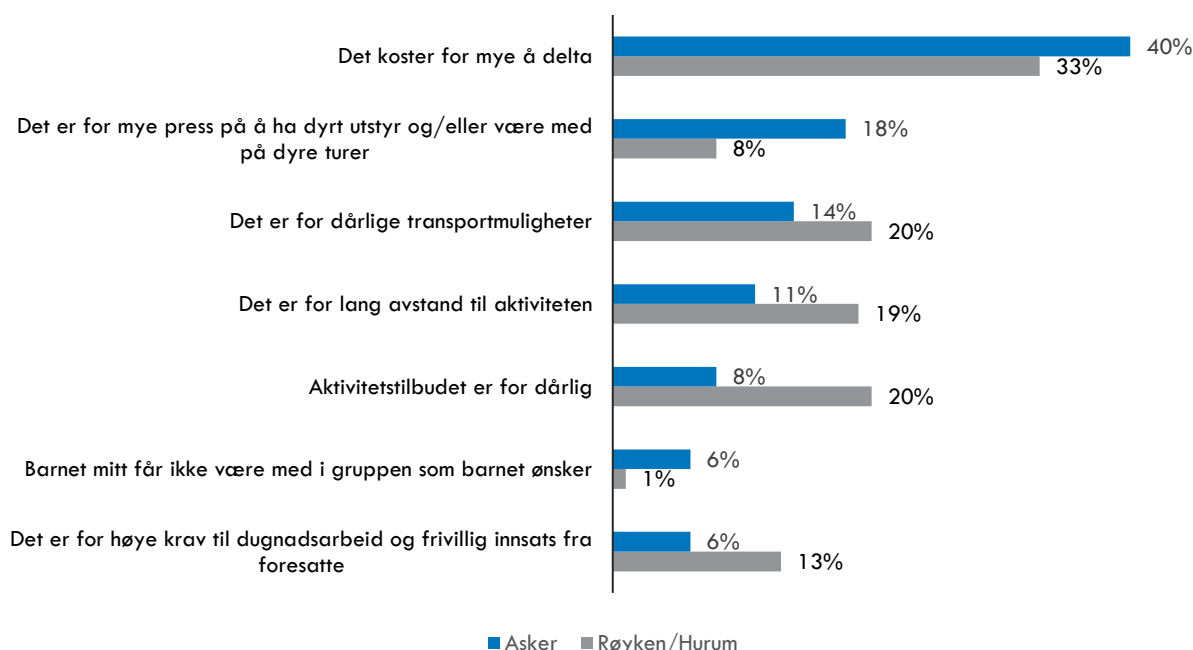
– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Med lavere etterspørselsgrunnlag blir det også mer krevende å tilby et like variert fritidsaktivitetstilbud som i mer tettbebygde områder. Et dårligere tilbud gjør det enda mindre attraktivt for barn å delta. Mange barn reiser også ut av kommunen, blant annet

til Bærum, Oslo, Frogn eller Follo for å få dekket ønsket aktivitetstilbud. Vår spørreundersøkelse viser at det er færre foresatte som oppgir at de har barn som deltar i fritidsaktiviteter i Røyken og Hurum (79 prosent) enn i Asker (86 prosent).

Det er videre litt flere respondenter i Asker enn i Røyken og Hurum som oppgir at barnet ikke får være med i gruppen som barnet ønsker (6 mot 1 prosent), det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer (18 mot 8 prosent) og at det koster for mye å delta (40 mot 33 prosent).

Figur 3-14: Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? Utvalgte svaralternativer, fordelt på geografi (Asker/Røyken og Hurum).

Totalt: N=253, Asker: N=125, Røyken/Hurum: N=88. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

3.3.3 Det er flere foresatte med barn i barneskolealder som synes at det koster for mye å delta

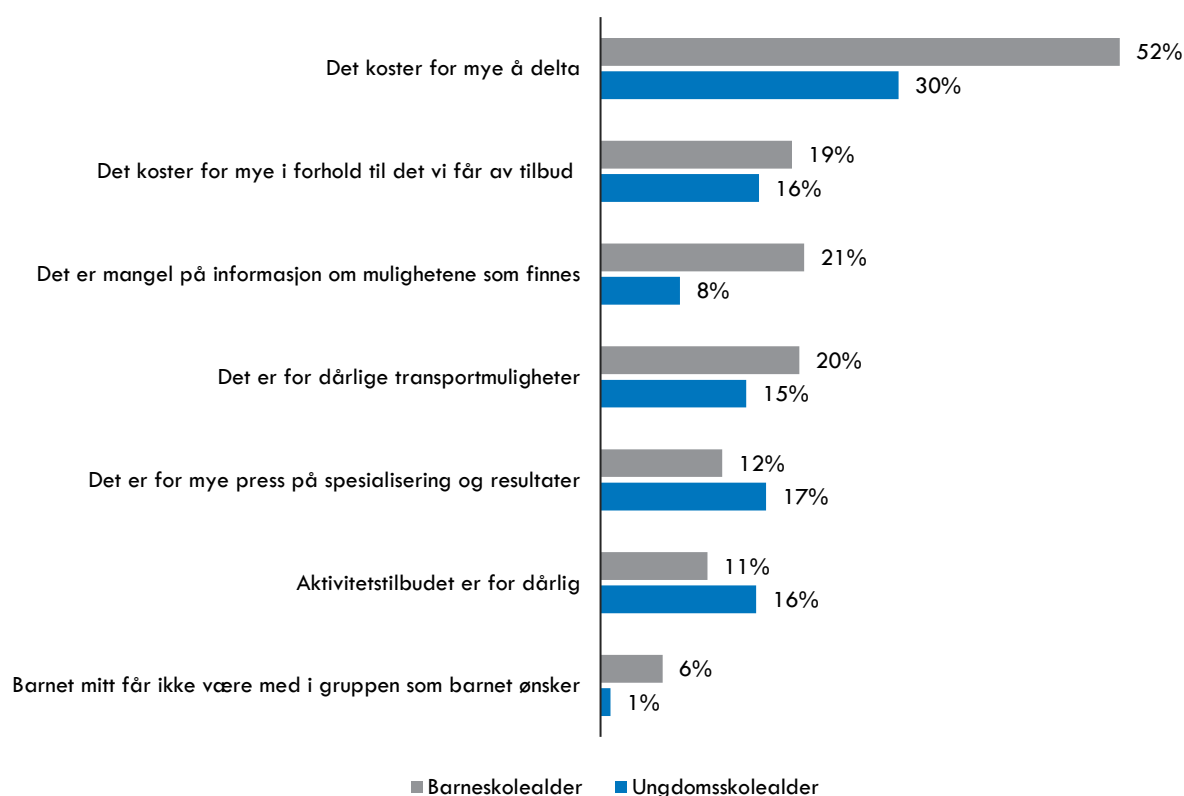
Det er også forskjeller i hovedårsaker til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet mellom barn i barneskole- og ungdomsskolealder, se Figur 3-15. Det er særlig de foresatte med barn i barneskolealder som oppgir at det koster for mye å delta (52 prosent). Andelen er 30 prosent for respondentene med barn i ungdomsskolealder. Forskjellen er langt mindre når vi ser på om foresatte mener at det koster for mye i forhold til det de får av tilbud (19 mot 16 prosent). Dette kan ha sammenheng med at det generelt blir mer profesjonalisering med alderen i form av blant annet betalte trenere og instruktører og mer aktivitetsomfang. Deltakere i ungdomsskolealder vil

dermed oppleve bedre kvalitet på tilbudet. Mange av de som velger å bli i aktivitetene har som oftest høyere forventninger til prestasjoner enn i yngre alder og er derfor også villig til å betale mer for høyere kvalitet.

Videre oppgir flere med barn i barneskolealder at det er for dårlige transportmuligheter (20 mot 15 prosent), barnet får ikke være med i gruppen om barnet ønsker (6 mot 1 prosent) og at det er mangel på informasjon om mulighetene som finnes (21 mot 8 prosent).

Blant de foresatte med barn i ungdomsskolealder oppgir flere at aktivitetstilbudet er for dårlig (16 mot 11 prosent) og at det er for mye press på spesialisering og resultater (17 mot 12 prosent).

Figur 3-15: Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på barneskole- og ungdomsskolealder.

Totalt: N=253, barneskolealder: N=111, ungdomsskolealder: N=141. (9 år: N=32, 10 år: N=22, 11 år: N=31, 12 år: N=26, 13 år: N=46, 14 år: N=60, 15 år: N=36). Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

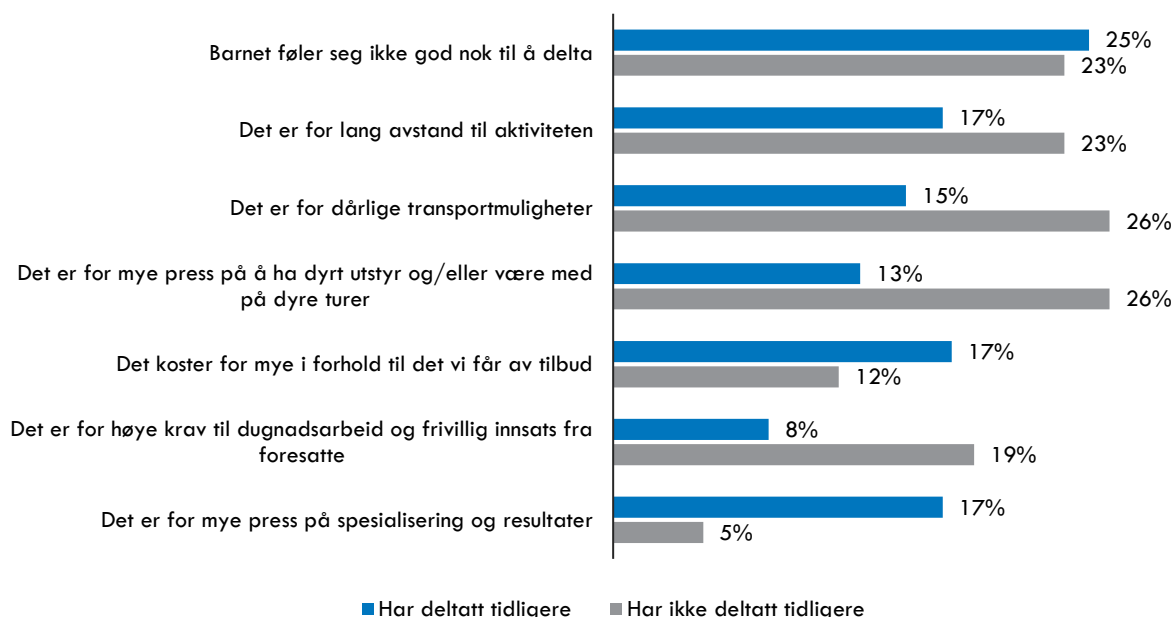
3.3.4 Press på spesialisering og resultater er en årsak til at barn som har deltatt i fritidsaktiviteter tidligere, ikke deltar i dag

Det er også visse forskjeller mellom de som har barn som har deltatt tidligere og de som har barn som ikke har deltatt tidligere når det gjelder årsak til at barnet ikke deltar i fritidsaktivitet, se Figur 3-16. Det er generelt en større andel av de foresatte med barn som ikke har deltatt i fritidsaktiviteter tidligere, som har en oppfatning av at det er høye barrierer mot å delta. Dette fremstår naturlig da oppfatninger om barrierer vil motvirke deltakelse i det hele tatt. Foresatte med barn som ikke har deltatt tidligere oppgir i større grad enn foresatte med barn som har deltatt at det er for høye krav til dugnadsarbeid og frivillig innsats fra foresatte (19 mot 8 prosent), at det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer (26 mot 13 prosent), at det er for dårlige transportmuligheter (26 mot 15 prosent) og

det er for lang avstand til aktiviteten (23 mot 17 prosent).

Derimot, er det flere foresatte med barn som har deltatt tidligere, som oppgir at det er for mye press på spesialisering og resultater (17 mot 5 prosent) og at det koster for mye i forhold til det de får av tilbud (17 mot 12 prosent). Når vi ser nærmere på disse svarene, ser vi at press på spesialisering og resultater øker med barnets alder og dermed kan illustrere frafallsproblematikk blant de som har deltatt tidligere. Den samme tendensen ser vi blant de som har deltatt tidligere når det gjelder barnets følelse av å ikke være god nok, mens det ikke er noen tydelig forskjell på aldersnivå blant de som ikke har deltatt på aktiviteter tidligere. Spørsmålet om at det koster for mye å delta i forhold til kvalitet har en topp for 13-åringene blant de som har deltatt før. Dette er i tråd med det foresatte til 13-åringene svarer som deltar i aktiviteter i sesongen 2022/23. Vi ser ikke denne trenden blant de som ikke har deltatt tidligere.

Figur 3-16: Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på foresatte med barn som har deltatt tidligere og ikke.

Totalt: N=253, ikke deltatt tidligere: N=43, deltatt tidligere: N=212. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer

3.4 Det har blitt tøffere å rekruttere barn til å delta og få frivillige til å bidra

Lagene og foreningene opplever også utfordringer som gjør det krevende å holde deltakerbetalingene nede. Representanter for lag og foreninger ble bedt om å oppgi de tre største barrierene for å drive tilbudet. De svarer at vanskeligheter med å rekruttere barn til fritidsaktiviteten er den største barrieren, etterfulgt av mangel på frivillige og dugnadsinnsats og vanskeligheter med å skaffe finansiering. Halvparten av organisasjonene oppgir at vanskeligheter med å rekruttere nok barn til fritidsaktiviteten er en av de tre største barrierene for å drive tilbudet. En representant for et idrettslag utdyper at andre fritidsaktiviteter krever mye tid og at det derfor er vanskelig å få nok barn til å delta.

Vår undersøkelse viser at idrettslag og kulturorganisasjoner opplever ulike barrierer for å drive tilbudet. Idrettslagene opplever at de tre største barrierene for å drive tilbudet er mangel på frivillige og dugnadsinnsats, etterfulgt av vanskeligheter med å rekruttere nok barn og vanskeligheter med å skaffe finansiering. Kulturaktivitetene opplever at det å rekruttere nok barn og få tilgang til egnede lokaler, rangeres som mest utfordrende. Mange opplever utfordringer knyttet til både rekruttering og tilgang på egnede lokaler.

Vi opplever at idretten satser mye og tar mye plass i kommunen. Dette skviser egentlig ut andre typer tilbud ved å ta mye tid for barna og ungdommene. Idretten krever også plass i haller og lokaler som kunne kommet andre grupper til gode.

– Representant for kulturfrivilligheten

Like under halvparten av lagene og foreningene i utvalget opplever at mangel på frivillige og dugnadsinnsats er en av de tre største barrierene for å drive tilbudet. Dette er spesielt fremtredende blant idrettslag som i størst grad er avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet. Blant annet er det fremhevet at det har blitt vanskeligere å rekruttere frivillige enn det har vært tidligere. Det virker rimelig at kulturtilbudene i mindre grad har utfordringer med å rekruttere frivillig innsats ettersom kulturaktivitetene er mindre avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet sammenliknet med idrettsaktivitetene.

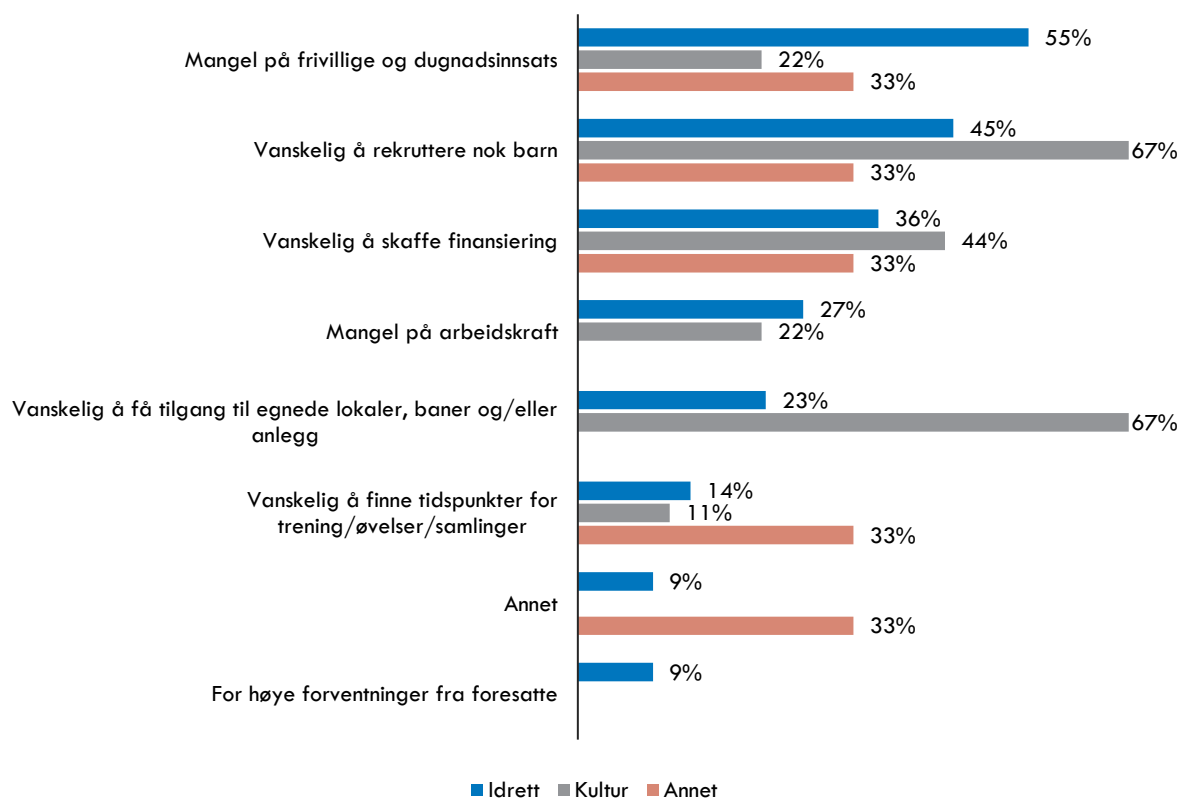
Vi har aldri opplevd at det er vanskeligere å få tak i frivillige. Dette er spesielt tydelig etter pandemien. Vi må stadig fasilitere mer for å få tak i frivillige.

– Representant for et idrettslag

Vi finner noen mindre geografiske forskjeller mellom lag og foreninger i Asker og i Røyken og Hurum i

hvordan de har rangert de tre største barrierene. I Asker oppleves mangel på frivillige og dugnadsinnsats som den største barrieren, etterfulgt av vanskeligheter med å rekruttere nok barn til fritidsaktivitet og vanskeligheter med å få tilgang til egnede lokaler, baner eller anlegg. I Røyken og Hurum oppleves vanskeligheter med å rekruttere nok barn som den største barrieren, etterfulgt av mangel på frivillige og dugnadsinnsats og vanskeligheter med å skaffe finansiering som rangeres likt.

Figur 3-17: Største barrierer for å drive tilbudet for lag og foreninger. Andel lag og foreninger som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på idrett, kultur og annet.

Idrett: N = 22. Kultur: N = 9. Annet: N = 3. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

I Asker opplever 39 prosent av organisasjonene vanskeligheter med å rekruttere nok barn er en av de tre største barrierene for å drive tilbudet. I Røyken og Hurum opplever derimot 55 prosent dette og oppgis som den største barrieren for å drive tilbudet. Dette er også utdypet av flere i fritekstsvar.

Det er vanskeligere å få tak i nok barn til å drive tilbudet. Vi holder til på en liten plass, og konkurrerer mot mange andre aktiviteter.

– Representant for en organisasjon i Røyken og Hurum

Det kan synes som at et mer begrenset fritidsaktivitetstilbud gir en selvforsterkende effekt ved at lag og foreninger opplever at det er vanskelig å rekruttere deltakere i mer spredtbebygde områder. Dermed blir det færre deltakere og dyrere per deltaker å delta i fritidsaktiviteten, som igjen gjør det mindre attraktivt å delta i aktiviteten.

4. Hvilke tiltak kan gjøres for å inkludere flest mulig barn og unge i fritidsaktiviteter?

Viktige funn

Organisasjonene gjennomfører ulike tiltak for å senke barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter, hvorav flere av disse er rettet mot å senke de økonomiske barrierene. Flertallet av organisasjonene oppgir at de tilbyr gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt.

Hovedparten av lag og foreninger får støtte i form av gratis eller subsidierte lokaler eller søknadsbaserte prosjektmidler. Det gjelder særlig blant kulturorganisasjonene.

Mange foresatte opplever at fritidsaktivitetstilbudet i Asker kommune er bra og at det er mange lag, foreninger og foresatte som gjør en stor innsats for å inkludere flest mulig barn. Det er likevel en hovedpart av foresatte som mener at det er potensial for å redusere kostnader eller forbedre tilbudet. Én av tre av de foresatte som har barn som deltar i aktiviteter kjenner ikke til konkrete tiltak som organisasjonen gjør i denne forbindelse.

Blant foresatte som har barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter, svarer flest at bedre informasjon om fritidsaktivitetstilbudet generelt er et tiltak som kan bidra til at barnet deltar. Mange ønsker også flere arenaer for uorganiserte fritidsaktiviteter.

Erfaringen er at mange ønsker målrettede og lite byråkratiske tiltak, slik at tiltakene bidrar til å løse problemet som er tiltenkt på en effektiv måte. Det er også viktig at støtteordninger til lag og foreninger faktisk benyttes til å redusere kostnadene for at barn kan delta i større grad og midlene ikke benyttes til andre formål.

4.1 Hva gjør lag og foreninger for å senke økonomiske barrierer for å delta?

Vi har spurt lag og foreninger om hvilke tiltak som organisasjonene har i dag for å redusere basis- eller tilleggskostnader for å delta i fritidsaktiviteten. I Figur 4-1 viser vi hvilke tiltak som organisasjonene oppgir at de har innført for å redusere kostnader ved deltakelse. Flertallet av organisasjonene oppgir at de tilbyr gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt. Dette kan blant annet materialisere seg ved at de ikke krever inn deltakeravgifter for deltakere som ikke har betalt.

Representantene for idrettsaktivitetene oppgir at de gjennomfører flere typer tiltak enn i de andre type fritidsaktivitetene. Det er kun idrettslag som oppgir at de arbeider for mer finansiering fra andre kilder enn foresatte. Her er det først og fremst tale om sponsorinntekter fra næringslivet. Det kan være utfordrende å skaffe sponsormidler og her virker det til å være ulike forutsetninger blant de ulike aktivitetene for å generere sponsorinntekter. I «Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse» fant vi at det er en nokså klar trend at idretter som vurderer sponsorinntekter som

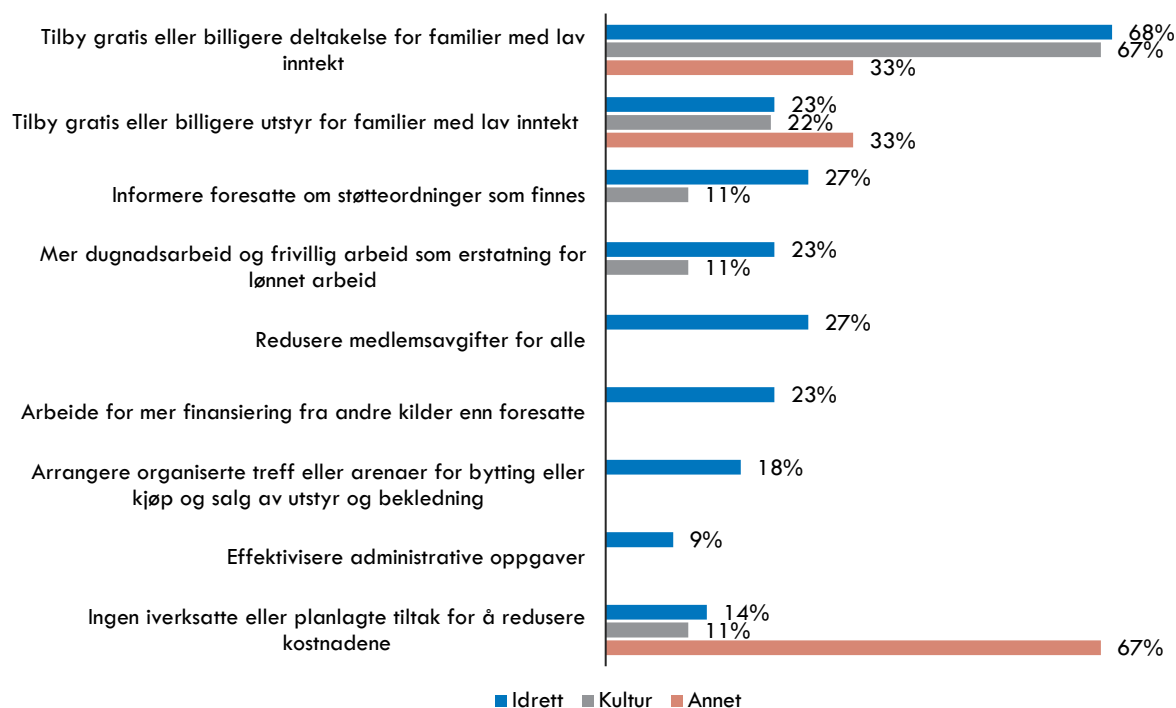
viktig, jevnt over har en lavere andel deltakerfinansiering (Oslo Economics, 2020).

Vi bruker lagledere for å få tilbakemeldinger. De kjenner best til bakgrunnen til hvert enkelt barn. Vi oppfordrer lagledere til å gi beskjed til daglig leder, slik at vi kan iverksette tiltak for å motvirke at barna må slutte. Hvis de har problemer med å betale finner vi ut av noe.

– Representant for et idrettslag

Det er også noen av representantene som oppgir at organisasjonen ikke har iverksatt eller planlagt særskilte tiltak for å redusere kostnadene. Av disse mener mange at deltakeravgiften er såpass lav at det ikke skal utgjøre noen barriere mot deltakelse. Dette er gjennomgående for de fleste organisasjonene som oppgir at de tilbyr gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt.

Figur 4-1: Hvilke tiltak har organisasjonen iverksatt eller planlagt for å redusere basis- eller tilleggskostnader? Andel lag og foreninger som har svart, fordelt på idrett, kultur og annet

Idrett: N=22. Kultur: N=9. Annet: N=3. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

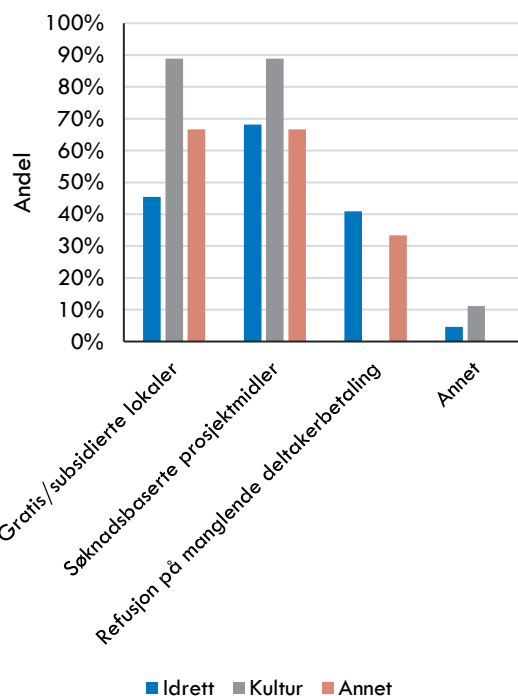
Hovedparten av lag og foreninger får støtte i form av gratis eller subsidierte lokaler eller søknadsbaserte prosjektmidler

Representanter for lagene og foreningene ble spurt om hvilke kommunale, statlige eller private ordninger de benytter seg av for å redusere kostnadene som deltakerne må betale for å delta i fritidsaktiviteten. Nesten alle kulturorganisasjonene vi har snakket med svarer at de mottar gratis eller subsidierte lokaler fra kommunen. Innenfor idretten er denne andelen på 45 prosent. Mange av organisasjonene mottar også ulike søknadsbaserte prosjektmidler, også her mottar en større andel av kulturaktivitetene prosjektmidler sammenlignet med idrettsaktivitetene. Når det gjelder manglende deltakerbetalinger oppgir 41 prosent av idrettslagene at de mottar refusjon fra kommunen for å dekke dette, mens ingen av kulturorganisasjonene oppgir dette. Under annet oppgis fast årlig støtte fra kommunen som en ordning som bidrar til å redusere kostnadene.

Det finnes en del ordninger nå. Solidaritetsfondet, og vi får tilskudd. Det er ordninger. Det er mulig å inkludere familier med dårlig økonomi.

– Representant for et idrettslag

Figur 4-2: Ordninger som organisasjonene benytter for å redusere kostnadene som deltakerne må betale

Idrett: N = 22. Kultur: N = 9. Annet: N = 3. Kilde: Telefonundersøkelse med lag og foreninger i Asker kommune.

4.2 Foresatte kjenner i liten grad til hva som gjøres for å fremme inkludering

I spørreundersøkelsen til foresatte har vi kartlagt om de foresatte kjenner til tiltak som laget eller foreningen har for å inkludere alle som ønsker å delta.

I Figur 4-3 fremgår det at 33 prosent av respondentene oppgir at de ikke kjenner til at laget

eller foreningen har noen tiltak for inkludering. Dette kan i seg selv fremstå som en barriere mot deltakelse i aktiviteter ved at tiltakene ikke når frem til målgruppen. Av de som oppgir at de kjenner til tiltak, svarer flest at de kjenner til at laget eller foreningen har informasjon om fritidstilbudet til lokalbefolkningen generelt og at det er oppmerksomhet om trivsel. Blant de respondentene som oppgir «annet» nevnes særlig søskenrabatt som en utbredt rabattordning.

Figur 4-3: Kjenner du til tiltak som laget eller foreningen har for å inkludere alle som ønsker å delta?

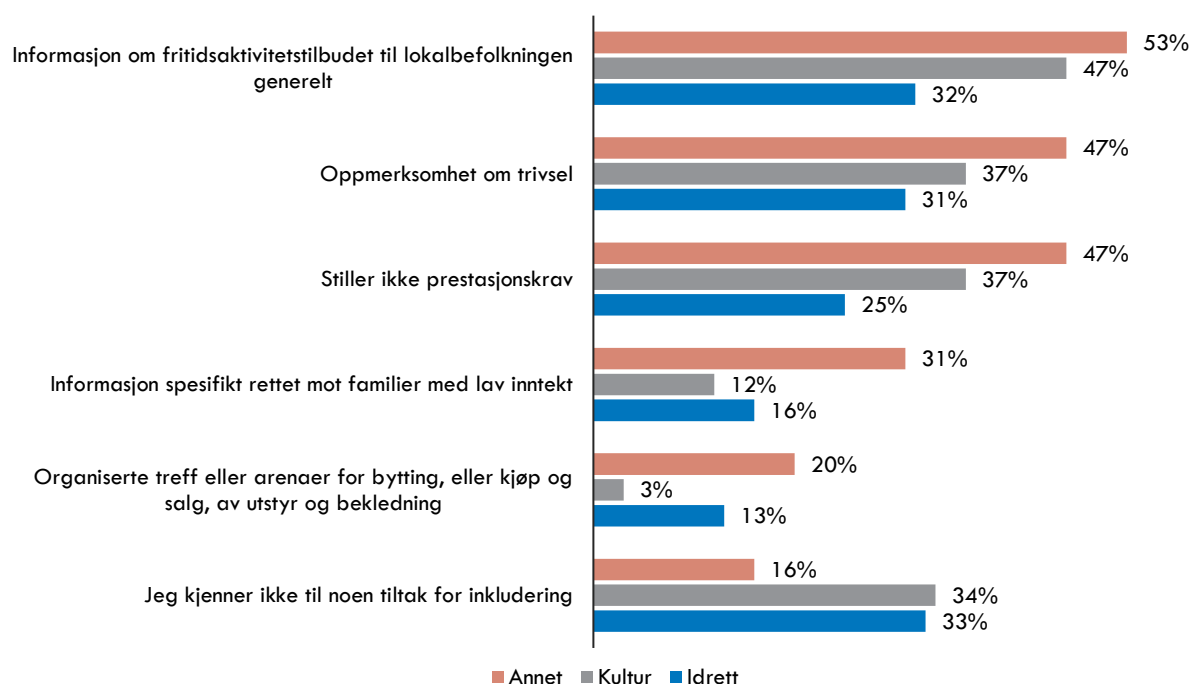
N=1278. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

Det er flere av respondentene som har barn i idretts- eller kulturaktiviteter som ikke kjenner til noen tiltak for inkludering, se Figur 4-4, enn respondenter med barn i andre kategorier av fritidsaktiviteter. Generelt opplyser flere av respondentene som har barn i andre fritidsaktiviteter enn i idrett og kultur, at de kjenner til ulike tiltak for inkludering som laget eller foreningen har. Andelen er større for nesten alle svaralternativene. Over halvparten av de med barn i andre aktiviteter kjenner til at organisasjonen har informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt. Denne andelen er 47 prosent blant de som har barn i kulturaktiviteter, og 32

prosent blant de som har barn i idretten. Det er også en del flere av respondentene med barn i andre aktiviteter som oppgir å kjenne til at laget eller foreningen har informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt.

Foresatte med barn som driver med kulturaktiviteter synes å kjenne til tiltak i noe større grad enn foresatte som svarer på vegne av en idrettsaktivitet. Det er imidlertid en god del flere blant idretten enn kulturen som oppgir å kjenne til at organisasjonen har organiserte treff eller arenaer for bytting, eller kjøp og salg, av utstyr og bekledning.

Figur 4-4: Kjenner du til tiltak som laget eller foreningen har for å inkludere alle som ønsker å delta? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på idrett, kultur og annet.

Totalt: N=1278, idrett: N=1021, kultur: N=212 og annet: N=45. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

Det er generelt lite forskjell mellom svarene til respondenter fra Asker og Røyken/Hurum. I Asker er det en litt større andel som opplyser om organiserte treff eller arenaer for bytting, eller kjøp og salg, av utstyr og bekledning (14 mot 7 prosent), og gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt (29 mot 25 prosent). I Røyken/Hurum er det også litt høyere andel som opplyser om at laget eller foreningen har en eller flere «ildsjeler» som brenner for inkludering (27 mot 21 prosent) og at det ikke stilles prestasjonskrav (32 mot 27 prosent).

Det er heller ikke store forskjeller i kjennskap til tiltak mellom respondenter med barn i barneskole- og ungdomsskolealder. Det er en beskjedent større andel blant de med barn i barneskolealder som oppgir å kjenne til at organisasjonen ikke stiller prestasjonskrav (29 mot 26 prosent) og at laget eller foreningen har tiltak for å redusere familiers utfordringer med hverdagslogistikk (8 mot 5 prosent). Blant de med barn i ungdomsskolealder er det en litt større andel som oppgir å kjenne til at organisasjonen har gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt (30 mot 27 prosent)

4.3 Mulige tiltak for å inkludere flere barn og unge i fritidsaktiviteter

Det er mange foresatte som opplever at fritidsaktivitetstilbudet i Asker kommune er bra og at det er mange lag og foreninger og foresatte som gjør en stor innsats for å inkludere flest mulig barn. Det er også foresatte som tar til orde for at barn har ulike interesser og trenger tid til fritid til lek og at det ikke bør være et sterkt press på å delta i en fritidsaktivitet.

Det er likevel en hovedpart av foresatte som mener at det er potensial for å redusere kostnader eller forbedre tilbudet. Gjennom fritekstsvaret i telefonundersøkelsen til lagene og foreningene, samt svar på spørreundersøkelsen til foresatte, har vi fått flere innspill til tiltak som kan bidra til å redusere barrierene og øke deltakelse i fritidsaktiviteter. I de neste kapitlene gjengir vi tiltak som er løftet frem i undersøkelsene. Vi gjør oppmerksom på at dette er å anse som en bruttoliste av tiltak og at vi ikke har gjort egne, selvstendige vurderinger av treffsikkerhet, kostnader og nytte ved disse tiltakene.

Det er mange som har meninger om temaet og enkelte tiltak kan være dels i konflikt med andre tiltak. Oppsummert opplever vi at mange ønsker målrettede og lite byråkratiske tiltak, slik at tiltakene bidrar til å

løse problemet som er tiltenkt på en effektiv måte. Det er viktig at støtteordninger til lag og foreninger faktisk benyttes til å redusere kostnadene for at barn kan delta i større grad og midlene ikke benyttes til andre formål. Det er også viktig at de som har størst behov får mest hjelp, samtidig er det viktig å unngå stigmatisering. Økonomisk støtte fra kommunen må heller ikke gå på bekostning av organisasjonenes innsats til å drive kostnadseffektivt eller innhente annen finansiering fra næringsliv og sponsorer.

4.3.1 Lag og foreninger ønsker mer økonomisk støtte fra kommunen for å kunne redusere kostnadene ved deltakelse

Det er flere lag og foreninger som opplever vanskeligheter med å skaffe nok frivillig innsats, økte forventninger fra enkelte foresatte til kvalitet og økte kostnader som følge av høy prisstigning. I kapittel 3.4 fant vi at organisasjonene opplever utfordringer med å rekruttere nok deltakere og mangel på frivillige, i tillegg til mangel på finansiering. Fra telefonundersøkelsene er vårt hovedinntrykk at mange lag og foreninger allerede har høy oppmerksomhet på å balansere motsvarende hensyn, som for eksempel grad av spesialisering mot bredde. Flere organisasjoner mener at de har uttømt alt effektiviseringspotensial og at kostnadene allerede ligger på så lavt nivå som mulig. De fleste representantene vi har snakket med fra lagene og foreningene understreker derfor økonomiske støtteordninger fra kommunen som det viktigste bidraget for å redusere kostnadene ved deltakelse. Enkelte organisasjoner peker imidlertid selv på muligheten for å effektivisere driften for å holde kostnadene nede. Dette kan eksempelvis innebære tiltak for å redusere kostnader på tilleggsaktiviteter eller for å redusere prestasjonspress og utstyrspress. Nedenfor gjengir vi innspill fra organisasjonene til mulige tiltak for å inkludere flere barn og unge i fritidsaktiviteter. Mange av disse tiltakene er knyttet til økte inntekter eller reduserte kostnader for organisasjonene, som igjen kan redusere kostnadene for å delta. Tiltak knyttet til AiA er oppsummert i kapittel 5.5.

Mer tilskudd og prosjektmidler fra kommunen

Mer støtte direkte til organisasjonene: For å gjøre ordninger mindre byråkratisk og administrative for deltakerne, kan organisasjonene motta mer støtte direkte, under klare betingelser for hvordan støtten skal benyttes. For eksempel at midlene skal benyttes til å senke medlemsavgiften og kjøpe inn utstyr som alle kan bruke.

Sørge for gode støtteordninger for hele Asker kommune: Det er flere som opplever at organisasjonene har ulike forutsetninger for drift ut fra hvilken del av Asker de er lokalisert. For eksempel er

det pekt på ulikheter mellom Asker og Røyken/Hurum når det gjelder tilgang på kommunale lokaler.

En økonomisk støtteordning: Det kreves mye innsats for å søke på tilskudd utover hodestøtten. En økning av det generelle hodetilskuddet vil bidra til å holde deltakerkostnadene nede, samtidig som det reduserer administrasjon ved å søke på tilskudd.

Utvide aktivitetspotten: Tilskuddet er for organisasjoner som er registrert i Brønnøysund-registrene og til visse typer prosjekter og aktiviteter. Enkelte informanter peker på at aktivitetspotten kan utvides. For eksempel bør det være mulig å søke midler i aktivitetspotten for medlemmer generelt, til for eksempel dekning av medlemskontingent og utstyr.

Støtteordninger for alle aktiviteter: Kommunen har flere støtteordninger, men enkelte aktiviteter er ikke omfattet av disse ordningene. Kommunens støtteordninger bør være bedre tilpasset aktiviteter som ikke er idrett og kultur.

Kommunen kan betale ledere/instruktører: Organisasjonene oppgir kostnader til lønnete ansatte som sin største kostnadspost. Dersom kommunen kan dekke disse kostnadene vil dette kunne ha en stor effekt på driftskostnadene til lagene og foreningene.

Støtteordninger for å tilrettelegge for barn med særlige behov: Mange barn med ulike diagnoser eller funksjonsnedsettelse ønsker å delta i aktiviteter med venner uten særskilte behov. Det er derfor ønskelig med tilskudd til lag og organisasjoner som er spesifikt rettet mot å etablere inkluderende tilbud til barn som ikke kan delta uten tilrettelegging.

Tilgang på gratis eller sterkt rabatterte lokaler

Forutsigbar og behovsbasert tilgang på kommunens anlegg: Det er flere som erfarer utfordringer med å ha forutsigbarhet for hvor mange treningstimer som kan tilbys og at modellen for fordeling av treningstider er uhensiktsmessig. Modellen er basert på historikk og ikke fremtidig behov og er til hinder for at idretter i vekst kan vokse ytterligere.

Flere kulturarenaer: Det er enkelte som savner bedre tilrettelegging av kulturarenaer og at det er behov for flere mellomstore saler og flere «allsaler» som kan brukes til kultur. Disse kan gjerne være tilgjengelige på bestillingsbasis ved behov.

Flere gratis lokaler eller med høyere rabatter: Det er flere som mener at det er fint tilbud at organisasjonene kan ta i bruk kommunens lokaler og anlegg. Samtidig er det flere som mener at vederlagene for å benytte lokalene er for høye. Særlig oppfattes bruk av kommunens lokaler under oppsetninger som dyrt. I tillegg er det begrensinger på hva som kan gjøres. For å unngå å ta høye priser

for inngangsbilletter ved oppvisninger er det derfor ønskelig med en mer symbolsk sum for bruk av lokalene.

Økt prioritering av frivilligheten: Det er enkelte som opplever at frivilligheten ikke blir prioritert ved tildeling av lokaler. For eksempel kan fritidsaktiviteter måtte vike for andre kommunale eller private arrangementer. Organisasjonene ønsker derfor at frivilligheten skal få høyere prioritering og økt forutberegnelighet ved tildeling av bruk av lokaler.

Bedre informasjon

Bedre informasjon og lettere tilgjengelige støtteordninger: Asker kommune har blitt en stor kommune og det er flere som opplever at det er vanskelig å finne informasjon om støtteordningene. Dette gjelder både kommunikasjon om at de finnes og veiledning for å søke. For eksempel bør det være en felles oversikt over aktuelle støtteordninger og lokaler (både for øvelser og arrangementer) som finnes og hvordan man kan søke om tilgang til disse, samt hva det vil koste.

Det er også noen som ønsker en felles oversikt over bevilgningsmidler fra staten og kommune. Hver søknad som sendes er omfattende og krever mye tid. Det bør være enkle, digitale søknadsprosesser som gjør det enklere å søke økonomisk støtte.

Mer samarbeid

Tettere kobling mellom skole og fritidsaktiviteter: Det er trolig et potensial for å koble fritidsaktiviteter i større grad med undervisningsopplegg. Dersom flere aktiviteter kan begynne rett etter skole slipper barn å være alene hjemme og ha aktiviteter på kvelden. Det kan også gjøre det mulig å redusere reisekostnader ved å ha felles transportgrupper fra skolen og til aktiviteter. Det kan opprettes en kanal mellom skolene og lagene og foreningene der det kan utveksles informasjon om samarbeidmuligheter, særlig med sikte på å fange opp barn som har falt utenfor.

Samarbeidsarenaer med kommunen: Det er enkelte som ønsker møtearenaer med kommunen for å utveksle kunnskap med hverandre. Kommunen kan på den måten bli bedre kjent med organisasjonene og presentere forslag til hvilke muligheter som finnes for å inkludere flere. Det er også en fordel med en kontaktperson i kommunen for å gjøre dialogen enklere.

Kommunen må koordinere aktiviteter: I planleggingen av aktiviteter er det viktig å ha oversikt over hva som foregår i kommunen. Det er svært uheldig når kommunen setter opp egne aktiviteter i samme tidsrom som frivilligheten for å unngå kannibalisering og heller spre tilbudet utover.

Mer oppmerksomhet på trivsel og inkludering: Våre undersøkelser tyder på at en del opplever at fritidsaktivitetene har høy oppmerksomhet på prestasjon, noe som kan gå på bekostning av idealet om glede og trivsel ved deltakelse. Vi ser også at flere av de som har sluttet i fritidsaktiviteter oppgir prestasjonspress som årsak til at de sluttet. Det er viktig for barna å ha trygge miljøer som slår ned på dårlig oppførsel. Økt fellesskapsfølelse mellom kommunen og organisasjonene som tilbyr fritidsaktiviteter, kan gi felles forankring av hvordan barn og unge skal ha det i Asker og hvordan de ulike aktørene kan bidra.

Arenaer for samarbeid med næringsliv: Det er mange foresatte som ønsker mer rabatter for bekledning og utstyr. Vi har tidligere i rapporten redegjort for at det er en sammenheng mellom flere sponsorinntekter og lavere deltakerbetalinger. Arenaer som gjøre det enklere å skaffe annen finansiering og rabatter kan også øke næringslivets bidrag til å øke deltakelse.

4.3.2 Informasjon om fritidsaktivitetstilbudet er tiltaket som flest oppgir at vil ha betydning for å delta

I spørreundersøkelsen til foresatte har vi kartlagt hva som kan bidra til at barnet deltar, blant foresatte til barn som ikke deltok i organisert fritidsaktivitet i 2022/23. Informasjon om fritidstilbudet til lokalbefolkningen generelt, er det tiltaket som de fleste av respondentene oppgir at kan bidra til at barnet deltar (40 prosent). Det er imidlertid kun 15 prosent som oppgir at «Det er mangel på informasjon om mulighetene som finnes» når vi har stilt spørsmål om hva som oppleves som de største barrierene. Denne differansen kan ha sammenheng med at respondentene kunne velge inntil fire alternativer både når det gjelder barrierer og tiltak. Det kan derfor hende at andre barrierer ble prioritert høyere, men at dette ikke kom frem av spørreundersøkelsen.

Deretter nevner mange oppmerksomhet om trivsel (31 prosent), og gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt (30 prosent).

I underkant av 20 prosent av respondentene oppgir også kategorien «annet». I kategorien «annet» nevnes flere tilbud generelt, flere plasser og behov for aktiviteter tilpasset barn med særlige behov. Det er også flere som oppgir at barnet deltar på andre typer aktiviteter, som for eksempel IT-utvikling, styrketrening på treningssenter eller annen uorganisert aktivitet. Det er også mange foresatte som oppgir at barnet ikke ønsker eller har interesse for å delta i noen organiserte fritidsaktiviteter. Disse søker blant annet flere lavterskel aktiviteter, hjelp til foresatte for å motivere barna og flere arenaer for de som ikke ønsker å delta i organiserte aktiviteter.

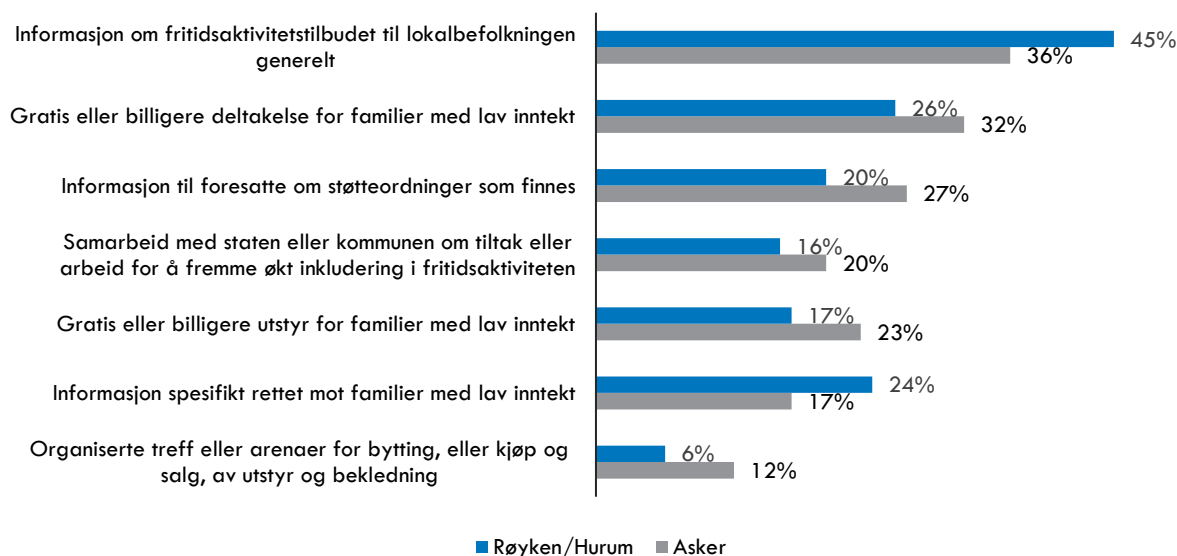
Det er noen forskjeller i hvilke tiltak de foresatte tror kan bidra til at barnet deltar, mellom foresatte i Asker og Røyken/Hurum, se

Figur 4-5. I Røyken og Hurum er det flere av respondentene som ønsker tiltak som innebærer økt informasjon. I underkant av halvparten av respondentene i Røyken/Hurum oppgir informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt. I Asker er andelen 36 prosent. Det er også flere i Røyken og Hurum som oppgir informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt (24 prosent), enn i Asker (17 prosent).

I Asker er det på den annen side flere respondenter som oppgir at ulike tiltak for å redusere kostnadene

knyttet til å delta i fritidsaktiviteter kan bidra til at barnet deltar. Mange respondenter i Asker oppgir at gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt kan bidra til at barnet deltar (32 prosent). Andelen er 26 prosent i Røyken/Hurum. Det er også mange som oppgir gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt (23 prosent) og organiserte treff eller arenaer for bytting, eller kjøp og salg, av utstyr og bekledning (12 prosent). Videre er det flere i Asker enn i Røyken og Hurum som oppgir at informasjon til foresatte om støtteordninger som finnes kan bidra til at barnet deltar (27 mot 20 prosent), og at samarbeid med staten eller kommunen om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten kunne bidratt (20 mot 16 prosent).

Figur 4-5: Hva kan bidra til at barnet deltar? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på Asker og Røyken/Hurum.

Totalt: N=203, Asker: N=121, Røyken/Hurum: N=82. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

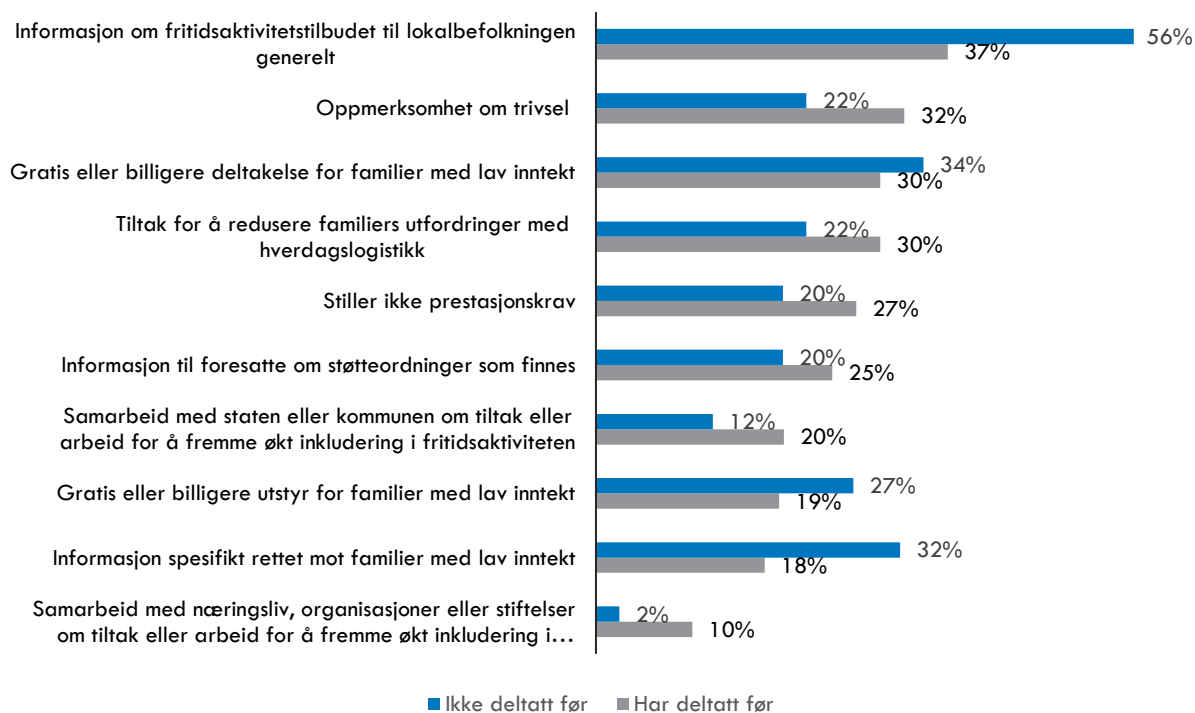
Det er også noen forskjeller i hvilke tiltak som de foresatte mener kan bidra til at barnet deltar, mellom de som har deltatt tidligere og de som ikke har deltatt tidligere, se Figur 4-6.

En stor andel av respondentene oppgir at informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt kan bidra til at barnet deltar. Andelen er særlig høy blant de som ikke har deltatt før (56 prosent), men også høy blant de som har deltatt tidligere (37 prosent). Det er også mange som nevner gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt (34 prosent blant de som ikke har deltatt før, og 30 prosent blant de som har deltatt før).

Blant de som ikke har deltatt før, oppgir mange at tiltak for å øke informasjonen om aktivitetstilbud og ordninger for å redusere kostnadene knyttet til å delta, kan bidra til at barnet deltar. Mange oppgir informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt (32 prosent). Mange oppgir også gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt (27 prosent).

Blant de som har deltatt tidligere oppgir mange oppmerksomhet om trivsel (32 prosent), tiltak for å redusere familiers utfordringer med hverdagslogistikk (30 prosent), at det ikke stilles prestasjonskrav (27 prosent), og informasjon til foresatte om støtteordninger som finnes (25 prosent).

Figur 4-6: Hva kan bidra til at barnet deltar? Andel foresatte som har svart på utvalgte svaralternativer, fordelt på de som har deltatt og de som ikke har deltatt i fritidsaktiviteter før.

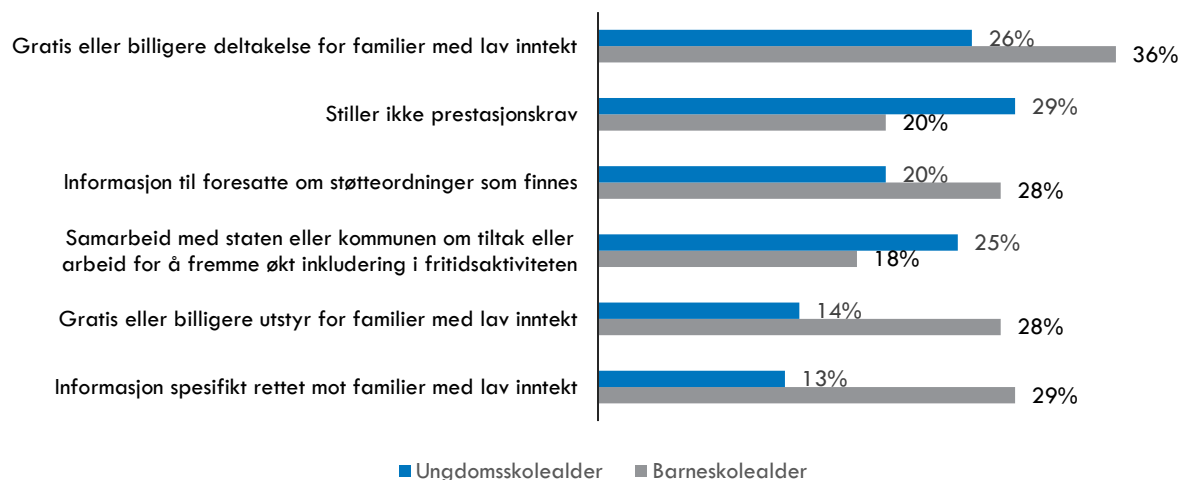
Totalt: N=240, Ikke deltatt før: N=41, Har deltatt før: N=199. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

Videre er det noen forskjeller i hvilke tiltak de foresatte oppgir at kan bidra til at barnet deltar, mellom foresatte med barn i barneskolealder og ungdomsskolealder, se Figur 4-7. Det er særlig mange med barn i barneskolealder som oppgir at tiltak for å redusere kostnadene ved å delta kan bidra til at barnet deltar. 36 prosent av disse oppgir gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt, og 28 prosent oppgir gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt. Det er også en stor andel av de med barn i barneskolealder som oppgir informasjon

spesifikt rettet mot familier med lav inntekt (29 prosent), og informasjon til foresatte om støtteordninger som finnes (28 prosent).

Blant respondentene med barn i ungdomsskolealder, oppgir mange at det som kan bidra til at barnet deltar er at det ikke stilles prestasjonskrav (29 prosent), og samarbeid med staten eller kommunen om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten (28 prosent).

Figur 4-7: Hva kan bidra til at barnet deltar? Utvalgte svaralternativer, fordelt på respondenter med barn i barneskole- og ungdomsskolealder.

Totalt: N=241, ungdomsskolealder: N=135, barneskolealder: N=106. Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennomført av Oslo Economics. Spørsmålet er stilt til foresatte med barn som ikke deltar i fritidsaktiviteter i sesongen 2022/23. Respondentene kunne sette kryss på flere alternativer.

4.3.3 Mange ønsker konkrete tiltak for å redusere økonomiske barrierer og gjeninnføre en lignende ordning som AiA

De foresatte vi har spurt er delt i meningene når det gjelder hvordan økonomisk støtte for deltakelse bør innrettes. Flere trakk frem at det er viktigst å gi støtte slik at de som ikke har god økonomi ikke blir ekskludert. Noen mente at det var positivt med likebehandling og at alle fikk reduksjon uansett og at dette også kunne bidra til å unngå stigmatisering.

Nedenfor oppsummerer vi konkrete tiltak som er foreslått i fritekstsvar fra foresatte.

Gjeninnføre en mindre byråkratisk versjon av gamle AiA:

AiA: AiA bør være et tillitsbasert tiltak som er langt mindre administrativt og verken krever søknad eller kvittering.

Gjeninnføre en behovsprøvd versjon av gamle AiA:

For familier med økonomiske utfordringer kan det oppleves stigmatiserende å be om økonomisk hjelp eller synliggjøre manglende innbetalinger til ledere i lagene eller foreningene. En støtteordning bør øremerkes til familier med inntekt under en viss sum i året og/eller til familier med mange barn og være anonymisert. Det er også etablert et solidaritetsfond i idretten, men som ikke gjelder for andre typer aktiviteter.

Fin tanke at alle skal få det samme, men jeg tror at den totale penge-summen kunne vært utnyttet bedre dersom færre heller fikk en høyere sum.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Kommunen betaler deltakeravgifter: Kommunen kan betale deltakeravgifter direkte til organisasjonene for familiene som har dårlig råd, uten at familiene selv må gjennom tungvint og ydmykende prosess.

Redusere kostnader for alle: Priser for deltakelse, inngang til svømmehall, heiskort mm. er høye i dag. Deltakeravgifter og tilleggskostnader kan gjøres billigere for alle, både med hensyn til at stadig flere har utfordringer med å prioritere fritidsaktiviteter og for å unngå stigmatisering.

Gratis transport: Kommunen kan sette opp egne minibusser som kjører til øvelser og arrangementer. Dette er sosialt hyggelig for barna, skaper mindre press på foresatte og gir muligheter for også de med lav inntekt eller uten bil for å delta.

Én valgfri gratis aktivitet: Det kan innføres lik mulighet for alle til å delta på én valgfri gratis aktivitet. Alternativt innføre en lignende ordning som fritidsstipendet i Bærum som er et tillitsbasert tilskuddsordning for foresatte som har behov for økonomisk støtte for at barnet skal kunne delta i aktivitet.

Gratis/rimelig utlån av utstyr: Enkelte foresatte trekker frem muligheter for tettere samarbeid med BUA Borgen og BUA Heggedal for at flere kan låne utstyr. Det er også egne initiativer enkelte steder med selvbetjente utlånstasjoner. Her kan det trolig koordineres bedre og tilbys muligheter for gratis eller rimelig lån av utstyr for flere.

Mer søskenrabatt: Det bør være en lavere kostnad for familier med flere barn, noe som kan løses med høye søskenrabatter.

"Betal for to": Enkelte butikker og serveringssteder har en «betal for to»-ordning der de som ønsker kan betale for to når de handler, slik at en som trenger kan få gratis. Det kan være at også de foresatte i Asker kommune som har råd til dette, kunne tenke seg å betale dobbel deltakeravgift hvis de visste at det gikk direkte til noen som ikke kan bli med uten gratis plass.

4.3.4 Lag/foreninger, foresatte og Asker kommune må kollektivt ta ansvar for å inkludere flere barn og motvirke utenforskap

Det er også mange respondenter som har foreslått tiltak som kan innføres, som først og fremst handler om å redusere andre barrierer utover økonomi. Dette er ikke nødvendigvis tiltak som noen aktører gjør alene, men kollektiv innsats fra flere parter.

Felles mål om å senke prestasjonspress: Det er mange foresatte som opplever at det er for mye fokus på prestasjon og at topping av lag skjer tidlig, allerede i 9-10 årsalderen. Dersom det skal være et mål at flest mulig barn og unge deltar lengst mulig, er det viktig at både foresatte, organisasjonene og kommunen står sammen om å fremme inkludering.

Bedre transportmuligheter: Bedre kollektivtransport, egne aktivitetsruter eller legge til rette for samkjøring. Det er ikke mulig for alle å gå eller sykle til aktiviteten og det bør også være tilstrekkelig med parkeringsmuligheter.

Mer tilbud: Noen sender barna på aktiviteter i andre kommuner som Bærum, Oslo, Follo eller Frogn fordi det er mangel på tilbud eller plasser i Asker. Særlig er det mange som opplever for lite tilbud i Asker sør. Også når det gjelder kulturaktiviteter er det flere som melder om lange køer for å få plass.

Enklere å teste ut idretter: Mer av åpen dag og prøvetimer for enklere mulighet for å bli introdusert for flere typer aktiviteter før man forplikter seg til deltakelse.

Mer opprustning av lokaler og anlegg: Fortetting i Asker kommune stiller krav til flere og bedre lokaler for å drive fritidsaktiviteter. Mange anlegg er slitt og det burde vært mer støtte til helårsdrift. For eksempel

fotballbaner som holdes åpne om vinteren eller få tilbud om idrettshaller til innendørs trening. Lokalene bør også utnyttes mer effektivt ved å sørge for at det er få perioder uten bruk.

Mer tilgjengelig informasjon: Det er mange som påpeker at det er viktig å komme tidlig inn med informasjon om fritidsaktivitetstilbudet i skolen (også på flere språk) for å fange opp de som aldri begynner på en aktivitet. Ranselpost, foreldremøter, aktivitetsguider, stand på skoler og tett dialog med sosiallærerne er kanaler som dessuten ikke krever digital kompetanse. Også informasjon om mulighetene for økonomisk støtte bør kommuniseres tydeligere.

Informasjon på flere språk: Mange barn deltar i aktiviteter som sine foresatte har kjennskap til. Det er ikke alle foresatte som har kultur for å delta i fritidsaktiviteter. Det er også mange foresatte som ikke snakker norsk og det kan være krevende å sette seg inn i tilbudet når informasjon ikke er tilgjengelig på andre språk enn norsk. Det bør være tilgjengelig informasjon om både tilbudet og aktuelle ordninger på flere språk.

Samarbeid mellom offentlige etater for å inkludere barn som er i fare for å falle utenfor: Det kan i mange tilfeller være enklere for kommunen å fange opp barn med særlig behov for økonomisk hjelp eller som av ulike årsaker står i fare for å falle utenfor. Det kan være vanskelig for organisasjonene selv å ta opp et sensitivt tema på usikker bakgrunn, og det kan være vanskelig for de foresatte selv å be om hjelp.

De som trenger det mest, er familien som har barrierer i form av inkludering/språk/øko.ressurser. De er kanskje i kontakt med kommune gjennom nav, PPU, helsestasjon, helsesøster. Kanskje det kan være en enklere måte der kommunalt ansatte som møter sårbar familien kan innvilge "fritidsaktivitet-støtte" til barna som trenger det mest.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Integrere fritidsaktiviteter i skolen: Det er flere som synes at det er stress knyttet til tidsbruk og transport for å rekke fritidsaktiviteter når man også skal ha tid til skole, lekser og middag. Ved å inkludere fritidsaktiviteter som del av fulldagsskolen, kan alle delta og det bli mindre tidsbelastning for barna og de foresatte.

Mer rettferdig arbeidsinnsats for frivillige: Lagene og foreninger opplever at det er vanskeligere å skaffe frivillige. Ved å etablere en fast turnusordning med en akseptabel arbeidsinnsats på alle, kan dette stimulere til at flere bidrar litt i stedet for at enkelte bidrar mye eller at det må lønnes ansatte for å gjøre jobben.

Flere arenaer for uorganiserte fritidsaktiviteter: Det er mange som ønsker flere arenaer for de som ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter. Det er behov for at også de som ikke ønsker å delta har trygge, gode og lavterskel møteplasser i nærheten. Kommunen kan for eksempel etablere aktivitetshus til unge, som Biblo eller aktivitetshuset på Tøyen i Oslo. Det er behov for å skape samlingsplasser som er gratis, det kan være skatepark, lokaler til innendørs aktiviteter som gaming, brettspill, lekserom, verksted, billiard, shuffleboard, filmkvelder, juleverksted, dart, cafe/kiosk og hvileplass.

5. Hvordan har ordningen med fritidskortet fungert?

Viktige funn

I 2017 innførte Asker kommune aktivitetskortet for barn og unge, og utviklet appen AiA som skulle gi oversikt over aktiviteter og rabatter for enkeltaktiviteter. Ordningen ble etablert som ledd i den nasjonale ordningen Fritidskortet. Den nasjonale ordningen ble avvirket og dette fikk økonomiske konsekvenser for Asker kommunes satsing på AiA. I tillegg førte pandemi og tekniske utfordringer til at appen ble avvirket i 2022.

AiA var brukt at mange og brukerne var godt fornøyde med tilbud om tilskudd og rabatter gjennom AiA-ordningen. AiA bidro til å redusere de økonomiske barrierene for deltakelse i fritidsaktiviteter. På grunn av tekniske utfordringer, opplevde imidlertid mange at den digitale løsningen var vanskelig å bruke.

Det er stort potensial for å lage en mer målrettet ordning og brukervennlig løsning. 4 av 5 som har hørt om AiA, ville ha brukt løsningen dersom den ble gjeninnført.

5.1 Om fritidskortet AiA

Asker kommune lanserte i 2017 Aktivitetskortet for barn og unge. Det ble utviklet en app (AiA) som skulle gi oversikt over aktiviteter og rabatter på en rekke enkeltaktiviteter. Gjennom dette kunne man få deltakelse i aktiviteter, enten gratis eller til rabatterte priser. Gjennom den nasjonale pilotordningen til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Fritidskortet, ble det også gitt 1000 kr per semester pr barn og unge fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet for skoleåret 21/22 som skulle benyttes til organiserte fritidsaktiviteter, via AiA-appen. Formålet med AiA var å stimulere til fysisk aktivitet, og bidra til at barn og unge kan oppleve tilhørighet, mestring og trivsel gjennom deltakelse i fritidsaktiviteter, uten å stigmatisere noen.

AiA-ordningen ble lansert i 2017 og startet som en løsning som ga oversikt over aktiviteter og rabatter på aktiviteter. Rabattene gjaldt for alle barn mellom 6 og 16 år som brukte appen til å kjøpe billetter. Det var også mulig for foreldre, lærere eller andre voksne å sette inn penger som kan benyttes med QR-koden i AiA. Kommunen kunne også ved behov tilby gratis arrangementer eller aktiviteter i den digitale løsningen.

Med den nasjonale fritidskortordningen ble AiA utvidet til å inkludere økonomisk støtte til deltakelse i fritidsaktiviteter. Gjennom AiA-løsningen kunne deltakerne motta refusjon for kostnader til fritidsaktiviteter på inntil 1 000 kroner per barn per semester (Asker kommune, u.d.). Asker kommune opplyser om at det i løpet av hele pilotperioden ble hentet 14 508 fritidskort på 1000 kroner per. Dette

var omtrent 15 000 barn og unge i Asker, men utbetalingene gikk over to år, og mange fikk dermed ikke benyttet seg av tilbudet.

AiA var et prosjekt under Program for folkehelsearbeid som er en satsing på kommunalt folkehelsearbeid fra Helsedirektoratet. I forbindelse med dette skal det gjennomføres en sluttevaluering av AiA.

Implementeringen av fritidskortet i Asker kommune har siden den gang blitt påvirket av koronapandemien, vedtak i 2021 om avviklingen av den nasjonale forsøksordningen «Fritidskortet», samt utfordringer knyttet til den tekniske løsningen. AiA-ordningen ble avvirket 1. juli 2022. Kommunen fikk også midler i 2020 og 2021 til å drive forsterket sommerskole som del av de nasjonale tilskuddsordningene, men tilskuddsordningen som bidro med midler har blitt avvirket.

Til tross for avvikling av AiA og den nasjonale tilskuddsordningen for sommerskoler, er det i dag en uttalt ambisjon at intensjonen i AiA skal videreføres, og det er ønskelig å fortsette med tilbudet om sommeraktiviteter (Asker kommune, u.d.).

Asker kommune opplyser om at det i 2023/2024 er opprettet et «Feriekontor», som har som mål å organisere ferieaktiviteter for barn og unge. Feriekontoret forvalter også tilskuddsordningen for sommeraktiviteter. Målet med tilskuddsordningen «(ferieaktiviteter)» er å tilrettelegge for at barn og unge kan delta i sommeraktiviteter i hele Asker. Hensikten er å sørge for en geografisk spredning av aktiviteter i Asker, og at barn og unge, som av ulike grunner står i fare for å falle utenfor, får tilbud om friplasser.

5.2 Tidligere gjennomganger av Fritidskortet AiA

I 2019 gjennomførte Sintef en nullpunktsanalyse med sikte på å utvikle tydelige effektmål for tiltaket med å innføre fritidskortet AiA. Sintef påpekte at tiltaket bygget på en god problemforståelse og at det var særlig innenfor tre hovedretninger at det kunne forventes effekter:

Figur 5-1: Effektmål for AiA

Kilde: AiA – en aktiv fritid for barn og unge (Sintef, 2019), bearbeidet av Oslo Economics

Oslo Economics gjennomførte i 2019 også en nasjonal kartlegging av eksisterende fritidskortordninger i norske kommuner og fylkeskommuner, herunder Asker kommune. I rapporten oppsummeres det at appen kun innebar sporadiske kultur- og idrettsarrangementer, og ikke regelmessige og organiserte fritidsaktiviteter (Oslo Economics, 2019).

I en følgeforskning og evaluering av forsøk med fritidskortordninger i 2021, oppsummerer Institutt for samfunnsforskning at kommunene arbeidet godt med å innføre «Fritidskortet» i tråd med intensjonene. Det var høy bevissthet om å finne løsninger som motvirker stigmatisering av barn og unge. De største administrative utfordringene knyttet seg til de digitale løsningene for ordningen (Institutt for samfunnsforskning, 2021). Dette forholdet gjenspeiler seg også i svarene fra vår spørreundersøkelse.

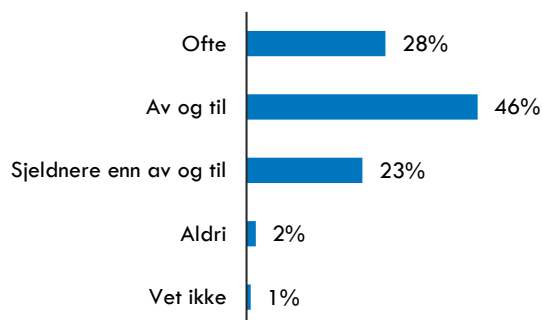
5.3 AiA er utbredt brukt, men flere hadde problemer med ordningen

Vi har undersøkt hvorvidt tiltaket med fritidskortet AiA har bidratt til å oppnå effektmålene som var satt for tiltaket, se Figur 5-1. Når vi ser på utbredelse og kjennskap til AiA svarer 94 prosent av foresatte med barn i alderen 9 til 15 år at de har hørt om fritids-

kortet AiA. 84 prosent av de som har hørt om AiA har også brukt AiA-løsningen.

AiA ble brukt i varierende grad og til ulike formål. Blant foresatte som oppgir at de har brukt AiA, svarer omtrent 74 prosent at de brukte løsningen ofte eller av og til.

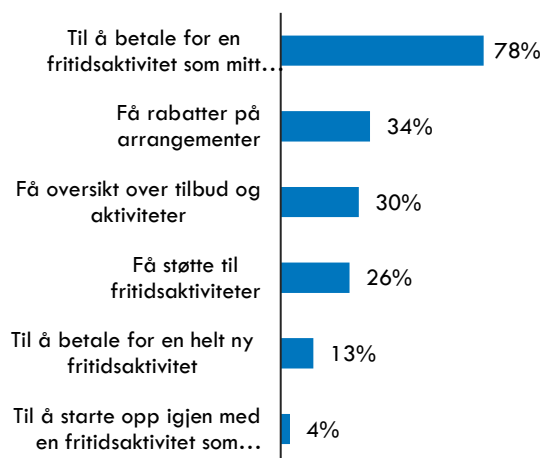
Figur 5-2: Hvor ofte brukte du AiA?

Totalt: N=1236. Spørreundersøkelse til foresatte, spørsmålet er stilt til de som har svart at de har erfaring med å bruke AiA.

AiA ble mest brukt til å betale for en fritidsaktivitet som barnet allerede deltok på. Omtrent 1 av 3 brukte også AiA til å få rabatter på arrangementer og oversikt over tilbud og aktiviteter. Særlig fremheves gratis inngang til svømmehall som et tiltak brukerne var fornøyde med.

Figur 5-3: Hva brukte du AiA til?

Totalt: N=1244. Spørreundersøkelse til foresatte, spørsmålet er stilt til de som har svart at de har erfaring med å bruke AiA.

Bare 26 prosent svarer at de brukte AiA til å få støtte til fritidsaktiviteter. Forbausende mange svarer at dårlig brukervennlighet og tekniske feil var årsaken til at de ikke mottok støtte, selv om de hadde forsøkt.

Det fungerte ikke å få betalingen refundert selv etter flere forsøk.

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Mange oppgir at både den digitale løsningen og prosessene for å få refusjon var altfor komplisert. Blant respondentenes svar finner vi flere typer årsaksforklaringer til hvorfor foresatte var misfornøyde. En stor del av fritekstsvarene gikk ut på at den digitale løsningen ikke virket som den skulle, eller i det hele tatt. Den digitale løsningen var dessuten vanskelig å bruke og det var krevende å få tak i brukerstøtte og liten grad av opplæring hos brukerstedene.

Når det gjaldt søknadsprosessen mente mange at det var mye administrasjon og ikke alle fikk svar fra AiA på søknader og henvendelser. Det var også lite brukerveiledning og informasjon om ordningen. Flere brukere oppga også at de aldri mottok refusjonen eller hadde problemer med å hente ut refusjonsmidlene.

Det ble videre påpekt at ikke alle organisasjonene var meldt inn i ordningen og at det var vanskelig å finne informasjon om hvilke aktiviteter som var med.

5.4 AiA bidro til redusert økonomisk barriere mot å delta i fritidsaktiviteter

Våre undersøkelser tyder på at AiA hadde betydning for mange. Flere respondenter understreker at hensynet bak tiltaket var veldig bra og at det bidro til at flere hadde mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Den økonomiske støtten utgjorde en særlig forskjell for familier med mange barn og lav inntekt. For enkelte familier muliggjorde støtten også at barn kunne delta på flere aktiviteter om barnet ønsket.

Flere barn fikk delta – uten at mor eller far måtte forklare hvorfor de ikke hadde råd til å betale fullpris. Fantastisk!

– Respondent fra spørreundersøkelse til foresatte

Et annet viktig poeng som ble trukket frem av mange foresatte var at høy prisstigning og stadig mer utgifter til bolig, mat og strøm, ga et press på privatøkonomien. Dette har gjort det spesielt tøft for familier med lav inntekt å fortsette å prioritere barnas deltakelse i fritidsaktiviteter. Stadig flere familier merker at den samlede økonomiske belastningen påvirker muligheten til å prioritere deltakelse, også de som tradisjonelt ikke er definert som lavinntektsfamilier.

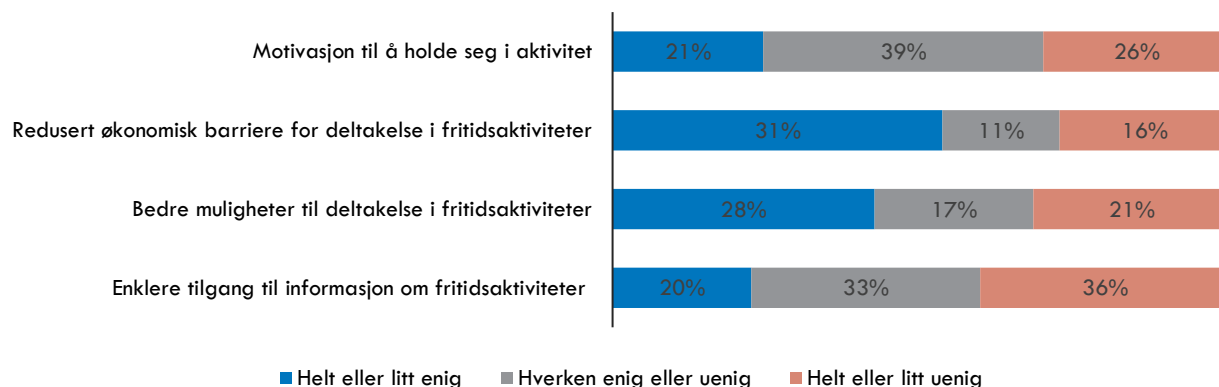
Viktig og også gi økonomisk støtte til "middelklassen", ikke alle som har råd til å prioritere barnas aktiviteter selv om de ikke er definert som lavtlønnet.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

76 prosent av de foresatte vi har spurt svarer at de er helt eller litt enige i at AiA bidro til bedre muligheter til deltakelse i fritidsaktiviteter. Hele 84 prosent av de foresatte svarer at AiA bidro til redusert økonomisk barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter.

Når det gjelder effekten knyttet til mer aktivitet blant barn og unge, ga støttebeløpet et incentiv til å aktivisere barnet sitt ettersom pengene var øremerket til fritidsaktiviteter og ikke blir utbetalt dersom barnet ikke deltar i noen fritidsaktivitet. 60 prosent av respondentene i vår spørreundersøkelse svarer at AiA bidro til motivasjon til å holde seg i aktivitet og 57 prosent svarer at den bidro til enklere tilgang til informasjon om fritidsaktiviteter.

Figur 5-4: Hvor enig er du i at AiA bidro til følgende forhold? Andel foresatte som har svart per svaralternativ.

N=1112-1184 Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte, spørsmålet er stilt til de som har svart at de har erfaring med å bruke AiA. Note: Vi har utelukket dem som har svart «Ikke relevant» eller «Vet ikke».

De foresatte synes i all hovedsak å være godt fornøyd med støtteordningen som lå i AiA og muligheten for å få rabatter. AiA opplevdes også i hovedsak som ikke-stigmatiserende. I fritekstsvar er det flere foresatte som mener at samme tilbud til alle gjør det mindre stigmatiserende for lavinntektsfamilier enn dersom man skulle ha hatt en behovsprøvd ordning. Samtidig er det enkelte som påpeker at det i enda større grad bør være mulig å anonymisere hvem som har søkt refusjon av deltakeravgifter overfor organisasjonene.

Det er imidlertid mange som påpeker at ordningen var lite effektiv og innebar mye byråkrati og en dårlig teknisk løsning. Flere påpeker også at informasjon i større grad kunne ha vært samordnet på ett samlet sted. Det kan derfor stilles spørsmålstegn ved om AiA oppnådde effektmålene under området tjenesteutvikling.

5.5 Det er potensial for å gjøre AiA mer målrettet og bedre

I vår spørreundersøkelse svarer 83 prosent av de som har hørt om AiA at de ville ha tatt i bruk AiA dersom ordningen ble gjeninnført.

Håper tilsvarende ordning som AiA kan starte opp igjen, jeg vet allerede om noen som antagelig ikke får

vært med på fritidsaktivitet grunnet at de ikke har råd, og det kjennes veldig vanskelig at barn som virkelig vil være med på aktivitet, ikke får deltatt pga. økonomi.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Dersom AiA skal gjeninnføres er det viktig å involvere brukerne og organisasjonene for å oppnå en formålstjenlig ordning som er brukervennlig.

Personer i målgruppene - foreldre med dårlig råd, dvs. uføre, arbeidsløse, aleneforeldre, nylig ankomne innflyttere og innvandrere, må være hovedpersoner i utvikling av tilbudet. Man må snakke MED folk, ikke OM dem. AiA var et altfor tungvint byråkratisk opplegg som ikke var forståelig for dem som trengte det mest.

– Respondent fra spørreundersøkelsen til foresatte

Det var mange respondenter i vår spørreundersøkelse som påpekte utfordringer og et betydelig forbedringspotensial, særlig når det gjaldt den digitale løsningen, men også AiA generelt. I Figur 5-5 har vi oppsummert viktige forutsetninger og innspill fra foresatte, sortert etter fire kategorier: 1) Enkel løsning, 2) Bedre informasjon, 3) Bedre støtteordninger og 4) Nye funksjoner.

Figur 5-5: Oppsummering av forutsetninger og innspill fra foresatte om mulige forbedringer av AiA

Enkel løsning

- **Løsningen må fungere rent teknisk**
 - Ha lite nedetid
 - Ikke viktig om løsningen er en app eller responsiv nettside
 - Enkelt tilgjengelig brukerstøtte
- **Løsningen må være enkel å bruke**
 - Tilgjengelig på flere språk
 - Være universelt utformet
 - Oversiktlig design
 - Også mulig å bruke for de som ikke har egen mobil
- **Mindre administrasjon**
 - Mest mulig automatisering
 - Mer tillitsbasert og mindre dokumentasjon
 - Ta utgangspunkt i kjent informasjon som er offentlig registrert og som finnes hos foreningene
- **Enklere pålogging**
 - Gjerne med grensesnitt til eksisterende løsninger som BankID
 - Muligheter for fosterforeldre og andre omsorgspersoner å logge seg inn

Bedre informasjon

- **Samle informasjon om alle aktiviteter og støtteordninger på ett sted**
 - Synliggjøre godkjente aktiviteter
 - Muligheter for å søke, sortere og filtrere blant aktivitetene, gjerne med lokalisering
 - Oversikt over tilbud som er tilrettelagt for barn og unge med nevrodiverse, psykiske eller fysiske utfordringer
 - Kontaktinformasjon til foreningene
 - Også inkludere andre lavterskeltilbud, åpne møtesteder for barn og unge og tilbud utover kultur og idrett
 - Mulighet for å motta varslinger om ønskede tilbud og meldinger
- **Bedre brukerstøtte og veiledning**
 - Opplæring i AiA på brukersteder
 - Bedre tilgjengelig brukerstøtte og veiledning
 - Samarbeide med foreningene om å markedsføre og informere om AiA
- **Inkludere annen informasjon**
 - Positive effekter av ulike aktiviteter på mental og psykisk helseeffekt
 - Løppemarkeder, veiledningstjenester og andre relevante tilbud i kommunen

Bedre støtteordninger

- **Mer og/eller flere rabatter**
 - Større og flere relevante rabatter generelt
 - Større rabatter til familier med mange barn
 - Flere rabatter til kjøp av utstyr
 - Gratis eller rabatterert inngang på arrangementer
 - Gratis utlån av utstyr, gjerne der aktiviteten foregår
- **Bedre/mer målrettede økonomiske støtteordninger**
 - Økt støtte til alle
 - Økt støtte til familier med særlig behov
 - Gratis aktivitet eller tilsvarende ordning som fritidsstipendet i Bærum

Nye funksjoner

- **Tekniske funksjoner**
 - Integrasjon/kommunikasjon med andre digitale løsninger som brukes til målgruppen, f.eks. Spond, Vigilo, Min Idrett
 - Bruke QR-koder i informasjonsmateriell fra foreningene for å aktivere tilbud eller refusjoner
 - Mulighet for å være anonym overfor foreningen med hensyn til refusjon
 - Meldingsfunksjon for å kunne stille spørsmål til foreninger
- **Nye initiativer**
 - Samarbeide med BUA og/eller andre aktører om utleie av utstyr
 - Løsning for å avtale samkjøring til aktivitetene

Kilde: Spørreundersøkelse til foresatte

6. Referanser

Asker kommune, 2023. *Hva skjer i Asker*. [Internett]

Available at: <https://www.hvaskjeriasker.no/>

Asker kommune, 2023. *Tilskuddsordninger til kultur, idrett og frivillighet*. [Internett]

Available at: <https://www.asker.kommune.no/frivillighet-og-innbyggersamarbeid/tilskuddsordninger/>

Asker kommune, 2023. *Utlån og leie av lokaler*. [Internett]

Available at: <https://www.asker.kommune.no/kultur-idrett-og-fritid/kultur/utlan-og-leie-av-lokaler/>

[Funnet 12 desember 2023].

Asker kommune, u.d. *Fritidsaktiviteter for barn og unge - med søkelys på utenforskap, Kunnskapsoppsummering*, s.l.: s.n.

Asker kommune, u.d. *Oversikt over lag og foreninger*. [Internett]

Available at: <https://www.asker.kommune.no/frivillighet-og-innbyggersamarbeid/lag-og-foreninger/?c=13%20100#result>

BUA, u.d. *BUA jobber for at barn og unge skal få mulighet til å prøve flere og mer varierte aktiviteter*. [Internett]

Available at: <https://www.bua.no/om-oss>

Bufdir, 2015. *Barn som lever i fattigdom, Rapport om arbeidet med regjeringens strategi 2015-2017*, Oslo: Barne- og familiedirektoratet.

Dahl, A.-M., 2023. *Aftenposten*. [Internett]

Available at: <https://www.aftenposten.no/sport/i/GMm556/situasjonen-bekymrer-eksperten-jeg-blir-nesten-paa-graaten>

[Funnet 26 september 2023].

Epland, J. & Normann, T. M., 2019. *Flere barn med vedvarende lave husholdningsinntekter*, Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Institutt for samfunnsforskning, 2021. *Delrapport: Følgeforskning og evaluering av forsøk med fritidskortordninger*, Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Jacobsen, S. E. et al., 2021. *Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter*, Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

NOVA, 2022. *Ungdata-undersøkelsen 2022 i Asker kommune*, s.l.: s.n.

Oslo Economics, 2019. *Nasjonal kartlegging av fritidskortordninger*, s.l.: s.n.

Oslo Economics, 2020. *Nullpunktmåling av fritidsaktivitet i ti forsøkskommuner*, Oslo: Oslo Economics.

Oslo Economics, 2020. *Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse – kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten*, s.l.: s.n.

Oslo Economics, 2021. *Samfunnsøkonomisk vurdering av marginalisering og utenforskap*, s.l.: s.n.

Oslo Met, 2023. *Dyrtid 4: Det er ikke over ennå. Husholdenes økonomiske trygghet i august 2023*, Oslo: Oslo Met.

Regjeringen, 2022. *Fritidserklæringen*, s.l.: s.n.

Sintef, 2019. *AiA – en aktiv fritid for barn og unge*, s.l.: Sintef digital.

Solbraa, T. K., Berge, O. K. & Urbaniak-Brekke, A. M., 2020. *Utredning av modeller for drift, finansiering og tilskuddsordninger for kultur, idrett og friluft i Asker kommune*, s.l.: Telemarksforskning & Vestlandsforskning.

SSB, 2023. *07108: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter region, statistikkvariabel og år*. [Internett].

SSB, 2023. *Kommunefakta Asker (Viken)*. [Internett]
Available at: <https://www.ssb.no/kommunefakta/asker>

Ungfritid.no, 2023. *Ungfritid.no brukerundersøkelse 2023*. [Internett]
Available at: <https://www.frivillighetnorge.no/rapport/ungfritid-no-brukerundersokelse/ungfritidno-undersokelsen>
[Funnet 28 september 2023].

Vedlegg A Spørreundersøkelse til foresatte

Det er sendt ut en spørreundersøkelse til foresatte i Asker kommune gjennom skolenes kommunikasjonssystem Vigilo. Målgruppen er foresatte til barn i alderen 9 til 15 år, og spørreundersøkelsen har blitt avsluttet for foresatte som ikke svarer på vegne av barn i denne aldersgruppen.

Introduksjonstekst

Asker kommune ønsker at flere barn og unge skal få mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Oslo Economics gjennomfører i denne sammenheng en spørreundersøkelse på vegne av kommunen.

Alle foresatte med barn i alderen 9-15 år får denne spørreundersøkelsen, og vi ønsker svar fra deg selv om du har barn som ikke deltar på fritidsaktiviteter i dag.

Svarene vil gi viktig kunnskap til Asker kommune om hva som skal til for at flest mulig barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter.

Det tar 5-7 minutter å gjennomføre undersøkelsen. Det er frivillig å delta og du kan når som helst avbryte besvarelsen uten å oppgi noen grunn. Det er ikke mulig å gå tilbake til tidligere spørsmål under gjennomføring av spørreundersøkelsen. Undersøkelsen gjennomføres anonymt, og enkeltindivider vil ikke kunne gjenkjennes i statistikk fra undersøkelsen. Det er mulig å svare på undersøkelsen frem til og med 27. august.

Tusen takk for at du tar deg tid til å besvare spørreundersøkelsen og hjelper oss med å legge til rette for at flest mulig barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter i Asker kommune!

Innledning

Vi ønsker at du besvarer undersøkelsen kun én gang på vegne av kun **ett barn og én fritidsaktivitet**.

1. Hvor gammelt er barnet? [Velg ett alternativ]
 - a. 9 år
 - b. 10 år
 - c. 11 år
 - d. 12 år
 - e. 13 år
 - f. 14 år
 - g. 15 år
 - h. Annen alder

[Hvis «Annen alder», avsluttes undersøkelsen]

Med fritidsaktivitet mener vi aktivitet innenfor kultur, idrett, friluftsliv og annet som er organisert av lag, foreninger eller andre organisasjoner. Dette inkluderer ikke politiske eller religiøse organisasjoner, fritidsklubber og ungdomshus eller aktiviteter som er organisert i egen regi.

2. Deltok barnet i en organisert fritidsaktivitet i Asker kommune i skoleåret 2022/2023? [Velg ett alternativ]
 - a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
3. [Hvis «Ja» på 2] I hvilken kategori er fritidsaktiviteten som barnet deltok på i Asker kommune?
 - a. Kultur
 - b. Idrett
 - c. Friluftsliv
 - d. Annet
4. [Hvis «Kultur»] Hvilken fritidsaktivitet deltok barnet på? Fra nå av kaller vi denne fritidsaktiviteten for «fritidsaktiviteten som barnet deltar på».
 - a. Dans

- b. Korps
 - c. Musikk, spesifiser [fritekst]
 - d. Sang
 - e. Teater
 - f. Visuell kunst
 - g. Annet, spesifiser [fritekst]
5. [Hvis «(Idrett)»] Hvilken fritidsaktivitet deltok barnet på? Fra nå av kaller vi denne fritidsaktiviteten for «fritidsaktiviteten som barnet deltar på».
- a. Allidrett
 - b. Alpint
 - c. Badminton
 - d. Basket
 - e. Boksing
 - f. Cricket
 - g. E-sport
 - h. Fotball
 - i. Friidrett
 - j. Golf
 - k. Hopp
 - l. Håndball
 - m. Innebandy
 - n. Ishockey
 - o. Karate
 - p. Kickboksing
 - q. Klatring
 - r. Kunstløp
 - s. Langrenn
 - t. Motorsport
 - u. Orientering
 - v. Ryttersport
 - w. Seiling
 - x. Sportsdans
 - y. Sjakk
 - z. Skøyter
 - æ. Svømming
 - ø. Sykling
 - å. Tennis
 - aa. Turn
 - bb. Volleyball
 - cc. Annet, spesifiser [fritekst]
6. [Hvis «(Friluftsliv)»] Hvilken fritidsaktivitet deltok barnet på? Fra nå av kaller vi denne fritidsaktiviteten for «fritidsaktiviteten som barnet deltar på».
- a. DNT
 - b. Speider
 - c. 4H
 - d. Annet, spesifiser [fritekst]
7. [Hvis «(Annet)»] Hvilken fritidsaktivitet deltok barnet på? Fra nå av kaller vi denne fritidsaktiviteten for «fritidsaktiviteten som barnet deltar på».
- a. Miljøorganisasjon
 - b. Sosial organisasjon
 - c. Humanitær organisasjon
 - d. Annet, spesifiser
- [Hvis «(Ja)» på 2] Hvor mye deltar barnet på øvelser og tilleggsarrangementer? Med øvelser menes det som er en fast del av aktivitetstilbudet, slik som treninger og møter. Med tilleggsarrangementer menes all annen aktivitet som ikke er en fast del av aktivitetstilbudet, slik som turneringer, turer og annet ekstratilbud. [Velg ett alternativ]
- e. Deltar på det meste av øvelser og tilleggsarrangementer
 - f. Deltar på en del øvelser og noen tilleggsarrangementer
 - g. Deltar kun sporadisk på øvelser og sjelden på arrangementer

- h. Vet ikke

Kostnader for å delta

8. [Hvis «Ja» på 2] Hvor mye anslår du at barnets deltakelse på fritidsaktiviteten har kostet de siste 12 månedene? Her er vi ute etter et anslag på hvor mye du betaler for at barnet skal få delta i fritidsaktiviteten. Dette inkluderer alle kostnader til medlemskontingenter, utstyr, andre avgifter/lisenser, arrangementer, sertifiseringer, reiser, samlinger, turer eller annet.
- a. 0-499 kr
 - b. 500-999 kr
 - c. 1.000-1.999 kr
 - d. 2.000-4.999 kr
 - e. 5.000-9.999 kr
 - f. 10.000-14.999 kr
 - g. 15.000-19.999 kr
 - h. 20.000-29.999 kr
 - i. 30.000-39.999 kr
 - j. 40.000-49.999 kr
 - k. 50.000 kr eller over

9. [Hvis «Ja» på 2] Hva mener du om følgende forhold på en skala fra høy til lav?

	Høy	Noe høy	Passe	Noe lav	Lav	Vet ikke	Ikke relevant
Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er ...							
Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten i forhold til kvaliteten på tilbudet er ...							
Ukjente tilleggskostnader for å delta i fritidsaktiviteten er ...							
Min kjennskap til hva laget eller foreningen bruker ressurser på er ...							

- [Hvis «Ja» på 2] Har du andre kommentarer om kostnader knyttet til deltakelse i fritidsaktiviteten? [Fritekst]
10. [Hvis «Høy» eller «Noe høy» på 10 «Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er ...»] Du svarte at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er «Høy» eller «Noe høy». Hvor enig er du i følgende forhold om fritidsaktiviteten barnet deltok på?

	Helt uenig	Litt uenig	Hverken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Medlemskontingent og minimumskostnader for å delta er for høye							
Tilleggskostnader til utstyr og ekstraaktiviteter er for høye							
Forventninger fra foresatte om mer/bedre tilbud driver opp kostnadene for å delta							
Laget eller foreningen inkluderer mer/bedre tilbud enn det foresatte forventer, og dette gjør kostnaden for å delta høyere							
Det er press blant barna om å ha dyrt utstyr							
Det er press på å delta på dyre ekstraaktiviteter							

11. [Hvis «Høy» eller «Noe høy» på 10 «Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er ...»] Hva annet mener du eventuelt bidrar til at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er høy eller noe høy? [Fritekst]
12. [Hvis «Høy» eller «Noe høy» på 10 «Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten i forhold til kvaliteten på tilbudet er ...»] Du svarte at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten i forhold til kvaliteten på tilbudet er «Høy» eller «Noe høy». For at kvaliteten skal svare til kostnaden, hvor enig er du i følgende påstander om fritidsaktiviteten barnet deltok på?

	Helt uenig	Litt uenig	Hverken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Det er behov for bedre lokaler							
Det er behov for mer og/eller bedre utstyr							
Det er behov for høyere kompetanse hos instruktører							
Det er behov for flere øvelser							
Det er behov for flere ekstraaktiviteter							
Det er behov for å redusere kostnadene							

13. [Hvis «Høy» eller «Noe høy» på 10 «Kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten i forhold til kvaliteten på tilbudet er ...»] Er det andre grunner til at du mener at kostnaden for å delta i fritidsaktiviteten i forhold til kvaliteten på tilbudet er høy eller noe høy? [Fritekst]

Dugnader og frivillig arbeid

14. [Hvis «Ja» på 2] I hvilken grad ...?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	Vet ikke	Ikke relevant
... forventer laget/foreningen at du bidrar i dugnader og annet frivillig arbeid?						
... er du villig til å bidra i dugnader og annet frivillig arbeid?						

15. [Hvis «Ja» på 2] I forbindelse med fritidsaktiviteten, hvor ofte ...? Svar «Ikke relevant» dersom oppgaven ikke er nødvendig for å drive fritidsaktiviteten.

	Daglig	Ukentlig	Månedlig	Årlig	Sjeldnere enn årlig	Aldri	Ikke relevant
... gjør du trener- eller instruktøroppgaver?							
... gjør du administrative oppgaver (inkludert styreverv)?							
... bidrar du i gjennomføringen av tilleggsaktiviteter (oppsetninger, cuper, forestillinger, serier, turer, ekskursjoner, leirer, samlinger, turneringer mv.)?							
... gjør du salgsbaserte aktiviteter?							

16. [Hvis «Ja» på 2] Gjør du andre typer oppgaver gjennom dugnader og annet frivillig arbeid? [Fritekst]

Mål med aktiviteten

17. [Hvis «Ja» på 2] Hva opplever du er laget eller foreningens viktigste mål for fritidsaktiviteten?

- Sosialt fellesskap
- Talentutvikling
- Gode resultater i konkurranser
- Læring og mestring
- Vet ikke
- Annet [Fritekst]

18. [Hvis «Ja» på 2] Hva er ditt viktigste mål for barnets deltakelse i fritidsaktiviteten?

- Sosialt fellesskap
- Talentutvikling
- Gode resultater i konkurranser
- Læring og mestring
- Vet ikke
- Annet [Fritekst]

Tiltak og arbeid for inkludering

19. [Hvis «Ja» på 2] Kjenner du til tiltak som laget eller foreningen har for å inkludere alle som ønsker å delta? Sett kryss på alternativene som du kjenner til.

- Jeg kjenner ikke til noen tiltak for inkludering
- Informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt
- Informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt
- Tiltak for å redusere familiers utfordringer med hverdagslogistikk
- Stiller ikke prestasjonskrav
- Oppmerksomhet om trivsel

- g. Samarbeid med næringsliv, organisasjoner eller stiftelser om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten
- h. Samarbeid med staten eller kommunen om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten
- i. Laget eller foreningen har en eller flere «ildsjeler» som brenner for inkludering
- j. Informasjon til foresatte om støtteordninger som finnes
- k. Organiserte treff eller arenaer for bytting, eller kjøp og salg, av utstyr og bekledning
- l. Gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt
- m. Gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt
- n. Samarbeid med næringsliv om rabatterte priser for utstyr og/eller bekledning
- o. Annet, spesifiser [fritekst]

Barrierer og suksesskriterier for deltakelse

Her ber vi deg vurdere barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter for barnet.

20. [Hvis «Ja» på 2] Deltar barnet ditt i fritidsaktiviteten i det omfanget barnet ønsker? Omfang inkluderer forhold som antall øvelser, antall tilleggsaktiviteter og kompetansenivå.
 - a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
21. [Hvis «Nei» på 21] Hva er de største grunnene til at barnet ikke deltar i fritidsaktiviteten i ønsket omfang? [Velg inntil 4 alternativer]
 - a. Det tar for mye tid av barnets tid
 - b. Det tar for mye tid av de foresattes tid
 - c. Det er for lang avstand til aktiviteten
 - d. Det koster for mye å delta
 - e. Det koster for mye i forhold til det vi får av tilbud
 - f. Det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer
 - g. Det er for mye press på spesialisering og resultater
 - h. Det er for dårlige transportmuligheter
 - i. Det er for høye krav til dugnadsarbeid og frivillig innsats fra foresatte
 - j. Aktivitetstilbudet er for dårlig
 - k. Barnet føler seg ikke god nok til å delta
 - l. Jeg ønsker ikke at barnet skal delta
 - m. Religiøse årsaker
 - n. Kulturelle årsaker
 - o. Det er mangel på informasjon om mulighetene som finnes
 - p. Barnet mitt får ikke være med i gruppen som barnet ønsker
 - q. Annet, spesifiser [fritekst]
22. [Hvis «Ja» på 2] Har barnet ønske om å delta i flere fritidsaktiviteter som barnet av ulike årsaker ikke deltar på?
 - a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
23. [Hvis «Ja» på 23] Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i flere ønskede fritidsaktiviteter? [Velg inntil 4 alternativer]
 - a. Det tar for mye tid av barnets tid
 - b. Det tar for mye tid av de foresattes tid
 - c. Det er for lang avstand til aktiviteten
 - d. Det koster for mye å delta
 - e. Det koster for mye i forhold til det vi får av tilbud
 - f. Det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer
 - g. Det er for mye press på spesialisering og resultater
 - h. Det er for dårlige transportmuligheter
 - i. Det er for høye krav til dugnadsarbeid og egeninnsats fra foresatte
 - j. Aktivitetstilbudet er for dårlig
 - k. Barnet føler seg ikke god nok til å delta
 - l. Jeg ønsker ikke at barnet skal delta

- m. Religiøse årsaker
 - n. Kulturelle årsaker
 - o. Det er mangel på informasjon om mulighetene som finnes
 - p. Barnet får ikke være med i gruppen som barnet ønsker
 - q. Annet, spesifiser [fritekst]
24. [Hvis «Nei» eller «Vet ikke» på 2] Har barnet deltatt i fritidsaktiviteter tidligere?
- a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
25. [Hvis «Nei» eller «Vet ikke» på 2] Hva er hovedårsakene til at barnet ikke deltar i organisert fritidsaktivitet? [Velg inntil 4 alternativer]
- a. Det tar for mye tid av barnets tid
 - b. Det tar for mye tid av de foresattes tid
 - c. Det er for lang avstand til aktiviteten
 - d. Det koster for mye å delta
 - e. Det koster for mye i forhold til det vi får av tilbud
 - f. Det er for mye press på å ha dyrt utstyr og/eller være med på dyre turer
 - g. Det er for mye press på spesialisering og resultater
 - h. Det er for dårlige transportmuligheter
 - i. Det er for høye krav til dugnadsarbeid og egeninnsats fra foresatte
 - j. Aktivitetstilbudet er for dårlig
 - k. Barnet føler seg ikke god nok til å delta
 - l. Jeg ønsker ikke at barnet skal delta
 - m. Religiøse årsaker
 - n. Kulturelle årsaker
 - o. Det er mangel på informasjon om mulighetene som finnes
 - p. Barnet får ikke være med i gruppen som barnet ønsker
 - q. Annet, spesifiser [fritekst]
26. [Hvis «Nei» eller «Vet ikke» på 2] Er det eventuelt andre grunner til at barnet ikke deltar i fritidsaktiviteter? [Fritekst]
27. [Hvis «Nei» eller «Vet ikke» på 2] Hva kan bidra til at barnet deltar? [Sett kryss ved de alternativene som passer]
- a. Informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt
 - b. Informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt
 - c. Tiltak for å redusere familiers utfordringer med hverdagslogistikk
 - d. Stiller ikke prestasjonskrav
 - e. Oppmerksomhet om trivsel
 - f. Samarbeid med næringsliv, organisasjoner eller stiftelser om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten
 - g. Samarbeid med staten eller kommunen om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten
 - h. Laget eller foreningen har en eller flere «ildsjeler» som brenner for inkludering
 - i. Informasjon til foresatte om støtteordninger som finnes
 - j. Organiserte treff eller arenaer for bytting, eller kjøp og salg, av utstyr og bekledning
 - k. Gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt
 - l. Gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt
 - m. Samarbeid med næringsliv om rabatterte priser for utstyr og/eller bekledning
 - n. Annet [Fritekst]

Fritidskortet

28. Har du hørt om Fritidskortet AiA (Aktiv i Asker)? Det var en prøveordning der kommunen var med på å betale for at barn og unge skulle kunne delta i organiserte fritidsaktiviteter (for eksempel fotball, korps, teater eller instrumentundervisning).
- a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
29. [Hvis ja på 29] Har du erfaring med å bruke AiA?
- a. Ja

- b. Nei
 - c. Vet ikke
30. [Hvis ja på 30] Hvor ofte brukte du AiA?
- a. Ofte
 - b. Av og til
 - c. Sjeldnere enn av og til
 - d. Aldri
 - e. Vet ikke
31. [Hvis ja på 30] Hva brukte du AiA til? [Sett kryss ved de alternativene som passer]
- a. Til å betale for en fritidsaktivitet som mitt barn allerede gikk på
 - b. Til å starte opp igjen med en fritidsaktivitet som mitt barn hadde sluttet på
 - c. Til å betale for en helt ny fritidsaktivitet
 - d. Få rabatter på arrangementer
 - e. Få oversikt over tilbud og aktiviteter
 - f. Få støtte til fritidsaktiviteter
 - g. Annet [fritekst]
 - h. Vet ikke
32. [Hvis ja på 30] Hvor enig er du i at AiA bidro til følgende:

	Helt uenig	Litt uenig	Hverken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Enklere tilgang til informasjon om fritidsaktiviteter							
Bedre muligheter til deltakelse i fritidsaktiviteter							
Redusert økonomisk barriere for deltakelse i fritidsaktiviteter							
Motivasjon til å holde seg i aktivitet							

33. [Hvis ja på 30] Var det noen andre positive aspekter som AiA bidro til? [Fritekst]
34. [Hvis ja på 29] AiA er ikke lenger aktiv. Hadde du tatt i bruk ordningen om den hadde blitt gjeninnført?
- a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
35. Har du forslag til innhold eller funksjon i en app eller nettside med formål å gi informasjon og økonomisk støtte til å delta i organiserte fritidsaktiviteter? [fritekst]

Avslutning

36. Har du noen kommentarer til svarene dine eller generelle kommentarer knyttet til inkludering og deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune?
[Fritekst]
37. Hva er ditt postnummer?
[Fritekst]

Vedlegg B Telefonundersøkelse til lag og foreninger

Vi har ringt til ledere og andre representanter for lag og foreninger i Asker kommune som tilbyr fritidsaktiviteter til barn i alderen 9 til 15 år. Undersøkelsen er avholdt i et muntlig format, men med veiledning om mulige svaralternativer der det var aktuelt.

Introduksjon

Mitt navn er [navn], og jeg ringer fra Oslo Economics. Jeg ringer fordi Oslo Economics, på vegne av Asker kommune, gjennomfører en kartlegging av kostnader og rammer rundt barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune. Kartleggingen vil danne grunnlag for kommunens arbeid med å øke deltakelse og inkludering blant barn og unge i fritidsaktiviteter.

I den forbindelse gjennomfører vi en undersøkelse rettet mot representanter for fritidsaktiviteter i Asker kommune. Er du relevant person å gjennomføre en slik undersøkelse med? Er det eventuelt noen andre som bør bli med på en felles prat?

[Hvis vedkommende ikke er relevant person å gjennomføre undersøkelsen med, spør om kontaktinformasjon til relevant person]

Undersøkelsen gjennomføres som en muntlig spørreundersøkelse. Dette innebærer at vi har forhåndsdefinerte svaralternativer til spørsmålene som vi ønsker at du innenfor så langt det lar seg gjøre.

Vi kommer til å notere dine svar. Vi kommer ikke til å lagre navn eller kontaktinformasjon sammen med opplysningene du gir i intervjuet, og alle opplysninger vil slettes ved prosjektets avslutning og senest i oktober. Det endelige resultatet blir en rapport som kun presenterer informasjon på aggregert nivå, og ingen enkeltindivider vil kunne gjenkjennes. Asker kommune får ikke tilgang til våre notater.

Jeg forventer at undersøkelsen vil ta rundt 20 minutter. svarer

1. Hvilken kategori av fritidsaktiviteter representerer du?
 - a. Kultur
 - b. Idrett
 - c. Friluftsliv
 - d. Annet

Notater:

2. [Hvis «Kultur»] Hvilken kulturaktivitet representerer du?
 - a. Dans
 - b. Korps
 - c. Musikk, spesifiser [fritekst]
 - d. Sang
 - e. Teater
 - f. Visuell kunst
 - g. Annet, spesifiser [fritekst]

Notater:

3. [Hvis «Idrett»] Hvilken idrettsaktivitet representerer du?
 - a. Allidrett
 - b. Alpint
 - c. Badminton

- d. Basket
- e. Boksing
- f. Cricket
- g. Fotball
- h. Friidrett
- i. Golf
- j. Hopp
- k. Håndball
- l. Innebandy
- m. Ishockey
- n. Karate
- o. Kickboksing
- p. Klatring
- q. Kunstløp
- r. Langrenn
- s. Motorsport
- t. Orientering
- u. Ryttersport
- v. Seiling
- w. Sportsdans
- x. Sjakk
- y. Skøyting
- z. Svømming
- æ. Sykling
- ø. Tennis
- å. Turn
- aa. Volleyball
- bb. Annet, spesifiser [*fritekst*]

Notater:

4. [*Hvis «Friluftsliv»*] Hvilken friluftslivsaktivitet representerer du?
- a. DNT
 - b. Speider
 - c. 4H
 - d. Annet, spesifiser [*fritekst*]

Notater:

5. [*Hvis «Annet»*] Hvilken annen fritidsaktivitet representerer du?
- a. Miljøorganisasjon
 - b. Sosial organisasjon
 - c. Humanitær organisasjon
 - d. Annet, spesifiser [*fritekst*]

Notater:

6. Har fritidsaktiviteten et tilbud til barn i aldersgruppen 9-15 år?
- a. Ja

- b. Nei

[Hvis nei, avsluttes undersøkelsen]

Alle videre spørsmål retter seg mot denne aldersgruppen samlet sett.

7. Har fritidsaktiviteten tilbud hele året eller bare i visse sesonger?
- Hele året
 - Kun i vintersesongen
 - Kun i sommersesongen

Pris for deltakelse i fritidsaktiviteter

Nå kommer det noen spørsmål om kostnadene for deltakelse i fritidsaktiviteten.

8. Hva er basiskostnaden for å delta i fritidsaktiviteten? Vi er opptatt av å finne den økonomiske inngangsbarrieren for å bli en del av laget/foreningen og skiller her mellom barn med laveste og høyeste ambisjonsnivå.

Forklaring basiskostnad: Med basiskostnaden menes obligatoriske kostnader som betales til laget/foreningen. Basiskostnaden består gjerne av medlemsavgift i tillegg til eventuell treningsavgift og obligatoriske lisenser og forsikringer. Svaret skal inkludere basiskostnaden for en periode på 12 måneder.

- Laveste ambisjonsnivå: 0 – 499 kr; 500 – 999 kr; 1.000 – 1.999 kr; 2.000 – 4.999 kr; 5.000 – 9.999 kr; 10.000 – 14.999 kr; 15.000 – 19.999 kr; 20.000 – 29.999 kr; 30.000 – 39.999 kr; 40.000 – 49.999 kr; 50.000 kr eller over
 - Høyeste ambisjonsnivå: 0 – 499 kr; 500 – 999 kr; 1.000 – 1.999 kr; 2.000 – 4.999 kr; 5.000 – 9.999 kr; 10.000 – 14.999 kr; 15.000 – 19.999 kr; 20.000 – 29.999 kr; 30.000 – 39.999 kr; 40.000 – 49.999 kr; 50.000 kr eller over
9. Hva estimerer du at tilleggskostnaden for å delta i fritidsaktiviteten er? Vi er opptatt av å finne den økonomiske belastningen for å delta aktivt i laget/foreningen og skiller her mellom barn med laveste og høyeste ambisjonsnivå.

Forklaring tilleggskostnad: Med tilleggskostnad menes alle «frivillige» kostnader utover basiskostnaden som deltakere må betale. Tilleggskostnaden består gjerne av kostnader til utstyr, bekledning, arrangementer, forestillinger, billetter, samlinger, turer/reiser o.l. Svaret skal inkludere tilleggskostnaden for en periode på 12 måneder.

- Laveste ambisjonsnivå: 0 – 499 kr; 500 – 999 kr; 1.000 – 1.999 kr; 2.000 – 4.999 kr; 5.000 – 9.999 kr; 10.000 – 14.999 kr; 15.000 – 19.999 kr; 20.000 – 29.999 kr; 30.000 – 39.999 kr; 40.000 – 49.999 kr; 50.000 kr eller over
- Høyeste ambisjonsnivå: 0 – 499 kr; 500 – 999 kr; 1.000 – 1.999 kr; 2.000 – 4.999 kr; 5.000 – 9.999 kr; 10.000 – 14.999 kr; 15.000 – 19.999 kr; 20.000 – 29.999 kr; 30.000 – 39.999 kr; 40.000 – 49.999 kr; 50.000 kr eller over

Kostnadsdrivere og finansieringskilder

Nå kommer det noen spørsmål om kostnadsdriverne og finansieringskilder til tilbudet av fritidsaktiviteten.

10. Hva anslår du er lagets/foreningens største kostnadsposter ved å tilby fritidsaktivitet? [Velg tre alternativer]
- Kostnader for betalte trenere, instruktører mv.
 - Kostnader for lokaler, baner og/eller anlegg
 - Kostnader for materiell og felles utstyr
 - Kostnader til forbund/region/overordnet organisasjonsledd
 - Kostnader knyttet til oppsetninger, cuper, forestillinger, serier, turer, ekskursjoner, leirer, samlinger, turneringer, mv.
 - Kostnader for administrativt ansatte
 - Kostnader til kjøp av øvrige tjenester

h. Annet, spesifiser [fritekst]

Notater:

11. Hvordan får laget/foreningen tilgang på lokaler eller anlegg?

- a. Benytter egne lokaler/anlegg
- b. Benytter kommunens lokaler/anlegg uten vederlag
- c. Benytter statlige lokaler/anlegg uten vederlag
- d. Benytter private lokaler/anlegg uten vederlag
- e. Benytter kommunens lokaler/anlegg med vederlag
- f. Benytter statlige lokaler/anlegg med vederlag
- g. Benytter private lokaler/anlegg med vederlag
- h. Annet, spesifiser [fritekst]

Notater:

12. Hvor stor andel av kostnadene til laget/foreningen anslår du at blir finansiert gjennom hhv. betaling for deltakelse, offentlige tilskudd og andre finansieringskilder?

Forklaring: Med betaling for deltakelse menes alle avgifter og pengebidrag fra deltakerne. Med offentlige tilskudd menes statlige og kommunale tilskudd og pengebidrag fra offentlige aktører. Med andre finansieringskilder menes finansieringskilder utenom betaling fra deltakerne og offentlige tilskudd, f.eks. sponsorinntekter, salgsinntekter, pengebidrag fra næringsliv, legater og andre private aktører.

	0-25 %	26-50 %	51-75 %	75-100 %
Betaling for deltakelse				
Offentlige tilskudd				
Andre finansieringskilder				

13. I hvor stor grad opplever du at den økonomiske situasjonen i laget/foreningen er krevende - hvor vanskelig er det å få endene til å møtes?

- a. Ikke i det hele tatt
- b. I liten grad
- c. I noen grad
- d. I stor grad
- e. Vet ikke
- f. Ikke relevant

Dugnadsarbeid/frivillighet

Nå kommer det noen spørsmål om dugnader og frivillig arbeid.

14. I hvor stor grad er laget/foreningen avhengig av frivillig innsats for å drive tilbudet?

- a. Ikke i det hele tatt
- b. I liten grad
- c. I noen grad
- d. I stor grad
- e. Vet ikke
- f. Ikke relevant

15. Utføres følgende oppgaver av frivillige?

	Ja, utføres i dag i kun av frivillige	Ja, utføres i dag av frivillige i kombinasjon med ansatte	Nei, men kunne ha blitt utført kun av frivillige	Nei, men kunne ha blitt utført av frivillige i kombinasjon med ansatte	Nei, kan ikke utføres av frivillige	Nei, har ikke denne oppgaven	Vet ikke
Trener- eller instruktøroppgaver							
Administrative oppgaver (inkludert styrevern)							
Bidrag på tilleggsaktiviteter (oppsetninger, cuper, forestillinger, serier, turer, ekskursjoner, leirer, samlinger, turneringer, mv.)							
Salgsbaserte aktiviteter							

16. Er det andre oppgaver som utføres kun av frivillige eller i kombinasjon med ansatte? [Fritekst]

17. I hvor stor grad opplever dere at det er enkelt å rekruttere frivillige til å utføre følgende oppgaver?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	Vet ikke	Ikke relevant
Trener- eller instruktøroppgaver						
Administrative oppgaver (inkludert styrevern)						
Bidrag på tilleggsaktiviteter (oppsetninger, cuper, forestillinger, serier, turer, ekskursjoner, leirer, samlinger, turneringer, mv.)						
Salgsbaserte aktiviteter						

Notater:

Barrierer og mål for aktiviteten

Nå kommer det noen spørsmål om barrierer og mål for aktiviteten.

18. Hvilke barrierer opplever laget/foreningen er de største for å drive tilbudet? [Velg tre alternativer]
- Vanskelig å få tilgang til egnede lokaler, baner og/eller anlegg
 - Vanskelig å finne tidspunkter for trening/øvelser/samlinger
 - Vanskelig å rekruttere nok barn
 - Vanskelig å skaffe finansiering
 - Mangel på arbeidskraft
 - Mangel på frivillige og dugnadsinnsats
 - For høye forventninger fra foresatte
 - Annet, spesifiser [fritekst]

Notater:

19. Hvor enig er du i følgende påstander?

	Helt uenig	Litt uenig	Hverken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig	Vet ikke	Ikke relevant
Laget/foreningen legger større vekt på at flest mulig skal delta enn at deltakerne skal prestere på et høyt nivå							
Det er ulike ønsker om omfanget og kvaliteten på tilbudet til fritidsaktiviteten blant de foresatte							

20. Hva opplever du er laget/foreningens viktigste mål for fritidsaktiviteten?
- Sosialt fellesskap
 - Talentutvikling
 - Gode resultater i konkurranser
 - Læring og mestring
 - Vet ikke
 - Annet [fritekst]

Notater:

Tiltak og arbeid for inkludering

Nå kommer det noen spørsmål om tiltak og arbeid for inkludering.

21. Hvilke tiltak har laget/foreningen iverksatt eller planlagt for å redusere basis- eller tilleggskostnadene for foresatte som har barn som deltar i fritidsaktiviteten? [Flervalg]
- Ingen iverksatte eller planlagte tiltak for å redusere kostnadene
 - Mer dugnadsarbeid og frivillig arbeid som erstatning for lønnet arbeid
 - Arbeide for mer finansiering fra andre kilder enn foresatte
 - Redusere tilbudet

- e. Effektivisere administrative oppgaver
- f. Redusere medlemsavgifter for alle
- g. Informere foresatte om støtteordninger som finnes
- h. Arrangere organiserte treff eller arenaer for bytting eller kjøp og salg av utstyr og bekledning
- i. Tilby gratis eller billigere deltakelse for familier med lav inntekt
- j. Tilby gratis eller billigere utstyr for familier med lav inntekt
- k. Samarbeid med næringsliv om rabatterte priser for utstyr og/eller bekledning
- l. Annet, spesifiser [*fritekst*]

Notater:

22. I hvilken grad ...

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	Vet ikke	Ikke relevant
... sprer laget/foreningen informasjon om fritidsaktivitetstilbudet til lokalbefolkningen generelt?						
... sprer laget/foreningen informasjon spesifikt rettet mot familier med lav inntekt?						
... har laget/foreningen tiltak for å redusere familiers utfordringer med hverdagslogistikk?						
... stiller laget/foreningen prestasjonskrav?						
... har laget/foreningen oppmerksomhet om trivsel?						
... samarbeider laget/foreningen med næringsliv, organisasjoner eller stiftelser om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten?						
... samarbeider laget/foreningen med staten eller kommunen om tiltak eller arbeid for å fremme økt inkludering i fritidsaktiviteten?						
... har laget/foreningen en eller flere «ildsjeler» som brenner for inkludering?						

Notater:

23. Hvilke kommunale, statlige eller private ordninger benytter laget eller foreningen seg av for å redusere kostnadene deltakerne må betale? [*Flervalg*]
- a. Gratis/subsidierte lokaler
 - b. Søknadsbaserte prosjektmidler
 - c. Refusjon ved mangel på innbetaling fra deltakere
 - d. Annet, spesifiser [*fritekst*]

Notater:

24. Har du andre forslag til ordninger eller tiltak som kan redusere kostnadene deltakerne må betale eller andre barrierer for å inkludere flest mulig barn og unge i fritidsaktiviteten? [Fritekst]

Notater:

Avslutning

25. Har du noen kommentarer til svarene dine eller generelle kommentarer knyttet til deltakelse i fritidsaktiviteter i Asker kommune? [Fritekst]

Notater:

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo